

ZBERATEL' 2000

1

Ročník VI.
Cena 44 Sk

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ PRÍLOHA SSOŠF SLOV-OLYMP

NOVOROČNÁ (8.) PÍSOMNÁ AUKCIA

OSOBITNÚ PRÍLOHU DNEŠNÉHO ČÍSLA ČASOPISU TVORÍ KATALÓG NOVOROČNEJ, V PORADÍ UŽ ÔSMEJ PÍSOMNEJ AUKCIE FIRMY ZBERATEL. Z VYŠE 450 POLOŽIEK REPRODUKUJEME TRI: AUKNÁ POLOŽKA Č. 267 - JEDEN PL Z PRVEJ ČESKOSLOVENSKEJ SÉRIE "KROJE" (OBR. HORE), POLOŽKY Č. 133 (OBR. VĽAVO DOLE) A Č. 140 (OBR. VPRAVO DOLE) - NEZÚBKOVANÉ DVOJ-PÁSKY SLOVENSKÝCH ZNÁMOK "ANDREJ HLINKA" ■ ĎALŠIE AUKNÉ POLOŽKY VYOBRAZUJEME AJ NA TRETEJ STRANE OBÁLKY

**ZBERATEL
V ROKU
2000:
40 STRÁN
PLUS
OSOBITNÉ
PRÍLOHY**

2000

3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30

7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30
3 10 17 24
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27

6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26

3 10 17 24
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30

1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28

5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25

3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30

1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28

5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29
1 2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25

2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28
8 15 22 29

1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28

1 8 15 22 29
2 9 16 23 30
3 10 17 24 31
4 11 18 25
5 12 19 26
6 13 20 27
7 14 21 28

POV. BYSTRICA 1992

NOVÉ ZÁMKY 1995

LIPČ. MIKULÁŠ 1994

B. BYSTRICA 1996

MARTIN 1997

NOVÁ 1998

KOŠICE 1998

NITRA 1998

PETPRO

Ing. Pavel Pětioký - BRATISLAVA

Z O B S A H U

- Nové známky, celiny, pečiatky (2-4), Aukcie, burzy (4), Informácie, správy (5)**
Okienko špecialistu: 50. výročie Rady Európy. Prvý kozmický let občana SR, Krásy našej vlasti (8)
Tuzemské prioritné zásielky (10)
Námety z ankety o najkrajšiu známku (12)
Filatelistické etudy - Súkromné prítlache očami tvorcu (13)
Aké ste mi krásne... Vianoce 1999 (14)
Líce poľných pôšt a ich rub (15)
Ľst z Moskvy (16)
Čo sa vám môže stať v Čechách... (17)
Kapitoly o zbieraní pohľadníc - Výroba pohľadníc II. (18)
Kontrola vydávania a predaj pohľadníc od 1.1.1940 do? (19)
Malé okienko telekartisku - 22. (21)
Prehľad príležitostných pečiatok - november a december 1999 (23)
Anketa o najkrajšiu pečiatku roku 1999 (24)
Klubový pigeogram TIRNAVIA (25)
Pohľadnice trochu inak - Voda (26)
Sonáty Štefana Bartalského (28)
Ku knihe Z. Knáпка „Kniha pro každého Kelta aneb pravda o keltském původu našeho národa“ - recenzia (32)
Katalóg košíckých príležitostných tlačí a pečiatok 1993-1999 - recenzia (33)
Kaleidoskop Zberateľa (34)
Inzerčia (36)
Zberateľ ponúka (38)
Príloha: Aukčný katalóg (I-VIII)

Generálne zbierky sú medzi filatelistami veľmi rozšíreným pojmom, ktorým označujú zbierky poštových známok jednotlivých známkových krajín. Ide teda o zbierky teritoriálne. Znamky v takejto zbierke sa zoradujú chronologicky a dôležitou zásadou je, že z každého druhu známok sa do zbierky zaraďuje vždy len jeden exemplár. Niekedy sa tieto zbierky nazývajú aj katalógové zbierky, lebo ich tvorba sa opiera o katalógové záznamy. Do zbierok sa zaraďujú v katalógu vedené základné známky, ktoré sú spravidla aj cenovo najlacnejšie. Tieto zbierky majú však aj niekoľko prívlastkov - sú najstarším druhom filatelistických zbierok a dodnes sú na celom svete aj najrozšírenejším druhom zbierok.

Ešte pred polstoročím generálne zbierky spolu s motívovými patrili medzi najzaujímavejšie exponáty filatelistických výstav a obdivovalo ich najviac návštevníkov, osobitne z radov detí a mládeže. Potom sa postupne tieto zbierky začali z výstav vytrácať a dnes už ich takmer nevidieť. Stretnúť sa s nimi možno len sporadicky na propagačných výstavách alebo sem-tam aj na súťažných výstavách - ale len v nesúťažnej triede. A nedá sa nepoložiť otázka, prečo generálne zbierky nesúťažia na výstavách, ak tvoria takú významnú skupinu zbierok?

Nastane renesancia generálnych zbierok?

Vysvetliť sa to dá mnohými spôsobmi a našlo by sa aj dosť argumentov objektívnych i subjektívnych pre doloženie toho, čo sa stalo. Jednu z najzávažnejších príčin však môžeme nájsť vo vlastnom vývoji filatelie, kde vedúci predstavitelia začali podceňovať generálne zbierky a v oblasti teritoriálnej filatelie presadzovali len vrcholné formy tohto zbierania, t. zn. špecializované a študijné zbieranie, ktorým sa prispôbovali aj súťažné kritéria. Výsledok bol ten, že v spoločnej súťažnej triede generálne zbierky čoraz viac strácali možnosť na primeraný zisk bodov a začali sa prepadať. Výstavovatelia za hodnotné, často mnohoročné a neraz i viacgeneračne budované zbierky, začali dostávať veľmi nízke ocenenia - neraz len potvrdenie o účasti.

Niet divu, že takáto prax filatelistov odradovala od vystavovania generálnych zbierok podobne ako zbierky motívové. A špirála sa začala pomaly krútiť, záujem o výstavy zo strany verejnosti nabral klesajúcu tendenciu, ktorá nepriaznivo pôsobila na rozvoj filatelie, až sa dostal do dnešnej, nie príliš optimistickej situácie. A pritom stačilo by tak málo - utvoriť pre generálne zbierky (i motívové) osobitnú súťažnú triedu, vytvoriť im podmienky aby sa mohli samostatne vyvíjať.

V našom úvodníku nechceme a nemôžeme ísť do podrobnejšieho analyzovania tohto stavu. Chceme len pripomenúť súčasnú situáciu, keď predstavitelia najvyšších orgánov medzinárodnej filatelistickej federácie s neobyčajne veľkou nádejou sa pozerajú napríklad na otvorenú triedu ako prostriedok na prinavrátenie návštevníkov na filatelistické výstavy. Paradoxom je, že práve to chcú docieľiť tou triedou, ktorá v podstate vznikla ako protest proti jednostrannému zameraniu filatelie na jej vrcholové formy, pre ktorú triedu dodnes neexistujú prakticky žiadne smerodajné pravidlá - okrem podmienky, že exponáty vystavené v tejto triede musia obsahovať minimálne 50% filatelistických materiálov.

Mohli by sme túto situáciu pripovívať k rodičom, ktorí si veľmi chcú adoptovať cudzie deti a starať sa ich výchovu, pričom o vlastné sa nestarali a nechali ich napospas osudu. Možno je to prehnaté prirovnanie, ale pre generálne a motívové zbierky dost príhodné. A je tu ešte jeden a podľa nás závažný moment.

Ako sme spomenuli, táto kategória zberateľov početne tvorí rozhodujúcu časť filatelistickej obce. Predstavuje obrovskú silu, predovšetkým z hľadiska kúpyschopnosti a preto o príazeň týchto zberateľov sa uchádzajú obchodníci i vydavatelia známok. Vedia prečo. Len samotné filatelistické organizácie a orgány sa k týmto otázkam stavajú akosi macošsky, cudzo, ako by sa ich to netýkalo. Že prečo, to má tiež svoje príčiny. Ale o tom až niekedy inokedy.

Takže otázka renesancie generálnych zbierok je podľa nás aktuálna. I keď do tej istej rieky sa dvakrát nedá stúpiť, ako vraví jedno múdre príslovie, diskusia na túto tému môže inšpirovať k novým podnetom. Vaša redakcia

SLOVENSKO POŠTOVÉ ZNÁMKY

PRIELOM DUNAJCA a PRIELOM VÁHU

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií Slovenskej republiky do nového obdobia vstúpilo vydaním dvoch príležitostných známok - Prielom Dunajca 10 Sk a Prielom Váhu 12 Sk, ktoré vyšli 1.1.2000 v rámci emisného radu Krásy našej vlasti. Stručne zopakujeme a dopĺňujeme základné informácie o emisii, ktoré sme uverejnili v minulom čísle.

Výtvarné návrhy emisie: Róbert Jančovič • Rytiny: Arnold Feke • Formát známok 40x23 mm • Tlač: OTp + ofset (známky) a OTp (FDC), PTC Praha • Na spoločnom TL rozmerov 152x105 mm je 2 x po 4 známky a dva nepotlačené kupóny (po stranách dva štvorbloky so známkami v striedavom usporiadaní, uprostred kupóny) • Náklad známok po 280 tisíc kusov, náklad FDC po 10 tisíc kusov • Domicil príležitostných pečiatok na FDC: Červený Kláštor (Prielom Dunajca) a Strečno (Prielom Váhu) • Katalógové čísla známok: 199-200.

pravej strane Dunajca vyčnievajú Kláštorňá hora, Holica, Kaše a Kyčera. Na poľskej strane prielomu dominuje vrch Tri koruny. Prielom Dunajca je štátnou prírodnou rezerváciou (1967) a je súčasťou Pieninského národného parku (na obr. kresba z FDC).

FDC

Strečianskym prielomom, prielomovým úsekom doliny Váhu medzi Martinom a Strečnom, sa Váh preráža naprieč Malou Fatrou hlbokou antecedenčnou dolinou. Úbočia Strečianskeho prielomu sú členité, strmé a bralnaté. Váh tu vytvára krútnavy a podťína skaliská, kedysi nebezpečné pre pltníkov. Prielom je nádherným prírodným útvarom s viacerými kultúrohistorickými a prírodnými pamiatkami - Strečno, Starý hrád, Margita a Besná (na obr. kresba z FDC) □ vkn

HANA MELIČKOVÁ a ŠTEFAN ANIÁN JEDLÍK

V rámci emisného radu Osobnosti MDPT SR vydalo 11. januára 2000 dve príležitostné známky: Hana Meličková 4 Sk a Štefan Anián Jedlík 5 Sk.

Autori výtvarných návrhov: Karol Felix (4 Sk) a Igor Benca (5 Sk) • Autor liniových rozkresby známok: Martin Činiovský • R: Rudolf Cigánik (4 Sk) a František Horniak (5 Sk) • Formát známok: 30 x 23 mm • Tlač: OTp + knihtač (známky) a OTp (FDC), PTC Praha • Náklad známok po 3 mil. kusov na TL po 50 známkach, náklad FDC po 10 tisíc kusov • Domicil príležitostných pečiatok na FDC: Martin (4 Sk) a Zemné (5 Sk) • Katalógové čísla známok: 201-202.

SLOVENSKO

Hana Meličková (27.1.1900 Martin - 7.1.1978 Bratislava), herečka národná umelkyňa. Členka činohra SND v rokoch 1926-1938 a 1947-1976. Mnohostrannosťou svojho herectva vytvorila najvýznamnejšie postavy svetového i domáceho dramatického repertoáru. V rozhlase účinkovala od jeho vzniku (1926), hrala vo filme a televízii.

SLOVENSKO

Štefan Anián Jedlík (11.1.1800 Zemné, Nitriansky kraj - 12.12.1897 Győr, Maďarsko), fyzik, vynálezca, pedagóg, člen Maďarskej akadémie vied (1858). Po stredoškolských štúdiách v Trnave a Bratislave, študoval teológiu v Pannohalme a súčasne na peštianskej univerzite matematiku a fyziku. Pôsobil ako profesor v Győri, Bratislave a v Pešti. Bol vynálezcom a autorom mnohých elektrofyzičných zariadení - pohyblivého magnetu - elektromotora (1828), prototypu magnetického čapu, ktorý sa stal neskôr základnou súčiastkou elektrického rušňa (1840), ďalej prototypu unipolárneho dynama (1859-61), ktorý je považovaný za jeho najvýznamnejší vynález. K ďalším jeho vynálezom patria nový typ kondenzátora, rúrkový zberač blesku a prístroj na rezanie optických mriežok □ vkn

Známka JÁN HOLLÝ bude vydaná až 24.marca

V rámci tohtoročného emisného radu Osobnosti bude vydaná aj príležitostná známka Ján Hollý. Termín jej vydania sa oddiaľil a známka bude vydaná až 24. marca 2000 □ vkn

FDC

Dunajec, pravostranný prítok Visly, tvorí v dĺžke 17 km našu štátnu hranicu s Poľskom. V úseku medzi Červeným Kláštorom a Szczawnicou Nižnou preráža Dunajec Pieniny naprieč hlbokou prielomovou dolinou s piatimi vhlbnými meandrami. Nad prielomom po

POŠTOVÉ CELINY

DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE

Dňa 18.12.1999 bol vydaný nový príležitostný poštový lístok formou prílohy na CDV 32 Bratislava 4 Sk. Obrazovú časť prílohy tvorí farebná reprodukcia obrazu Albína Brunovského. Texty: Deň poštovej známky a filatelie / Zohor - Bratislava, 18.12.1999 / Albín Brunovský: Bohynia Záhorja / Vydala Slovenská pošta, š.p., TUP POFIS © Predajná cena: 6,50 Sk.

Deň poštovej známky a filatelie
Zohor - Bratislava, 18.12.1999

Albín Brunovský: Bohynia Záhorja

Tlač: Knižtlač Gerthoffer, Zohor. Náklad v čase uzávierky ešte nebol oznámený. Katalógové č. 35 □ vkn

PRÍLEŽITOSTNÉ POŠTOVÉ PEČIATKY

Ponuka nových príležitostných pečiatok je dnes veľmi skromná. Na margo informácií o nových príležitostných poštových pečiatkach poznamenávame, že Slovenská pošta umožňuje vyhotovenie a používanie pečiatok okrem stanoveného dvojmesačného termínu aj vo veľmi krátkych objednávacích lehotách - dokonca aj do 24 hodín (za 200% príplatku). Takéto skrátené termíny veľmi sťažujú včasnú informovanosť.

Preto sa aj k novoročným príležitostným poštovým pečiatkam vraciame už len s nostalgickou poznámkou, že sa používali vo všetkých krajských mestách 1. januára 2000. Obrazovú časť pečiatok tvorili mestské erby. Niekoľko pečiatok používali aj ďalšie poštové úrady či už 31.12.1999 alebo 1.1.2000. Podrobný zoznam pečiatok uverejníme v našom pravidelnom prehľade.

■ 11.1.2000 Maďunice: JÁN HOLLY / MŮJ NÁROD PREMILÝ, TY NÁROD SLÁVY

■ 2.2.2000 Rožňava 1: ZÁKLADNÁ ŠKOLA * FÁBRY ZOLTÁN * ALAPIS-KOLA / 50. VÝROČIE □ js

NÁLEPNÉ LÍSTY ZNÁMKOVÉ ZOŠITKY CARTES MAXIMUM

NL - OTVORENIE ATL na pošte BRATISLAVA 022

OZ Riaditeľstvo pošt Bratislava pri príležitosti slávnostného otvorenia Automatickej triediacej linky na pošte Bratislava 022 dňa 11.11.1999 vydalo pamätný nálepný list.

NL má formát A 5 a okrem obrazovej a textovej časti na NL je nalepená známka 125. výročie SPU 4 Sk s obrazovým námetom automatickej triediacej linky (vydaná 12.3.1999). Známa je opečiatkovaná príležitostnou pečiatkou v modrej farbe □ vkn

CM - VIANOCE 1999

Slovenská pošta, š.p. - POFIS vydala analógickú pohľadnicu (CM) so známku Vianoce 1999. Obrazovú časť pohľadni-

ce tvorí reprodukcia kresby Stanislava Sekereša: Zima a zimné radovánky, ktorá bola predlohou aj pre vianočnú známku. Na opečiatkovanie známky na pohľadnicu sa použila pečiatka pre FDC s domicilom Detva a dátumom 3.11.1999 (väčšinou so slabým odtlačkom dolnej časti pečiatky).

ZZ: DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY

Slovenská pošta, š.p. - POFIS vydala známkový zošitok so známkami Deň poštovej známky 1999, ktorá bola venovaná tvorbe a dielu Albína Brunovského.

Zošítk obsahuje 9 známok a 12 kupónov (z nich tri sú nalepené na obal). Na obale zošitka okrem názvu emisie je uvedený počet známok a ich cena, vydavateľ a náklad (7000) □ vkn

NOVINKY Z ČR

NOVÝ POŠTOVÝ LÍSTOK PRE BEŽNÚ PREVÁDZKU ■ Ministerstvo dopravy a spojov ČR

vydalo dňa 3.1.2000 poštový lístok s natlačenou známku hodnoty 5 Kč, hologramom a mikropísmom. Poštový lístok je rovnaký aký bol vydaný 8.9.1999, zmenila sa len honota zo 4 na 5 Kč □ vkn

NOVINKY Z POLSKA

VIANOCE 1999 ■ Poľská pošta pre vlnaňšie Vianoce vydala 4-známkovú sériu poštových známok hodnoty 0,60, 0,70, 1,00 a 1,40 Zł. Námetom emisie sú vianočné piesne (na vyobrazení

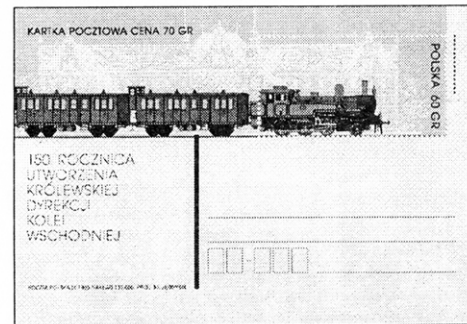
známke 0.60 Zl je to pieseň „Svätá noc“. Autorka výtvarných návrhov emisie Agnieszka Sobczyńska si zvolila postavu anjela ako ústredný motív pre všetky štyri známky. Znamky vyšli 26. 11. 1999 v TL po 20 ks známok v náklade 10,4 (0.60 Zl) až 2,4 (1.40 Zl) miliónov kusov.

POLONICA ■ Emisia štyroch známok vydaná 6.12.1999 zobrazuje sídla významných poľských inštitúcií v zahraničí, ktoré propagujú kultúru svojej krajiny: Zámok v Rapperswil vo Švajčiarsku - Poľské múzeum (1.00 Zl), Palác vo Fawlex Court v Anglicku - Múzeum kresťanstva v Poľsku (1.40 Zl), budova Poľskej knižnice v Paríži (1.60 Zl) a Poľský inštitút a Múzeum gen. Sikorského v Londýne (1.80). Autorom výtvarných návrhov emisie je Janusz Wysocki. Znamky boli vytlačené ofsetom v TL po 20 ks v náklade od 700 (1.00 Zl) do 500 (1.60 a 1.80 Zl) tisíc kusov.

PRÍLEŽITOSTNÉ POŠTOVÉ LÍSTKY

■ **Nedožitý 75. výročie narodenia literára Zbigniewa Herberta** (1924-1998) pripomína lístok so známku s jeho portrétom. Na ľavej časti lístka je úryvok básne Matka (náklad 135 tis.).

■ **150. výročie ustanovenia Riaditeľstva východnej kráľovskej železnice.** Historický vlak a v pozadí budova riaditeľstva plynulo prechádza z ľavej obrazovej časti do známkového poľa (náklad 137 tis.).

■ **10 rokov charty práv detí** je námetom ďalšieho príležitostného lístka. Detské kresby tvoria obrazovú časť známky i ľavej časti lístka.

■ **V rámci emisného radu VYNIKAJÚCI POLSKI FILATELISTI** bol vydaný lístok venovaný Stanislavovi Mikstei-novi (1888-1956). Na známke je zobrazený jeho portrét, na ľavej strane lístka kompozícia vzácných poľských známok a celistvosti (náklad 145 tis.).

Všetky lístky majú známku 60 gr a vytlačenú predajnú cenu 70 gr □ vkn

NOVINKY Z UKRAJINY

■ **MEDZINÁRODNÝ ROK STARŠÍCH - UKRAJINSKÉ UMENIE.** Uvedenú medzinárodnú akciu pripomenuka ukrajinská pošta dňa 4.9.1999 vydaním jedného známkového hárčeka rozmerov 116x91 mm. Znamka 1,20 G s príplatkom 10 K zobrazuje Matku Božiu s dieťaťom podľa ikony zo Svjatogorsko-Uspenského kláštora. V ďalšej ploche hárčeka vidíme dve postavy anjelov a veže kláštora. Tlač: Ofset, č. Ml. 320 a Bl 15.

■ **CHRÁNENÁ KRAJINNÁ OBLASŤ VÝCHODNÉ KARPATY.** Spoločné vydanie s Poľskom zo dňa 22.9.1999. Dvojica známok v nominálnych hodnotách 1.40 G vytlačená ofsetom v súťači, zobrazuje jeleňa (Cervus elaphus) a divú mačku (Felis silvestris). Náklad 200 tis. sérií, kat. č. Ml. 321-2.

■ **NÁRODNÁ BANKA UKRAJINY.** Dňa 28. 9. 1999 bola vydaná známka (3 G) a hárček (5 G) s rovnakým obrazovým motívom a to emblémom banky. Vytlačené kombináciou ofsetu a hĺbkou tlačou. Rozmer hárčeka 112x120 mm. Ná-

klad 200 + 60 tisíc kusov. Katalógové číslo Ml 323, Bl.16 (vyobrazenie hárčeka na strane 35) □ ilk

AUKCIE · BURZY

PRÁVIDELNÉ BURZY

Prehľad o pravidelných výmenných schôdzkach, resp. burzách na Slovensku s uvedením ich zamerania na jednotlivé zberateľské odbory, miesta a času konania, prípadne ďalších informácií.

Prosíme organizátorov uvedených podujatí, aby všetky nastalé zmeny čím skôr oznámili redakcii. Ďakujeme.

BRATISLAVA ■ **FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY** ■ Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) ■ Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod.

BRATISLAVA ■ **TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA** ■ Kláštorňa reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 ■ Každú stredu od 16.00 do 18.00 hod.

BRATISLAVA ■ **NUMIZMATIKA** - Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS ■ Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) ■ Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ 10 Sk

BANSKÁ BYSTRICA ■ **FILATELIA** ■ Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta ■ Každú druhú a poslednú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod.

BANSKÁ BYSTRICA ■ **NUMIZMATIKA, NOTAFILIA** ■ Skuteckého 36 ■ Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod.

KEŽMAROK ■ **FILATELIA** ■ Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 10.00 hod.

KOŠICE ■ **FILATELIA** ■ Posádkový klub armády, Masarykova 17 ■ Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod.

KOŠICE ■ **NUMIZMATIKA, NOTAFILIA** ■ Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 ■ Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod.

LEVICE ■ **FILATELIA** ■ CK Junior, Sládkovičova ulica ■ Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

LUČENEC ■ **NUMIZMATIKA** ■ Reštaurácia na Vanču, Železničná ■ Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.30 do 12.00 hod.

MARTIN ■ **FILATELIA** ■ Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami ■ Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 ■ Každý pondelok od 18.00 hod.

MARTIN ■ **TELEFÓNNE KARTY** ■ **TELECARD CLUB** pri Posádkovom klube armády, Šoltéssovej 3 ■ Každú druhú stredu (párny týždeň) okrem sviatkov od 16.00 hod.

NITRA ■ **FILATELIA, FILOKARTIA** ■

Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod.

NOVÉ ZÁMKY ■ FILATELIA, NUMIZMATIKA ■ Mestský úrad, knižnica ■ Každú 2. a 4. nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

PIEŠŤANY ■ FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA ■ Centrum voľného času "Ahoj", Teplická 83 (pri Vojenskom kúpeľnom ústave), Piešťany ■ Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod.

POPRAĐ ■ FILATELIA ■ Hotel Satel ■ Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.00 hod.

POPRAĐ ■ NUMIZMATIKA, FILATELIA ■ Podtatranské múzeum Poprad ■ Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

PREŠOV ■ FILATELIA ■ Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č. 50 / a (I. poschodie, miestnosť nad vchodom) ■ Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod.

PRIEVIDZA ■ FILATELIA ■ Kaviareň hotelu Magura ■ Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8.00 do 10.30 hod.

PRIEVIDZA ■ NUMIZMATIKA - schôdzky pobočky SNS ■ Hornonitrianske múzeum ■ Každý prvý štvrtok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod.

RUŽOMBEROK ■ FILATELIA ■ Klubovňa Kalvárska 8 ■ Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod.

RUŽOMBEROK ■ NUMIZMATIKA ■ Liptovské múzeum ■ Každú poslednú nedeľu v mesiaci (okrem júla) od 9.15 hod.

SPIŠSKÁ NOVÁ VES ■ FILATELIA ■ Centrum voľného času, Levočská 14 ■ Každý páry týždeň vo štvrtok od 16.00 hod.

TRENČÍN ■ FILATELIA ■ Kultúrne stredisko, Dlhé hony ■ Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod.

TRENČÍN ■ NUMIZMATIKA ■ Dom armády ■ Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.00 do 12.00 hod.

TRNAVA ■ FILATELIA ■ Dom katolíckej jednoty Slovenska, Novosádká 4 ■ Každý prvý utorok v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod.

TRNAVA ■ KALOKAGATIA ■ Centrum voľného času, Strelecká 1 ■ Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. (TIRNAVIA)

VRANOV n/Topľou ■ VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY ■ Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 ■ Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov.

ŽILINA ■ FILATELIA ■ Budova Matice slovenskej, Holého ulica ■ Každú stredu od 16.30 do 19.00 hod. a v nedeľu od 9.30 hod.

KALENDÁR AUKČIE ★★★★★ ★★★★★ BURZY

→ 15.1.2000 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ, Stredisko kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská 21, od 8.00 do 12.00 hod. ■ Termíny ďalších výmenných stretnutí: 5. február, 4. marec a 8. apríl 2000

→ 5.2.2000 KOŠICE

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ, pobočka Košice, usporiada VIII. celoslovenskú burzu všetkých zberateľských odborov dňa 5.2.2000 v priestoroch Ferrocetra v Košiciach, Tr. SNP č.61 od 8.00 do 13.00 hod. ■ Doprava zo železničnej a autobusovej stanice električkou č.6 - vystúpiť na siedmej zastávke ■ Vstupné 10 Sk, poplatok za stôl 40 Sk ■ Rezervácia stola na ☎ 095 / 62 34 138 vo večerných hodinách.

→ 20.2.2000 TRENČÍN

KLUB FILATELISTOV 52-10 v Trenčíne usporiada celoslovenskú filatelistickú burzu 20. februára 2000 v Mestskom kultúrnom stredisku Dlhé hony ■ Ďalšie tradičné trenčianske celoslovenské burzy sa uskutočnia 21. mája, 24. septembra a 26. novembra 2000.

→ 8.4.2000 RUŽOMBEROK

KLUB FILATELISTOV v Ružomberku plánuje uskutočniť celoslovenskú zberateľskú burzu v sobotu 8. apríla 2000 ■ Druhá je plánovaná na 24. júna 2000, alebo až neskôr v septembri.

→ 30.4.2000 BANSKÁ BYSTRICA

KLUB FILATELISTOV v Banskej Bystrici usporiada celoslovenskú filatelistickú burzu dňa 30. apríla 2000 v priestoroch Domu slovenského misijného hnutia na Skuteckého ul. 4. ■ Ďalšiu celoslovenskú burzu klub usporiada 8.10. 2000

STRETNUTIA FILATELISTOV v BRNE

V roku 2000 Klub filatelistov A. Muchu v Brne, Plynárenská 4, 602 00 Brno, usporiada schôdzky v nasledujúcich termínoch: sobota 12. február, sobota 15. apríl, sobota 23. september, sobota 2. december.

Schôdzky sa konajú vždy od 7.00 do 13.00 hod. v Kultúrnom dome RUBIN, Makovského nám. 1 (stanica Makovského nám. alebo Pivrat, spoje 134, 136, 44 a 88).

Každú nedeľu klub poriada výmenné schôdzky (okrem sviatkov a mesiacov júl a august) v Klube KM, Vlhká 21 od 7.30 do 11.00 hod.

V priestoroch klubu MK Brno, Vlhká 21, už tradične poriada celoštátne filatelistické výmenné schôdzky Klub filatelistov 06-101 Brno. V tomto roku sa uskutočnia v sobotu 4. marca, 3. júna, 2. septembra a 2. decembra 2000, vždy v čase od 8.00 do 12.00 hod. Objednávky stolov prijíma L. Skoupý, Húskova 10, 618 00 Brno, ☎ 05 / 48 63 22 19 □ (i, jm)

VIDEŇ: POHLADNICE, TK A KINDER-VAJČKA

Spoločnosť METEOR v roku 2000 usporiada tri veľké stretnutia zberateľov pohľadníc, telefónnych kariet a kinder-vačiek v nasledujúcich termínoch: 19. marec, 28. máj a 3. december 2000.

Stretnutia sa uskutočnia v priestoroch Messe Congress Center, 1020 Wien, Süportalstrasse 1, vždy v čase od 9.00 do 14.00 hod. □ (R)

INFORMÁCIE-SPRÁVY

DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY a FILATELIE

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií Slovenskej republiky, Slovenská pošta, š.p., Zväz slovenských filatelistov a Obecný úrad v Zohore boli usporiadateľmi slávnostného zhromaždenia pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie 1999. Zhromaždenie bolo spojenie aj uvedením známky, ktorá sa každoročne vydáva k tejto príležitosti. Slávnostný ráz stretnutia vhodne doplnila propagačná filatelistická výstava.

Zhromaždenie sa uskutočnilo 18.12. 1999 v priestoroch Domu kultúry v Zohore. Už tradične začalo krátkym kultúrnym programom. Akt udelenia Ceny ministra dopravy, pošt a telekomunikácií za známkovú tvorbu roka 1999 vykonala generálna riaditeľka sekcie pošt MDPT SR Ing.J.Brichtová. Zhromaždenie pozdravil aj predseda ZSF doc. Ing. L.Floch, CSc., ktorý súčasne odovzdal zlaté Čestné odznaky vyznamenaným členom zväzu.

Sále, kde sa zhromaždenie konalo, dominoval obraz Albína Brunovského Bohyňa Záhoria, ktorý bol reprodukován na lístku vydaný ku Dňu slovenskej poštovej známky a filatelie □ vkn

CENY MINISTRA DOPRAVY, POŠT a TELEKOMUNIKÁCIÍ ZA ROK 1999

Na základe návrhu Realizačnej komisie známkovej tvorby udelil minister dopravy, pošt a telekomunikácií Slovenskej republiky Ing. Jozef Macejko Cenu ministra za známkovú tvorbu roka 1999 v troch kategóriách.

1/ Najkrajšia známka roka: Emisia DEN POŠTOVEJ ZNÁMKY - Albin Brunovsky. Autor výtvarného návrhu a súčasne aj autor rytiny je akad. maliar Martin Činovský.

2/ Najlepší výtvarný návrh: Emisia 50. VÝROČIE RADY EURÓPY. Autor návrhu je akad. maliar Karol Felix.

3/ Najlepšia rytina: Známková DOMINIK SKUTEČKY: ŠTÚDIA STOJACEHO VYKÚVAČA. Autor ryteckého prepisu je akad. maliar Rudolf Čigánik.

Vyhlasenie o udelení Ceny ministra a odovzdávanie cien bolo uskutočnené na slávnostnom zhromaždení pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie v Zohore 18.12.1999 □ vkn

90 ROKOV FILATELIE V RUŽOMBERKU

Ružomberskí filatelisti si na slávnostnej členskej schôdzi v klubovej miestnosti dňa 9. decembra 1999 pripomenuli 90 rokov filatelie v Ružomberku.

Z dostupných archívnych dokumentov vyplýva, že už v roku 1909 si ružomberskí filatelisti zabezpečovali odber noviniek u istého pražského obchodníka. Ziaľ, zatiaľ sa nevie, či boli aj nejakým spôsobom organizovaní. Aj tak však ružomberskí filatelisti považujú rok 1909 za dátum vzniku filatelie v ich meste.

Na slávnostnej členskej schôdzi bola zhodnotená činnosť klubu za ostatné roky, členovia zaspomínali na bývalý rozsah filatelie v Ružomberku, čo za terajšej situácie je len zbožným želaním. Klub odsúdil príspevok na mládežnícku filateliu, vystavovateľom a zabezpečenie odberu viacerých filatelistických časopisov a katalógov.

Po ukončení oficiálnej časti slávnostného programu sa rozprúdila živá diskusia pri posedení s občerstvením. Spomienky z minulosti sa striedali s výmenou názorov na aktuálne otázky súčasnej filatelie. □ FW

Členovia KF 53-02 posielajú redakcii Zberateľa srdečné pozdravy pri príležitosti osláv 90 rokov filatelie v Ružomberku so želaním veľa úspechov do nového milénia.

Pozdrav členov klubu odoslaný pri príležitosti osláv 90 rokov filatelie v Ružomberku. Úprimne ďakujeme, k jubileu blahoželáme a prajeme, aby činnosť ružomberského klubu sa ešte dlhé roky rozvíjala k spokojnosti všetkých členov!

ZO ŽIVOTA ZSF

ZMLUVA O SPOLUPRÁCI MEDZI ZSF A SP ■ MEDZINÁRODNÁ VÝSTAVA POŠTOVÝCH ZNÁMKOV SLOVENSKO 2001 ■ SUBSKRIPCIA NOVOHO KATALÓGU ■ NOVÍ NOSITELIA ZLATÉHO ČESTNÉHO ODZNAKU ZSF ■ RADA ZSF MENOVALA NOVOHO TAJOMNÍKA

Dohoda o spolupráci pri propagácii a rozvoji filatelie, slovenského poštovníctva, slovenských poštových známok, celín a pečiatok medzi Zväzom slovenských filatelistov a Slovenskou poštou, š.p., bola podpísaná 15.7.1999. V dohode sú konkretizované záväzky oboch strán na dobu jedného roku. Väčšinu foriem spolupráce zabezpečoval ZSF i SP aj doteraz, mnohé majú už dlhoročnú tradíciu, ale niektoré znamenajú novum. Napríklad v dohode sa SP zaväzuje poskytnúť na podporu a rozvoj mládežníckej filatelie raz ročne 1 kg skartu, 1 súbor FDC a 2 súbory pečiatkovaných známok pre každý krúžok. Dohoda vytvorila predpoklady aj na výhodnejšie zľavy SP poskytované zväzu pri odbere noviniek.

Medzinárodná výstava poštových známok, ktoré sa malo uskutočniť v tomto roku, uskutoční sa v budúcom roku pod názvom SLOVENSKO 2001. Termín výstavy je zatiaľ stanovený na 5. až 10. mája 2001 a miestom konania výstavy by mal byť Park kultúry a oddychu v Bratislave. Organizátormi výstavy budú ZSF, SP, SNM a ďalšie inštitúcie.

Predsedom organizačného výboru je doc. Ing. Floch, CSc., do jednotlivých odborov organizačného výboru Rada ZSF už tiež menovala zástupcov zväzu a práce na príprave výstavy sa už rozbehli naplno.

ZSF pripravuje vydanie špecializovaného katalógu poštových známok a celín SLOVENSKO 1939-1945 a 1993-2000. Plnofarebný katalóg v rozsahu 176 strán vyjde v 4. štvrťroku 2000 a jeho predbežná predajná cena je stanovená na 298 Sk. Pre členov ZSF je cena 268 Sk, kluby a ďalší záujemcovia môžu získať zľavu 10% pri odbere 10 a viac kusov, 20% pri odbere nad 25 kusov katalógov. Prílohou katalógu bude čiernotlač niektoré slovenskej známky. Písomné objednávky treba zaslať v obálke označenou heslom „Subskripcia katalógu“ na adresu ZSF, Radlinkého 9, 812 11 Bratislava najneskôr do 31. marca 2000. Zaplatiť za objednané katalógy je potrebné najneskôr do 31. augusta 2000, v opačnom prípade sa stráca nárok na zľavu.

Novými nositeľmi zlatých Čestných odznakov ZSF sa stali Ján Sedláč, Dr. Jozef Soukup a Rudolf Méhes. Vyznamenanie im bolo odovzdané pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie. Blahoželáme!

Na zasadaní Rady ZSF 18.12.1999 bol do funkcie tajomníka Zväzu slovenských filatelistov menovaný doc. Ing. Dušan Valigura. K menovaniu blahoželáme a prajeme mnoho úspechov pri výkone tejto náročnej funkcie.

□ Pripravil vkn

RUŽOMBEROK PRIPRAVUJE

V dňoch 4. až 6. apríla 2000 sa v Ružomberku uskutoční záverečný turnaj európskych ženských basketbalových klubov **FINAL FOUR 2000**, kde očakávame aj účasť domácich dievčat. náš klub v spolupráci s organizačným výborom tohto podujatia pripravuje k tejto príležitosti zaujímavú **príležitostnú pečiatku** s basketbalovou symbolikou i zaujímavú **obálku s prílohou**, ktorá bude zaujímavá pre zberateľov športových námetov.

Keďže v emisnom pláne slovenských známok na rok 2000 je aj 4-korunová známka s námetom ženského basketbalu, pripravujeme aj **poštové lístky** s touto známku.

Ženský basketbal sa do Ružomberka vráti aj v dňoch 28. júla až 6. augusta, kedy sa u nás uskutoční turnaj dievčat do 20 rokov skupiny A pre prvé majstrovstvá Európy v tejto kategórii. Podľa možnosti aj pre tento turnaj zabezpečíme **príležitostnú pečiatku**.

V dňoch 19. až 25. júna 2000 sa uskutoční v Ružomberku Svetové stretnutie Liptákov pod ústredným heslom: **S NOVÝM TISÍCROCÍM PRICHÁDZA DO LIPTOVA SVET**. Pri stretnutí sa tiež bude v Ružomberku používať **príležitostná pečiatka**, pre ktorú sme navrhli použiť starý liptovský erb, čo bude zaujímavé aj zberateľov heraldických námetov □ FW

PRE ZBERATEĽOV POHLADNÍČ

Pri Klube filatelistov 54-01 Košice bola ustanovená odborná skupina zberateľov pohľadníc. Jej vedúcim sa stal riaditeľ Krajskej štátnej knižnice v Košiciach JUDr. Ján Gašpar. Odborná skupina **pozýva za členov všetkých záujemcov** (aj mimokošických). Prihlásiť sa môžu na schôdkach klubu každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. v Posádkovom klube

armády na Masarykovej ulici 17 alebo písomne na adrese: JUDr. Ján Gašpar, Krajská štátna knižnica, Hlavná 10, 040 01 Košice □ vg

KOŠICKÉ PREDNÁŠKY

Do osvetovo-vzdelávacieho programu Krajskej štátnej knižnice v Košiciach na prvý polrok 2000 boli zaradené štyri odborné prednášky pre košických filatelistov a pracovníkov pôst: Február - Miroslav Gerec: **Najnovšie poznatky na známkach Slovenska**, marec - Tichomír Kotek: **Oficiálne perfiny**, apríl - Vladimír Chmelár: **Cassovia - košický filatelistický klub**, máj - Ján Gašpar: **Zásady zbierania pohľadníc**

Prednášky sa budú konať v zasadačke Krajskej štátnej knižnice na Pribinovej ulici, vždy na druhý útorok v mesiaci o 16.00 hod. □ vg

ZAÚJÍMAVOSTI Z ČR JEDNOU VETOU

PRVÉ AUTOMATOVÉ ZNÁMKY ČR z prístroja francúzskej výroby, budú mať českí filatelisti v premiére k dispozícii na Celostátné výstave poštových známok BRNO 2000 v dňoch 5. až 11. marca 2000.

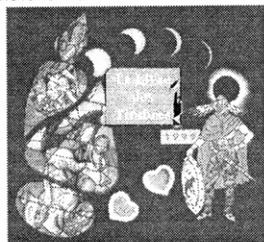
DEŇ ČESKOSLOVENSKEJ ZNÁMKY a Poštového múzea 18.12.1999 pripomína poštový lístok s motívom 100. výročia potrubnej pošty v Prahe.

FILATELISTICKÉ PRÍRUČKY Spoločnosť teritoriálnej filatelie SČF koncom roku 1999 vydala resp. pripravuje vydať nasledujúce zväzky: 66 - V. Soukup: **Štúdiá obálky s portrétom prezidenta Václava Havla**. 67 - Š. Piško: **Dánsko-Grónsko**. 68 - Klíma, Dvořák: **Poštová história Viktorazka**. 69 - J. Podhájsky: **Ruské pečiatky na zabranom poľskom území**. 1. časť, 70 - Ondrášek, Švejnár: **Poštová história Hlučínska**. 71 - Schödelbauer: **Poštovne Tešínska**

„SPECIALIZOVANÁ PRÍRUČKA PRE SBĚRATELE ZNÁMEK A CELISTVOSTÍ EMISE OSVOBOZENÁ REPUBLIKA“ autorov J. Chvalovského a J. Kašpara vyšla koncom minulého roku pre členov Spoločnosti zberateľov československých kníhtlačových známok (do vyčerpanie zásob príručku dostanú aj voľne v Stredisku filatelistických služieb SČF, Příběnická 1, 130 00 Praha 3, cena príručky je 250 Kč) □ (i)

ŠPECIÁLNE PUBLIKÁCIE

Viacere európske štáty osobitným edičným činom propagujú svoje poštové známky. Jednotlivé série ale najmä celoročnú produkciu. Vydávajú graficky a výtvarne na vysokej úrovni vypravené publikácie, ktoré podrobným textom a bohatými ilustráciami hovoria o jednotlivých nových poštových známkach svojej krajiny a ich autoroch. Popritom sú poštové známky v origináli zakomponované medzi text.

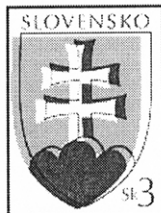
Tak to robí napríklad Francúzsko, Dánsko, Švajčiarsko, Veľká Británia, Švédsko, Nórsko atď. Je to istým spôsobom reprezentatívny a často prepychový album známok jednotlivých rokov. A teda je to skvelý dokument, že dnes je poštová známka predovšetkým významným kultúrnym prostriedkom propagácie vydavateľského štátu a predmetom vzdelávania o všetkých oblastiach príslušného národa a krajiny. Pravda, nie je to vec lacná, ako však dosvedčujú napríklad francúzske skúsenosti, oplátiť sa im to. Publikácia o francúzskych známkach roku 1999 má 64 strán, stovku ilustrácií, 58 známok, 4 známkové zošitky a 4 hárčeky. Stojí 379 frankov a minie sa! □ Zc

NÁŠ ROV

JAROSLAV ZELMAN ZOMREL

Piateho decembra 1999 dotkliť srdce Jaroslavovi Zelmanovi, významnému bratislavskému filatelistickému funkcionárovi. Vo veku 64 rokov nás opustil vzácný človek, obetavý funkcionár, člen výboru ZKF Bratislava, predseda Mestského výboru Komisie mládeže ZKF Bratislava, predseda Klubu filatelistov 51-28. Za svoju dlhoročnú obetavú prácu pre rozvoj slovenskej organizovanej filatelie bol významne nyzatým Čestným odznakom Zväzu slovenských filatelistov.

Posledná rozlúčka so zosnulým bola v bratislavskom krematóriu 8.12.1999. Česť jeho pamiatke!

OKIENKO SPECJALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK

S určitým oneskorením Vás informujeme o emisiách 50. VÝROČIE RADY EURÓPY a PRVÝ KOZMICKÝ LET OBČANA SR, pretože pre overenie niektorých poznatkov bolo potrebné navštíviť Dokumentačné centrum Slovenskej pošty v Banskej Bystrici.

50. VÝROČIE RADY EURÓPY 16 Sk

Z nerozrezaných tlačových listov, uložených v Dokumentačnom centre Slovenskej pošty sme zistili, že hárček tlačili 12.4.1999 na stroji WIFAG 3. Použitý bol španielsky papier.

Pri hárčekom tlačných na rotačke je vždy zaujímavé zistiť tvar tlačovej formy. Vopred sa dá len odhadovať podľa veľkosti hárčeka a podľa perforácie. V tomto prípade je tu aj komplikácia s dvomi variantmi tlačovej úpravy (hárček a 10-blok). Ako túto obidvoma vyriešila tlačiareň? Vytvorila kombinovanú tlačovú formu, každý z obidvoch tlačových listov obsahoval 6 hárčkových polí (HP) a jeden 10-blok v dolnej časti.

Pre túto TF bola zvlášť upravená perforačná zostava, pôvodne určená pre najmenší formát známok demontovaním niektorých razníkov. Tvar perforačnej zostavy reprodukuje na obrázku, čísla znamenajú počet presahujúcich perforačných otvorov. Perforačné otvory majú malý priemer. Pomocou doskových vád je možné rozlíšiť

niektoré HP, ale nie všetky. Upozorňujeme, že všetko sú to málo výrazné DV!

DV HP 1/1 · Dlhá tenká zvislá tmavohnedá čiara v perforácii pod písmenom „R“ slova „RADY“. Krátka zvislá tmavomodrá čiarka vpravo od vlajky, krátka oblúkovitá šikmá tmavomodrá čiarka vľavo hore od známky.

DV HP 1/3 • Krátka tenká šikmá tmavomodrá čiarka na ľavom okraji hárčeka v úrovni horného rámčeka známky.

DV HP 1/4 • Tenká zvislá tmavomodrá čiarka vpravo od žltej číslice „0“ nad známkou. Krátka tenká zvislá tmavomodrá čiarka nad druhou číslicou „9“ leťopočtu „1949“ nad známkou. Tmavomodré body v prvom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“ a vpravo od neho (stopy nepresnej moletáže). Tenká krátka zvislá tmavomodrá čiarka tesne nad pravým horným rohom vľajky.

DV HP 2/2 - Tenká zvislá tmavomodrá čiarka pri pravom rohu vľajky. Tmavomodré body vpravo od prvého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (stopy nepresnej moletáže).

DV HP 2/3 - Tenká zvislá tmavomodrá čiarka na hornom okraji hárdčka v úrovni pravého okraja známky. V časti nákladu zodla vodorovná čiara vpravo od známky v úrovni 7. PO zdola. Tenká zvislá tmavomodrá čiarka vpravo dole od vľavky.

DV HP 2/4 - Dve krátke tenké zvislé tmavomodré čiarky na ľavom okraji hárčeka v úrovni písmen „OV“ a „VE“ nápisu „SLOVENSKO“. Krátka zvislá tmavomodrá čiarka vo vlajke vľavo od prostrednej časti písmena „e“.

Menšie DV existujú aj na PL s desiatimi známkami:

Priehradkový list 1

Nové autotronové značky. Zvislá modrá čiara vľavo od ZP 1/6 (v reze), krátka zvislá tmavomodrá čiarka vľavo od ZP 1/1, tenká vodorovná, dlhá a šikmá tmavomodrá čiara vľavo od ZP 1/1.

DV ZP 1/6 • Tmavomodré body vpravo od prvého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (stopy nepresnej moletáže).

DV ZP 1/8 • Krátka oblúkovitá tmavomodrá čiarka v prvom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/9 • Krátka tenká zvislá tmavomodrá čiarka medzi písmenami „SL“ nápisu „SLOVENSKO“.

Prihradkový list 2

Časť FTS pre modrú farbu (políčka 4-10) na pravom okraji.

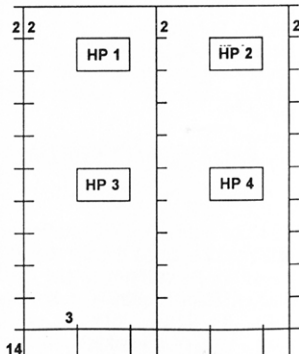
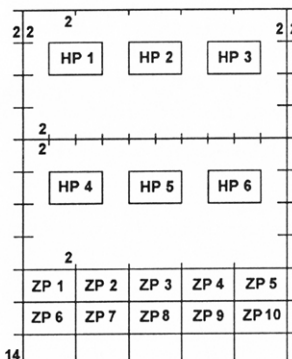
DV ZP 2/3 • Tenká zvislá tmavomodrá čiara vpravo od prvého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (stopa nepresnej moletáže).

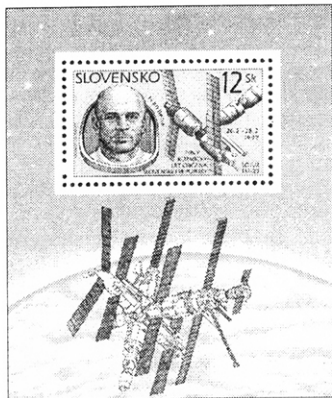
DV ZP 2/9 • Tmavomodré body vpravo od prvého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (stopy nepresnej moletáže).

PRVÝ KOZMICKÝ LET OBČANA SR 12 Sk

V Dokumentačnom centre Slovenskej pošty sú uložené nerozrezané tlačové listy z 26.5.1999 zo stroja WIFAG 3. Použitý bol španielsky papier.

Tlačová forma hárčeka obsahovala 2 x 4 HP. Pre perforovanie bola zvlášť upravená perforačná zostava, pôvodne určená pre najmenší formát známok demontovaním niektorých razníkov. Tvar perforačnej zostavy reprodukuje na obrázku, čísla znamenajú počet presahujúcich perforačných otvorov. Perforačné otvory majú malý priemer.

kresby stanice pod známkom.

DV HP 1/2 • Krátka šikmá čierna čiarka na dolnom okraji hárdčka vpravo dole od prvej dolnej antény sprava, krátka šikmá čierna čiarka v ľavej hornej kuželovitej časti stanice. V hornej vodorovnej perforácii je 10. perforačný otvor sprava vychýlený nadol.

DV HP 1/3 • Tenká zvislá čierna čiarka na čele portrétu I. Bellu, tenké zvislé čierne čiarky vpravo od pravého rámčeka známky - v pravom hornom rohu, nad a pod pravým rozmerovacím krížikom, oranžový bod v spodnej časti kozmického stanice MIR, krátka šikmá čierna čiarka v bielom pruhu nad známkom v úrovni číslice „1“ nominálnej hodnoty „12“.

DV HP 1/4 • Tenká zahnutá čierna čiarka v ľavom dolnom rohu hárdčka, tenká šikmá čierna čiarka nad označením mesiaca dátumu začiatku letu „20.2“, tenká šikmá čierna čiarka nad prvým písmenom „E“ slova „SLOVENSKEJ“, tenká zvislá prerušená čierna čiarka medzi pravým rámčekom známky a perforáciou, tenká šikmá čierna čiarka v spodnej časti kozmického stanice MIR.

DV HP 2/1 • Tenká zvislá čierna čiarka na špičke nosa portrétu I. Bellu, krátka zvislá čierna čiarka vľavo od prvej ľavej hornej antény stanice pod známkom.

DV HP 2/2 • Krátka šikmá čierna čiarka vpravo od konca prvej dolnej antény sprava, krátka zvislá čierna čiarka v šrafovej kuželovitej spojovacej časti kozmického lode, zvislá modrá čiarka v pravej perforácii medzi 4. a 5. perforačným otvorom zhora (niekedy nie je vidieť). V hornej vodorovnej perforácii je 10. perforačný otvor sprava vychýlený nadol.

DV HP 2/3 • Krátka zvislá čierna čiarka vľavo od písmena „e“ mena „Bella“, krátka tenká zvislá čierna čiarka v písmene „P“ slova „PRVÝ“, tenká krátka zvislá čierna čiarka vľavo od prvej ľavej dolnej antény stanice pod známkom.

DV HP 2/4 • Tenká krátka šikmá čierna čiarka tesne vpravo od telesa konštrukcie v pravej dolnej časti stanice pod známkom.

Z ďalších zaujímavostí hárdčka uvádzame posuny rezu a nedotlačie čiernej farby. Hviezdne pozadie každého hárdčka bolo na tlačovom liste väčšie ako konečný rozmer hárdčka. Pri posune rezu sa na pravom okraji objavuje jedna hviezdica navyše. Existujú exempláre s rozsiahlymi nedotlačami ocelotlačovej farby v kresbe orbitálnej stanice pod známkom.

Poznatkami prispeli M. Kulich z Trenčína a E. Sova z Košíc. Za spoluprácu ďakujeme Š. Polákovi z Dokumentačného centra Slovenskej pošty v Banskej Bystrici.

Umiestnenie TS:

TL 1 - vodorovné stupnice ružová a modrá pod HP 1/3 a 1/4 nad autotonomými známkami.

TL 2 - tmavoružová vodorovná stupnica nad HP 2/3 a 2/4.

Pomocou menších doskových vád je možné rozlíšiť všetky HP.

DV HP 1/1 • Krátka zvislá tenká čierna čiarka vpravo dole od

KRÁSY NAŠEJ VLASTI: KROJE 4, 15 a 18 Sk

Známky boli tlačené kombináciou 3-farebného offsetu a 1-farebnej ocelotlače z plochej dosky. Tlačová forma bola pre všetky tri známky rovnaká: Na veľký tlačový hárok boli vytlačené offsetom dva 10-bloky, po rozrezaní na polovicu bola dotlačená čierna farba ocelotlačou, doskou s jedným 10-blokom známk. Papier -oz- s lesklým lepom.

Nižšie uvedené doskové vady sú nepatrné, je možné, že sa vyskytujú len v časti nákladu, preto zaujmú len študijných zberateľov. Za pozornosť stojí malý posun offsetu voči ocelotlači pri časti nákladu známky 18 Sk, ktorý je zreteľný na okraji tváre ženy pri porovnaní ZP 1 a 6 so ZP 5 a 10. Pravdepodobným dôvodom je, berúc vyjadrenie pracovníka tlačiarne uvedené nedávno v časopise „Filatelie“, rozmerová nestálosť švajčiarskeho papiera.

Na záver k tejto emisii ešte postreh z poštovej prevádzky: Predovšetkým hodnota 18 Sk našla veľké poštové uplatnenie aj na úradnej korešpondencii (u ťažších doporučených zásielok a na obálkach s doručenkou). V poslednej dobe sme svedkami priamo masového použitia známk a hárdčiek určitých nominálnych hodnôt (najmä 10 a 18 Sk) v bežnej poštovej prevádzke, čo doteraz nebolo zvykom.

Hodnota 4 Sk - ŽENSKÝ ČEPIEC / ČAJKOV

DV ZP 4 • Červený bod v hornom okraji nad písmenami „LO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 5 • Čierny bod medzi písmenami „SK“ nápisu „SLOVENSKO“.

Hodnota 15 Sk - ŽENSKÝ ČEPIEC / HELPA

DV ZP 4 • Čierny bod vpravo od čepca v úrovni písmena „R“ mena rytca „R. CIGÁNIK“.

DV ZP 6 • Čierny bod nad písmenom „V“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 10 • Tenká šikmá čierna čiarka v druhom písmene „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

Hodnota 18 Sk - ŽENSKÝ ČEPIEC / MADUNICE

DV ZP 3 • Čierny bod v bielom páse čepca.

DV ZP 6 • Malý sivý oblúček na obryse brady pri okraji čepca.

DV ZP 10 • Červený bod na ľavom okraji pri mene autorky „ŠTANČLOVÁ“.

Pripravil:
Miroslav Gerec

TUZEMSKÉ PRIORITNÉ ZÁSIELKY

Na základe schválenia Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky zaviedla Slovenská pošta od 1.9.1997 osobitný druh poštových zásielok **Prioritné zásielky tužemského styku**. Tieto zásielky sa vďaka prednostnému spracovaniu dostanú k adresátovi na druhý deň po dni podania, dodanie obvyčajnej zásielky trvá spravidla o deň dlhšie. Môžu sa podávať na všetkých slovenských poštách. Od 20.7. do 1.8.1997 sa uskutočnila skúšobná prevádzka počas ktorej boli podávané „Kontrolné prioritné zásielky“.

Zasielacie podmienky ■ Prioritné zásielky je možné podávať iba pri priehradkách pôšt a to iba v čase upravenom podľa miestnych podmienok, o čom by mali pošty informovať vhodným spôsobom napríklad výveskami. Najvyššia dovolená hmotnosť prioritnej zásielky je 2 kg. Povolené rozmery sú zhodné s rozmermi pre obvyčajné listové zásielky. Od 1.1.1998 je možné prioritné zásielky podávať i doporučené. Na každej prioritnej zásielke musí byť uvedený odosielateľ, cena zásielky sa neuvádza. Adresné údaje sa píšú priamo na zásielku alebo na adresný štítek. Občania ich podávajú s podacími lístkami a organizácie spravidla s poštovými podacími hárkami. Výplatné je možné uhradiť poštovými známkami, odtlačkom výplatného stroja, v hotovosti alebo úverom poštového.

Preprava prioritných zásielok ■ Podacia pošta všetky prijaté prioritné zásielky adresované mimo vlastného doručovacieho obvodu vypraví nevytredené svojmu oblasťnému spracovateľskému centru. Toto ich spracuje podľa vnútorných pokynov a postúpi ich svojmu hlavnému spracovateľskému centru. Spracovateľské centrá spracovávajú prioritné zásielky prednostne pred ostatnými poštovými zásielkami.

Poštové poplatky ■ Poštové poplatky za prioritné zásielky pozostávajú z poplatku za obvyčajnú zásielku rovnakej hmotnosti a rovnakého miesta určenia, príplatku za prioritné podanie. V prípade podania prioritných zásielok doporučené sa pripočítava ešte príplatok za doporučené podanie. Prehľad poplatkov prináša tabuľka:

Hmotnosť	od 1.9.1997	od 1.4.1999
do 20 g	11,- Sk	12,- Sk
do 50 g	12,- Sk	13,- Sk
do 200 g	14,- Sk	-
do 500 g	16,- Sk	17,- Sk
do 1000 g	19,- Sk	19,- Sk
do 1500 g	22,- Sk	27,- Sk
do 2000 g	25,- Sk	35,- Sk

Doporučný príplatok Od 1.1.1998 6,- Sk
Od 1.4.1999 8,- Sk

Príplatok za prioritné podanie Od 1.9.1997 7,- Sk
(v tabuľke je zahrnutý spolu s obvyčajným výplatným)

Dodávanie prioritných zásielok ■ Prioritné zásielky sa dodávajú iba v pracovných dňoch (pondelok až piatok). Doručujú sa adresátovi alebo náhradnému príjemcovi. Doporučené prioritné zásielky sa odovzdávajú iba po podpise prevzatia na príslušnom poštovom doklade.

Označovanie prioritných zásielok ■ Prioritné zásielky sú pri podaní označené nálepkami, resp. pečiatkami s príslušným textom.

Označovanie prioritných zásielok nálepkami ■ Zatiaľ sú známe dve vyhotovenia nálepky.

I.vyhotovenie bolo používané od 1.9.1997 do 30.6.1999. Nálepka tlačivo č.11-022 C má rozmery 24x34 mm s tým, že jedna strana je obdĺžniková a druhá ukončená do tvaru šípky. Nálepka je vytlačená na tmavo červenom podklade. V hornej časti tvaru obdĺžnika je v modrom obdĺžniku dvojriadková zostava nápisov v bielej farbe: **Letecky Prioritné / Par avion Prioritaire**. Pod tým je symbolické modro-biele zobrazenie zemegule s vyznačenými obrysami mapy Slovenska v jasnejšej modrej farbe. Okolo zemegule je v bielom kruhovom orámovaní v hornej časti nápis **EXPRES** a pod zemegulou nápis **PRIORITNE** v obdobnej úprave. V hrote šípky je logo a názov Slovenskej pošty v čiernej farbe. Nálepku dopĺňajú ďalšie ozdobné čiary v svetlo a tmavomodrej farbe. Nálepky boli v samolepiacom vyhotovení.

II.vyhotovenie bolo zavedené od 1.7.1999, ale pri spotrebe nálepky predchádzajúcej úpravy mohli byť použité i skôr. Sú to samolepiace nálepky tlačivo č.17-036, ktoré sa dovtedy používali iba na označovanie prioritných zásielok medzinárodného styku. Tieto nálepky použité vo vnútroštátnom poštovom styku majú mať oddelenú časť s čiarovým kódom. Nálepky sú tlačene červeno-modro na bielom papieri. Majú obdobný tvar ako predchádzajúce vyhotovenie s rozmermi 24x42 mm. Ukončenie tvaru šípky má tupý uhol. V hornej časti nálepky je na bielom pozadí červeno modré pruhovanie, pod tým na červenom podklade je modro biele symbolické znázornenie zemegule. V dolnej polovici je modrý nápis **PRIORITNE** a pod ním biely nápis **Expres**. Spodná cca 5 mm široká čípkovitá časť je bielej farby. Na pravej strane tejto časti je v červenom krúžku červené písmeno **R**.

Označovanie prioritných zásielok pečiatkami ■ Niektoré, väčšinou veľké poštové úrady označovali a označujú prioritné zásielky odtlačkom zvláštnych pečiatok, ktoré majú obdobný tvar ako nálepky. Na dvoch stranách majú logo

Slovenskej pošty je nápis **Slovenská POŠTA**, nad tým nápis **EXPRES** a pod logom nápis **PRIORITNE**. Všetky tieto údaje sú orámované v tvare obdĺžnika ukončeného šípku. Pečiatka sa odlišuje väčšinou v červenofialovej farbe. Podľa dostupného dokladového materiálu majú pečiatky rozmery cca 22x33 mm. Tieto pečiatky sa môžu i pri zmene nálepek naďalej používať.

Propagácia prioritných zásielok vnútroštátneho styku ■ Slovenská pošta v rámci propagácie prioritných zásielok umožnila podať 500 kusov prioritných bezplatne na veľtrhu FINEX 1998 v Banskej Bystrici. Podrobnosti je možné nájsť na stránkach nášho časopisu v ročníku 1999, v číslach 4 a 6.

Ďalšou z foriem propagácie tohoto druhu zásielok bolo vydanie farebného štvorstranového letáčka, ktorý obsahuje informácie o zasielacích podmienkach, možnosti podávania prioritných zásielok a o ich dodávaní. Na 3 a 4 strane letáčka sú pokyny ako správne písať adresy na poštové zásielky i s vyobrazením vzoru.

Slovenská pošta využila i vlastné možnosti propagácie a to vloženie propagačných textov do výpliatných strojov a strojových pečiatok. Tieto zatiaľ registrované propagačné vložky majú podobnú úpravu. Vľavo hore je umiestnené logo Slovenskej pošty, pod ním šikmá čiara na ktorej je nápis **NOVINKA** veľkými písmenami. V pravej časti je trojriadkový nápis: **PRIORITNE / ZÁSIELKY / ŽIADAJTE NA VAŠEJ POŠTE**. Celý propagačný text má obdĺžnikové orámovanie, ktoré je na pravej strane ukončené do tvaru šípky. Použitá farba pri výpliatných odtlačkoch červená, pri strojových propagačných pečiatkach čierna i červená.

Rozmery orámovania propagačného textu majú nasledujúce rozmery (vyhotovenia):

- 41 x 11 mm
- 46 x 13 mm
- 52 x 15 mm
- 61 x 20 mm (bez ukončenia do tvaru šípky)

Prehľad o používaní propagačných textov v zatiaľ registrovaných výpliatných odtlačkoch a strojových pečiatkach prináša nasledujúca tabuľka:

Pošta	Vyhot.	Druh	Farba	Použitie
Bardejov 1	b	SP	červená	1998
Bratislava 29	a	VO	červená	1998
Bratislava 38	a	VO	červená	1999
Humenné 1 (?)	a	SP	červená, čierna	1998, 99
Košice 1	a	VO	červená	1998
Nitra 1	d	SP	čierna	1998
Poprad 1	a	SP	červená	1998
Prešov 1	c	SP	čierna	1998, 99
Stará Ľubovňa	c	SP	čierna	1999
Trebišov 1	c	SP	červená, čierna	1998, 99
Vranov n/Topľou	b	SP	čierna	1998, 99

Vysvetlivky: SP - Strojovopropagačná pečiatka
VO - Odtlačok výpliatného stroja

Štatistický záznam o poštovej prevádzke je od 1.9. 1997 doplnený o záznam registrujúci počet podaných prioritných zásielok.

Poštové lístky ako prioritné zásielky ■ Od 15.7.1999 je možné ako prioritné zásielky zasielať i poštové lístky (nie pohľadnice). Predpokladám, že pohľadnice nie je možné ako prioritné zasielať z dôvodu problematického umiestnenia

nálepek označujúcej prioritnú zásielku. Jej miestnenie na adresnú a textovú stranu by značne obmedzilo priestor pre text a jej umiestnenie na obrazovú stranu by znehodnotilo reprodokované zobrazenie.

Označenie prioritných zásielok na poštových lístkoch sa má umiestňovať na adresnej strane pod adresou odosielateľa. Poplatok za prioritné podanie poštového lístka vnútroštátneho styku je 4,- Sk výpliatné za lístok a 7,- Sk je príplatok za prioritné podanie, t.j. spolu 11,- Sk.

□ Dušan Evinic

Použitá literatúra:

Úradné vestníky Slovenskej pošty č.14, 15, 18, 19 a 25 z roku 1997

Poštové vestníky Slovenskej pošty č.18 a 25 z roku 1998

Poštové vestníky Slovenskej pošty č.1, 10 a 14 z roku 1999

Zberateľ č.4 a 6 z roku 1999

Propagačný letáček Slovenskej pošty

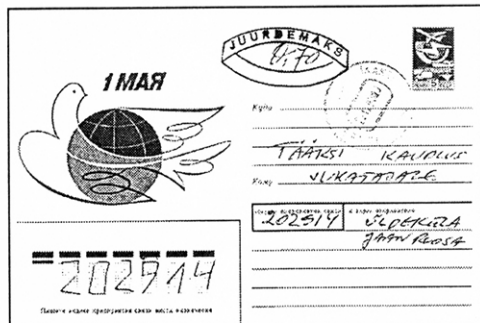
Doplatné v Estónsku

Estónsko nikdy nemalo a ani v súčasnosti nemá doplatné známky. Doplatenie za nedostatočne vyplatené zásielky obvyčajne riešili rôznymi prídavnými pečiatkami.

V dnešných dňoch pre tento účel používajú pečiatku oválneho tvaru so zdvojitým rámčekom, v ktorého hornej časti je text **JUURDEMAKS**, čo možno preložiť ako **DOPLATÍŤ** (dodať). Do stredu oválnej pečiatky

sa ručne vpisuje suma, ktorá sa má doplatiť.

Na pečiatkach z doby prechodu od sovietskej moci k samostatnej republiky, je spodná časť bez textu, ale známka je opečiatkovaná ručnou okružlou pečiatkou **TÄÄKSI**, ktorá upozorňuje, že za doručenie zásielky treba ešte vložiť doplatiť. Pri oválnych doplatných pečiatkach z poslednej doby je na ich spodnej časti názov poštového úradu, ktorý poplatok vyberá (viď vyobrazenie). □ **Pavol Hallon**

NÁMETY Z ANKETY O NAJKRAJŠIU ZNÁMKU

V marci minulého roka sa uskutočnila čitateľsko-filatelistická anketa o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 1998. Z celkového počtu 3215 účastníkov odpovedalo 2858 (88,8%) aj na druhú otázku ankety - ktorý námet navrhujete spracovať v budúcich vydaniach známok. Vzhľadom na počet účastníkov, čitateľov šiestich periodík, je možné pokladať výsledky ankety za reprezentatívne a s veľkou poznávacou hodnotou. Zodpovedné orgány, najmä námetová komisia MDPT SR, dostali k dispozícii kvalitný študijný materiál.

V nasledujúcom príspevku sa pokúsime aspoň stručne predstaviť podané návrhy (v zátvorkách uvádzame počty hlasov za uvedený námet).

1 ■ Príroda - tento námet dostal najviac hlasov (839). V skupine **krajina** dominantné miesto získali Vysoké Tatry (98) - Roháče, Belanské Tatry, Nízke Tatry, jednotlivé štíty, chaty. Z ďalších námetov to boli chránené oblasti (38) - Slovenský raj, Súľovské skaly, Arboretum Mlyňany, Herľanský gejzír, námety Zem a vesmír (35), minerály (13).

V rámci skupiny **Príroda** najviac hlasov získali námety **fauna** (223) - motýle (32), vtáctvo, chránená zver (drop fúzatý, svišť), psy (slovenský čuvač, kopov), kone poľovná zver, praveké zvieratá, exotická fauna, pôsobenie organizácie Sloboda zvierat.

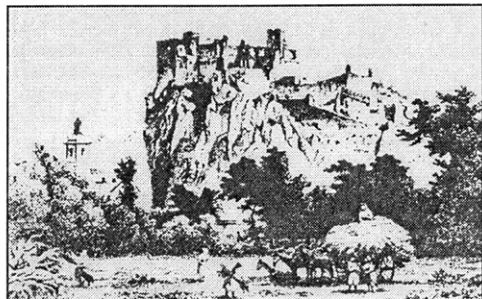
Ďalšou silnou skupinou námetov bola **flóra** (190). Medzi týmito námetmi suverénne prevládali kvety (84) - záhradné, izbové, balkónové, poľné, tatranské. Medzi chránenými rastlinami (34) hlasy dostali črievčičník, plesnivec, leknó, iba na Slovensku rastúci lykovec a ďalšie. Z ďalších námetov spomenieme liečivé rastliny, huby, kaktusy, ale aj užitočné rastliny a ovocie (obilniny, kukurica, hrozno), výstava Flóra Bratislava.

2 ■ Osobnosti - tvoria druhú najpočetnejšiu skupinu námetov (299). Časť účastníkov navrhovala určitú skupinu ľudí, časť konkrétne osobnosti. Z prvej kategórie uvádzame kniežatá Veľkej Moravy (18), panovníci na slovenských hradoch, panovníci korunovaní v Bratislave, národní buditeľ, hudobní skladatelia, spisovatelia, herci, speváci, slávni Slováci vo svete, významné ženy, odbojári, bojovníci proti totalite.

Návrh menovaných osobností je veľmi dlhý a pestrý. Najviac hlasov dostal kozmonaut I.Bella (49) - v čase konania ankety ešte nebol vydaný hárček. V každom ročníku sa veľkej popularite teší M.R.Štefánik (39). Výrazný počet hlasov získal aj T.G.Masaryk, ale takmer všetky pochádzali z jedného zdroja. Po 5 až 11 účastníkov dalo svoj hlas A.Hlinkovi, J.Tisovi, A.Dubčekovi, J.Jánošíkovi. Nasleduje plejáda historických osobností, spisovateľov, maliarov, hercov, vedcov. Zo zahraničných osobností možno spomenúť H.Ch.Andersona, L.Buñuela, F.Schuberta, Matku Terezu.

3 ■ Architektúra - je ďalšou, početne silnou skupinu námetov (281). Polovica z nich pripadla na tradične obľúbené hrady, zámky a kaštieľe, najmä tie, ktoré doteraz na slovenských známkach neboli zobrazené (Beckov,

Cervený Kameň, Muráň, Filakovo, Stará Ľubovňa, Topoľčianky, Humenné, Betliar). Z námetov miest a obcí (84) to boli Levoča, Poprad, Skalica, Komárno, Michalovce, Rožňava, Štítnik, Čičmany, tatranské osady. Na tretom mieste boli námety ľudovej architektúry (Ždiar, Zuberec, Pribylina, Jahodnícke háje), architektonické slohy (románsky, gotický - Spiš), ale aj modernej architektúry a historické budovy, pamiatky (prezidentský palác, parlament, bratislavské fontány, rodný dom L.Štúra, A.Dubčeka, martinská budova MS, cintorín slovenských vojakov v Poľsku podľa projektu D.Jurkoviča, symbolický cintorín vo V.Tatrách).

Hrad Beckov podľa rytiny z 19. storočia

4 ■ Spoločenský život - zastrešuje blok rôznorodých námetov (268). Sem možno zaradiť námet rok 2000 a vstup do tretieho tisícročia (77), ktorý by mohol mať podobu mierového posolstva a rozkvet Slovenska, ohňostroj nad Bratislavou, deti. Druhý okruh sa dá nazvať ako šťastná rodina, matka a dieťa, dieťa (33). Početne silne bol zastúpený námet numizmatika (20). Preferovanými námetmi boli aj láska, priateľstvo, ľudskosť, blahoželenia (17). Z ďalších námetov: Svet bez vojen, boj proti kriminalite, hračky, UFO, móda, život na dedine a rad ďalších, medzi aj kuriózne a výstražný námet - socha chudobných.

5 ■ Náboženstvo - tento tematický okruh bol taktiež silne zastúpený (214). Najviac hlasov pripadlo na námet Svätý rok 2000 - výročie narodenia Ježiša Krista. Z ďalších námetov spomenieme kostoly (38) - napríklad bratislavský dom, biskupské katedrály, Drážovce, drevené kostolníky na východnom Slovensku (34), oltáre (21), betlehémy, krížové cesty, biblické námety, pútnické miesta, kláštory, Svätý otec, 12 apoštolov, sv. Cyril a Metod, evanjelizácia a zjednotenie kresťanov.

6 ■ Technika - mal tiež početné zastúpenie v navrhovaných námetoch (200). Tu dominovali námety z oblasti výtvarného umenia (51), nasledovali vodné diela (34), letectvo (27), železnice (15), automobily (14) a loďe. Z ďalších námetov: Cestné stavby, lanovky, spracovanie dreva, hutníctvo a baníctvo...

7 ■ Šport - tento obľúbený námet mal v ankete tiež pekné zastúpenie (179): Kandidatúra Popradu a Tatier na ZOH 2006 (48), vynikajúci športovci (31), OH a ich víťazi (15). Najviac bol zastúpený futbal, hokej, turistika, basketbal žien, tenis, behy a atletika... ale aj MS psích záprahov na Donovaloch. Osobitnú odozvu zaznamenali telesne postihnutí športovci (paraolympionici).

8 ■ Dejiny - tvoria ďalšiu námetovú skupinu (171), kde najväčší počet získali mestské, rodové a cechové erby (46), archeológia (16) a Veľká Morava (12). Zmienku si zaslúžia aj literárne pamiatky, veduty miest, osídlenia na Slovensku, starožitnosti, Kelti na Slovensku či Košický zlatý poklad.

Drevený kostolík v Bodružale

9 ■ Umenie - medzi zberateľmi má tento námet tiež silné zastúpenie (166). Do emisie Umenie na poštových známkach boli menovite uvedení M.Benka, J.Hála, J.Hanula, L.Meďňanský, P.M.Bohúň a ďalší maliari. Slovenské rozprávky (25), ilustrácie legiend a povestí, kreslený humor, inšitné umenie, moderné umenie, divadlo, hudba, spevokoly i hudobné skupiny dotvárali pestrú paletu námetov v tejto oblasti.

10 ■ Ľudová tvorivosť - tento námet (140) mal najsilnejšie zastúpenie v ľudových krojoch (80) a až veľkým odstupom spevácky a tanečný ľudový prejav (11). Zvyšok hlasov pripadá na ľudové remeslá a výrobky (keramika, drotárstvo, košíkárstvo, rezbárstvo, kolárstvo, salašníctvo, tkáčstvo, čipkárstvo, zvonárstvo).

11 ■ Zdravotníctvo - patrilo medzi námety, ktoré už neprekročili sto hlasov (71). Viac ako polovica (41) patrí kúpeľom a liečebným domom (Piešťany, Trenčianske Teplice, Dudince, Bardejov). Druhú skupinu námetov (17) tvorí boj proti fajčeniu, alkoholu, drogám, AIDS, rakovine. Boli tiež spomenuté práca lekárov a zdravotných sestier, pomoc chorým a postihnutým, zdravá výživa.

12 ■ Pošta - početne malá skupina námetov (16), ktoré väčšinou sa týkali oblasti poštovej histórie (poštové vozy, rovnošaty, erby) jubileá známok, najväčšie známky sveta, spoločné vydania.

Školstvo (škola deťom, výchova mládeže k morálke, prvé slovenské gymnáziá, budovy a insigne vysokých škôl) a **poľnohospodárstvo** (stroje na oranie, mláťačky, vinohradnícke náradie) získali iba malý počet hlasov.

Na záver poznamenávame, že zatriedenie jednotlivých námetov do väčších okruhov má len pomocný charakter a mohlo by sa aj inak koncipovať (napríklad obilniny uvádzame v okruhu flóra, ale môžu sa zaradiť aj do poľnohospodárstva). To však nie je rozhodujúce - nám išlo o priblíženie okruhu námetov na poštové známky, ktoré odznali v minuloročnej ankete □ **Ivan Lužák**

FILATELISTICKÉ ETUDY

Do našej diskusie o súkromných prítláčoch sa svojim príspevkom prihlásil Ing. Zdeněk Baliga z Kežmarku, autor mnohých návrhov na príležitostné poštové pečiatky a prítláč na lístky a obálky - celinové i obyčajné. Po doteraz uverejnených príspevkoch určite bude zaujímavé zoznámiť sa s názormi človeka, ktorý „je pri tom“ a má na túto problematiku iný uhol pohľadu.

SÚKROMNÉ PRÍTLAČE OČAMI TVORCU

Aj ja som jedným z tých filatelistov, ktorí pravidelne sledujú v časopise Zberateľ diskusiu o súkromných prítláčoch, ktorá je pre mňa osobitne zaujímavá, keďže sa aktívne podieľam na ich tvorbe a vydávaní. Od začiatku diskusie som uvažoval zapojiť sa do nej, ale až po otázke Dr.S.Zrubca „Ozvú sa niektorí?“ (Zberateľ 9/99) som sa rozhodol. Budem prezentovať len svoje názory, ale pevne verím, že sa s nimi budú stotožňovať filatelisti, ktorí súkromné prítláče uznávajú hoci len ako doplnkový filatelistický materiál.

Zbierať súkromné prítláče? ■ Asi všetci sa zhodneme na tom, že zberateľstvo je záľuba dobrovoľná a každý má právo zbierať čo chce a čo sa mu páči, pokiaľ to neodporuje platným zákonom (napríklad určité druhy zbraní a pod.). Preto nevidím dôvod, prečo by filatelisti nemohli zbierať aj súkromné prítláče. Ja ich tiež zbieram. Hoci sa ich nesnažím získať všetky, mám ich dosť veľký počet. Zbieram tie, ktoré majú vzťah k podtatranskému regiónu, ale aj tie, pri ktorých sa mi páči grafické vyhotovenie alebo originalita samotného námetu. Väčšinu prítláčí spravidla aj vydanie príležitostnej pečiatky, ktorá spolu s peknou známkom tvorí harmonický celok. V mnohých prípadoch takáto celistvosť je originalnejšia a pôsobivejšia v zbierke ako celina s prítláčom k danej udalosti vydaná Slovenskou poštou, ktorá podľa mnohých filatelistov je tou „pravou príležitostnou celistvosťou“.

Vystavovať súkromné prítláče? ■ V súvislosti s touto otázkou je treba rozlišovať vystavovanie súťažné od vystavovania propagačného. Pri súťažnom vystavovaní súkromných prítláčí odpoveď je jednoznačná, a vyplýva z terajšieho výstavného poriadku a zásad hodnotenia exponátov. Na toto by sa mala zamerať diskusia, čiže nemali by sme sa pýtať, či zbierať prítláče alebo nie, ale diskutovať o tom, akou formou by bolo vhodné a možné ich súťažne vystavovať. Mali by sme, či sa nám to páči alebo nie, brať do úvahy aj nové trendy v zberateľstve a konkrétne aj vo filatelii, ako je napríklad Otvorená trieda (pozri Zberateľ 10/97).

O propagačnom vystavovaní súkromných prítláčí môžem hovoriť z vlastnej skúsenosti. Z prítláčí vydaných kežmarským klubom filatelistov som vytvoril exponát, z ktorého podľa väčšiny jurymanov pre súťažné vystavovanie by bol vhodný len úvodný list. Exponát som vystavil na propagačnej výstave v Kežmarskom múzeu počas pravidelného FESTIVALU EURÓPSKÝCH LUDOVÝCH REMESIEL (ELRO) v roku 1998. Medzi návštevníkmi múzea, najmä nefilatelistami, sa exponát stretol s veľmi kladným ohlasom a preto ma múzeum požiadalo o predloženie vystavovania. To sa opakovalo ešte niekoľkokrát a exponát namiesto niekoľko dní bol v múzeu vystavený vyše jedného roka. Videlo ho niekoľko desiatich tisíc návštevníkov (koľko súťažných exponátov sa môže pochváliť takouto návštevnosťou?). Ak môj exponát inšpiroval pre zbieranie známok aspoň každého tisíceho návštevníka, tak určite splnil svoj cieľ - propagovať filateliu a zvýšiť členskú základňu Zväzu slovenských filatelistov. Takže moja odpoveď, či vystavovať súkromné prítláče aspoň propagačne, znie jednoznačne - áno.

Vydávať súkromné prítláče a prečo? ■

Skoro každá rozumom riadená činnosť sa robí pre určitý zisk. Žiaľ, u nás sa zisk väčšinou chápe len ako finančná hodnota, ale zisk predsa môže byť aj morálny, propagačný, reprezentačný či iný. Práve propagačný zisk by mal motivovať tvorcov súkromných prítláčí a tak pri voľbe námetu, ako aj pri stanovovaní ich nákladu. Zo svojich skúseností v kežmarskom KF (za 10 rokov ich vyhotovil vyše 50) môžem potvrdiť, že cielavedomým výberom námetu pre súkromné prítláče je možné vytvoriť krásny súbor zberateľských materiálov, ktoré propagujú históriu mesta, ľudové remeslá či pripomínajú významné osobnosti z histórie celého regiónu.

Vyhotovovať prítláče sporadicky, neplánovito nemá význam. Náklad je závislý hlavne od záujmu. Aby spĺňali úlohu propagácie filatelie, mali by byť dostupné nielen pre filatelistov, ale aj pre širokú verejnosť (kežmarské prítláče sú zasielané do všetkých svetadielov okrem Antarktídy). Z týchto princípov by sa malo vychádzať aj pri hodnotení tohto materiálu. Rôzne umelo vyrábané „rarity“ spravidla majú špekulatívny charakter a chyby tlačie by sa mali skôr likvidovať ako predávať (a keď už, tak za najnižšie ceny).

Možno raz sa niekto pokúsi súkromné prítláče katalogizovať. Bude to veľmi náročná práca, ale na regionálnej úrovni hádam ešte zvladnuteľná. Práve pri takejto katalogizácii by vyšlo najavo, ktoré súkromné prítláče boli vydané špekulatívne a ktoré plnili svoje propagačné a reprezentačné poslanie. A tak na otázku či vydávať súkromné prítláče tiež odpovedám áno, ale plánované a v dostatočných množstvách.

Na záver chcem požiadať všetkých filatelistov, ktorí súkromné prítláče neuznávajú za filatelistický materiál, aby ich nezberali. Po prvé, ostane ich viac pre tých, ktorí o ne záujem majú, a po druhé, preto, aby možno Vaši nasledovníci mohli zúfalo po burzách tieto prítláče zháňať a vynakladať na ich získanie dosť financií, podobne, ako to robíme v súčasnosti my, lebo naši dedovia tiež nechceli uznať preťažované vydanie známok POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919.

□ Zdeněk Baliga

Glosy na margo našich poštových známok *Aké ste mi krásne...*

Vianoce 1999

Vianočné známky majú pevné miesto v emisných plánoch vydavateľa. Každoročne, niekoľko týždňov pred Vianocami, sú k dispozícii verejnosti, aby pozdravy svojim blízkym a známym prikrášlili aj peknou známkou. A vianočných pozdravov sa posielala nemálo. Asi sa nemylim keď poviem, že vianočné známky sú najpoužívanejšie príležitostné známky. A mohli by byť ešte viac.

Keď som si na pošte začiatkom decembra minulého roku pytal vianočné známky, pani za priehradkou mi oznámila, že také známky nemajú. Už som v duchu začal šomrať na distribúciu známok na pošty, keď som zbadal, že známky, o ktoré som mal záujem ležia na pulte. Pracovníčka pošty na ospravedlnenie poznamenala: „Ale ved to je snehová guľovačka.“... Táto príhoda dobre odhaľuje slabú stránku vľajšej vianočnej známky.

Známkou je sympatická svojim námetom i prevedením, pekne vystihuje to, čo hovorí názov zobrazenej kresby: Zima a zimné radovánky. Navyše, rukopis autora, 15-ročného S. Sekereša z Detvy, dodáva známke osobitné čaro. Zimné šantenie detí na kresbe v nás prebúdzá vedomie naplňovania zmyslu nášho bytia a postavičky zo známky akoby nám pripomínali: Tešme sa zo života, ved je taký pekný... Známkou však chýba výraznejšie vyjadrenie toho, že bolo vytvorená pre Vianoce, že má vianočné poslanie. Napriek tomu, že námet známky v širšom kontexte možno zaradiť do okruhu námetov, ktoré môžu postihnúť kúzo Vianoc.

Pravda, na známke nemusí vždy byť všetko „polopatisticky“ napísané alebo vyznačené. Keď na známke je zobrazený typický vianočný motív ako napríklad Svätá rodina, Jasličky s Ježiškom, Betlehem ale aj vianočný stromček, koledníci a podobné motívy, je zrejme o čom ide. Pri poslednej vianočnej známke však to nie je také zrejme. Keď si potom odstupom času pozrieme všetky doterajšie slovenské vianočné známky, musíme konštatovať, že vzhľad niektorých len veľmi ťažko vie v nás vyvolať predstavu Vianoc.

Možno, že by postačilo vhodne doplniť obrazové pole známky textom ako napríklad *Veselé Vianoce* alebo použiť drobnú dopĺňajúcu kresbu ako napríklad malú vetvičku, žiariacu sviečku či zvonček. Povedzme pri nápisu SLOVENSKO alebo pri nominálnej hodnote a tak naznačiť, že dívame sa na vianočnú známku. To by bolo vhodné najmä v prípade takej koncepcie vydávania vianočných známok, pri ktorej by sa uvažovalo s rôznorodosťou námetov, kde vhodná grafická úprava môže zohrať veľmi pozitívnu úlohu.

Na problematiku koncepcie emisného radu vianočných známok sa žiada pozrieť aj z hľadiska Vianočnej pošty, ktorú SP vlní zaviedla a je predpoklad, že bude organizovaná pravidelne každý rok. Vianočná známka a pečiatky vianočnej pošty by mali tvoriť harmonický celok.

V súvislosti s masovým používaním vianočných známok je aktuálna aj otázka formy ich vydávania. Veď k doterajším siedmym slovenským vianočným známkam len k jednej bol vydaný známkový zošitok - aj to vydal POFIS viac-menej len pre zberateľské účely a na poštách sa ani neobjavili. Ak vydavateľ i Slovenská pošta so službami pre verejnosť to myslia vážne, potom by v prípade vianočných známok mali zvažovať aj vydávanie známkových zošitkov a malých tlačových listov (10 alebo 20 známok). Okrem iného v týchto prípadoch sa dá obal zošitka i okraje TL vynikajúco propagačne využiť. Treba však zdôrazniť, že vyše uvedené vydania by mali byť určené pre širokú verejnosť a nemali by mať rôzne „ornamenty“ v podobe kupónov a súťaží určené pre zberateľov a sledujúce predovšetkým komerčné záujmy.

Viem si totiž predstaviť v úvode spomínanej príhodu na pošte aj tak, že pri prejavení záujmu o vianočné známky pracovníka pošty by sa opýtala: „Prajete si známkový zošitok s desiatimi známkami alebo radšej v hárkoch po dvadsiati kusoch? Môžem Vám ponúknuť aj pekné vianočné pohľadnice s natlačenými vianočnými známkami...“ O splnenie týchto želaní hádam na budúci rok napíšem na adresu 999 99 Ježiško. □ V.K.Németh

LÍCE POLNÝCH POŠT A ICH RUB

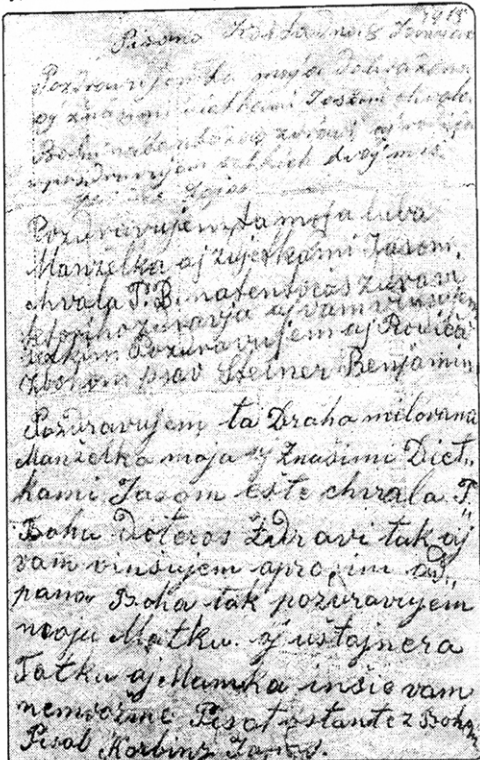
Medzi zberateľmi rôznych vekových skupín v rozličných obdobiach mali a stále majú svojich vášnivých záujemcov poľné pošty. Tie predstavujú mimoriadne zaujímavý zberateľský objekt aj preto, že sú spravidla dokumentom významných historických udalostí, ktorých krutý dopad sa neobmedzil iba na jeden národ či krajinu.

Len niekoľko slov rube lístka z výcvikového tábora nás spája s odosielateľom a s týmto krásnym rukopisom

Obyčajne sa zberatelia, vrátane počtových historikov, zaujímajú o lícnu stranu lístkov - pečiatky poľných pošť, názvy útvarov a ich čísla, dopĺňajúce záznamy ako napríklad cenzorských orgánov, niekedy adresy a pod.

Svoju schopnosť vypovedať i hodnotu však má aj obsah, ktorý pisateľ oznamuje adresátovi, a to aj napriek tomu, že často nemôže byť otvorený, vecný alebo dokonca ani skutočne pravdivý, ale len všeobecný, zastretý a neutrálny, často len veľmi osobný.

„Pozdravujem ťa Draha milovaná manželka moja aj Znašimi Dietkami. Ja som ešte chvála P. Bohu Doteraz Zdravi, tak aj vam višujem a prosím od pana Boha, tak pozdravujem moju Matku.“ - píše ťažkou rukou 8. januára 1915 Ján Korbiny do Vyšnej Boci na lístku poľnej pošty z obklúčenej pevnosti Przemysl.

Obsah spravidla nebýva filatelisticky a zberateľsky hodnotný, a ak áno, tak až následne (vzťah príčina - následok) a za určitých okolností až po mnohých rokoch, kedy žiadna stránka tohto vzťahu už ani nemusí žiť na tomto svete. Môže tak byť napríklad vtedy, keď poštový lístok nejdá svojho adresáta a vtedy dostane ďalšiu dennú pečiatku alebo pomocnú pečiatku (napríklad Späť) či ručne pripísanú poznámku, ktorá hovorí o tom, prečo sa nepodarilo adresátovi lístok doručiť.

Tragédie národov zatiahnutých do vojnového ošľahu ako to bolo napríklad v prvej alebo v druhej svetovej vojne, sa skladajú z tisícok a miliónov individuálnych udalostí, príhod a osudov jednotlivcov, často až príliš krutých a nešťastných. Rub lístkov poľných pošť o tom môže kdečo veľmi autenticky napovedať. □ Ján Mička

LIST Z MOSKVE

PO 2 ROKOCH OPÄŤ LIST Z MOSKVE ■ 500 ZNÁMOK RUSKEJ FEDERÁCIE ■ NÁKLADY POŠTOVEJ PRODUKČIE KLEŠAJÚ ■ NOVÉ POŠTOVÉ TARIFY ■ REGIÓN Y MÔŽU ZVÝŠOVAŤ POŠTOVNÉ ■ ŠPEKULATÍVNE VYDANIA ZNÁMOK ■ ARMENIA 2001 NEBUDE

Po dvanásťročnom pracovnom pobyte v Moskve (1985-1997) sa moje pôsobisko zmenilo - pracovné povinnosti ma priviedli do slnečného Uzbekistanu. V lete 1999 som však opäť mal možnosť niekoľko dní pobudnúť v Moskve a túto príležitosť som využil aj na filatelii. Niektoré novinky a zaujímavosti z filatelistického života v ruskej metropole opisujem v tomto článku, ktorému som aj teraz dal názov List z Moskvy.

V máji si poštová správa pripomenula jubileum - vyšla 500. poštová známka Ruskej federácie (od 1.1.1992). Jubilejná známka pripomenula 50. výročie vzniku Rady Európy. Ku konci júna to už bolo 503 známok, ale aj 92 poštových lístkov a 82 poštových obálok s natlačenou príležitostnou známkou. Ostatné série mali námet Športové rybárčenie, Okský štátny prírodný park a Jelene v spoločnom rusko-čínskom vydaní. Niekďajšie mnohomiliónové náklady sovietskych známok sa stali minulosťou a nie je to len v tom, že Rusko je dnes trochu menšie a má trochu menej obyvateľov. Posledné série boli vydané v nákladoch: 300 tisíc Rady Európy a Športové rybárčenie; 250 tisíc Okskej rezervácie, ale rusko-čínske Jelene vyšli v náklade 850 tisíc sérií, v spojk. Známky sa tlačia na kriedovom papieri, ofsetom, s hrebeňovým zúbkovaním 12 : 12 1/2. Nominál známok je od 1 do 5 rublov (1 USD je približne 25 RUR).

Tradične pekné, kvalitnou tlačou na kriedovom papieri, vychádzajú aj populárne a pestré poštové lístky. Všetky posledne vydané k jubileám významných osobností, vydali s rovnakou hodnotou 0,90 RUR (poštovné za lístok či pohľadnicu v rámci Ruska) a vyšli v náklade 40 tisíc kusov. Poštové lístky a známky na nich pripomenuli napríklad výročia maliara A.A.Dejnekin, spisovateľa V.V.Nabokova a hlavného maršala delostrelectva N.N.Voronova.

Poštové obálky s natlačenou známkou boli venované napríklad tradičnému poštovému sympóziu „Poštová trojka '99“ v Petrohrade, 475. výročiu založenia svetonámeho Novodevičieho kláštora v Moskve, súčasťou ktorého je národný cintorín významných osobností ruskej histórie (naposledy tam pochovávali Raisu Gorbáčovovú), 200. výročiu založenia rusko-amerického spoloočnosti, výročiu narodenia vedca a technika J.M.Gakkela, štátneho činiteľa S.J.Vitta a výročiu založenia Ruskej akadémie vied.

Obálky v ostatnom čase majú nominálnu hodnotu 1,20 rubla (základný poplatok pre vnútroštátnu prepravu), vychádzajú nákladom pol milióna kusov (niekedy to bol rovný milión) a sú tlačené ofsetom. Väčšina ruských poštových lístkov a celinových obálok je tlačená v permskej tlačiarňi GOZNAKU a v tlačiarňi GOZNAKU v Moskve.

PREHĽAD POŠTOVÝCH POPLATKOV (od 1.2.1999)

	Druh zásielky	Rusko	1.pásmo	2.pásmo
1	Poštový lístok, pohľadnica	0,90	2,80	4,00
2	Poštový lístok R	1,20	-	-
3	Poštový lístok Letecky	-	3,20	5,00
4	List (základný stupeň)	1,20	4,00	6,00
5	List R	1,80	7,00	9,00
6	List Letecky	-	5,00	7,00
7	List Expres	-	9,00	9,00

S platnosťou od 1. februára 1999 v súčasnosti platia v Rusku poštové tarify, z ktorých niektoré uvádzam v malej prehľadnej tabuľke. Je zaujímavé, že v Rusku stále neexistuje služba „EXPRES“. Inou zaujímavosťou je, že v regiónoch, kde na základe platných zákonov sa zvlášť regulujú mzdy (ťažké prírodné podmienky ruského severu, územia za polárnym kruhom a ďalekého severovýchodu), môže miestna poštová správa stanovovať zvýšené tarify, ktoré však nesmú presiahnuť dvojnásobok normálneho poštovného.

V medzinárodnom styku platia dve tarify. Do prvého tarifného pásma patria: Arménsko, Bielorusko, Gruzínsko, Kazachstan, Kirgizstan, Tadžikistan, Turkmenistan, Ukrajina, Uzbekistan ale aj Estónsko. V prípade

PREHĽAD EMISNEJ ČINNOSTI RUSKEJ POŠTOVEJ SPRÁVY V ROKOCH 1992-1998

	Druh emisnej činnosti	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
1	Počet vydaných poštových známok z toho hárčkov	42 3	70 3	50 1	65 3	73+2 5	62 4	59 3
2	Počet vydaných sérií z toho spojky, pásky, kupóny...	19 4	19 4	16 3	22 8	22 5	22 5	24 7
3	Sumárny nominál známok a hárčkov (v tis.RUR)	0,264	7,398	9,225	38,07	94,00	89,8 ¹⁾	82,3 ²⁾
4	Malé tlačové listy	13	14	11	11	14	8	7
5	Sumárny nominál malých TL (v tis. RUR)	0,139	12,31	13,3	72,1	136,0	87,0	63,0
6	Počet vydaných výplatných známok	21	6	-	5	-	12	11
7	Sumárny nominál výplatných známok	966	580	-	10750	-	17050	16
8	Počet vydaných celinových obálok	7	10	9	14	12	11	14
9	Počet vydaných poštových lístkov	9	11	12	12	11	19	12

Pozn.: ¹⁾ Stúpanie nominálov je spôsobené prudkou infláciou, ²⁾ už denominovaný rubel - 1 : 1000

doplatného sa vyberá poplatok v dvojnásobnej výške, ale najmenej vo výške 8 rubľov.

Do druhého tarifného pásma patrí celý ostatný svet, teda aj Slovensko, ale aj také krajiny ako Azerbajdžan, Litva, Lotyšsko a Moldova. Litva a Lotyšsko v tomto pásme boli vždy, ale nówum je Azerbajdžan a Moldova. Doplatné je tiež dvojnásobok, minimálne však 15 RUR.

Zaujímavé je, že v začiatkoch Ruska a SNS, teda od roku 1992, delenie krajín do dvoch tarifných pásiem bolo jednoduché. Všetky krajiny SNS mali zvýhodnené tarify, teda boli v prvom pásme a všetky ostatné krajiny v pásme druhom. Situácia sa mení, už nie je zvýhodnená len krajina SNS, ale napríklad aj Estónsko. Na druhej strane Azerbajdžan a Moldova patrí do „ostatných krajín“. Tieto zmeny zrejme vychádzajú z medzinárodných dohôd.

V Moskve som sa stretol so zaujímavým prehľadom produkcie ruskej poštovej správy v jednotlivých rokoch - od januára 1992 do konca roka 1998 (viď tabuľka). Na celinových obálkach a poštových lístkoch (pohľadniciach) boli tlačené aj známky s označením nominálnu „A“ (základná tarifa za lístok) alebo „B“ (základná tarifa za list).

Na tomto mieste by som chcel upozorniť slovenských zberateľov, najmä zberateľov známokových krajín, aby si dávali pozor na rôzne „vydania“ známok regiónov Ruskej federácie, ale aj iných štátov SNS. Sú to všetko špekulatívne vydania, ktoré nemajú žiaden vzťah k ruskej pošte a boli vydané nezákonne, len pre obohatenie výrobcov. Takéto oficiálne upozornenie je napríklad aj z Tadžikistanu, kde známky so zobrazením psov a automobilov neboli vydané poštou Republiky Tadžikistan, v poštovom styku neplatia, sú nezákonným vydaním. Pre zaujímavosť, Tadžikistan v minulom roku vydal len 3 poštové známky.

Filatelistické hnutie a organizované zberateľstvo poštových známok po rozpade ZSSR je na úrovni len v niektorých nových samostatných krajinách. Napríklad členom FIP sú len Arménsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Rusko a Ukrajina. Možno povedať, že práve v týchto štátoch má filatelia svoju úroveň. Arménsko plánovalo na rok 2001 Svetovú filatelistickú výstavu pod patronátom FIP, ale pre nedostatok financií sa usporiadateľstva zrieklo.

Tolko dnes z Moskvy. Nabudúce to bude možno z Taškentu □ Vladimír Priputen

ČO SA VÁM MÔŽE STAŤ V ČECHÁCH...

Chcete navštíviť filatelistické obchody a pošty u našich západných susedov, ale nie na úkor dovolenky? Pozrite sa lepšie do kalendára. Sú dni, keď u nás je voľno a v Čechách sa pracuje. Aj minuloročný sviatok Sedembolestnej Panny Márie som oslávil na cestách. Minul som veľa peňazí (odporúčam Vám zmeniť si koruny doma), videl som mnoho pekného, čo by som chcel vidieť aj u nás, napríklad predajne Postfily. Ale to, o čom Vám chcem porozprávať, doma by som vidieť nechcel.

Vystúpil som v meste X. Pre priateľa kupujem známky s dátumami tlače, takže moje prvé kroky smerovali k najbližšej trafike. „Máte poštové známky?“ - netajím svoj pôvod dúfajúc, že jednak „cudzincovi“ snáď ešte budú rozumieť, ale hlavne, že budú ochotnejší ako k „domácomu“. „A môžem vidieť aký vzor?“ - chcem vidieť všetky hodnoty a druhy aké majú, najbežnejšie výplatné známky sú pre mňa najzaujímavejšie. „A máte z nich ešte celé archy?“ (to už musím primiešať češtinu, lebo slovenské „háčky“ ani „listy“ sa neosvedčili). A potom to prišlo: Na pulte predavača položila päť háčkov známok 4 Kč „Klasicizmus“. FALZIFIKÁTY!

Scéna druhá - autobusová stanica, trafika. „Máte...?“ a aj vidím - falošné známky 4,60 Kč „Rokoko“, tento raz už nie celé háčky, ale nathrané 10-bloky. V ďalších troch stánkoch už boli známky pravé, ale hlavné „menu“ ešte len malo prísť. Stánok pri pošte - tento raz som mal možnosť prezrieť si celú zásobu známok: 1 kus 1 Kč známky „Znamenie kozoroha“ asi 300 kusov známky 4 Kč „Klasicizmus“ asi 500 kusov známky 4,60 Kč „Rokoko“ a asi 300 kusov známky 6 Kč „Slany“ Skúste tipovať!

Len tá jedna-jediná korunová známka bola pravá! „Če-rešničku na torte“ bola situácia, ktorej som bol svedkom. K stánku prišla poštová doručovateľka (priniesla predavačovi doporučenú poštu) a - kúpila si jednu známku za 4.60 Kč, falošnú.

O falzifikátach českých výplatných známok sa vie dlho, už niekoľko rokov. Diskutuje sa, či sú to falzifikáty ku škode pošty alebo ku škode zberateľov. V jednej z prvých informácií (išlo o falzifikát známky 3 Kč „Brno“) bol spomenutý aj spôsob ako sa falošné známky dostali do predaja v stánku - vraj ich odkúpili od neznámej ženy, ktorá nemala na autobus. Kto tomu uverí, keď uvidí pred sebou naraz štyri háčky? Nevedie cesta šírenia falzifikátov skôr cez súkromných obchodníkov, ktorí známky distribuuju? Kvalita falzifikátov sa zlepšuje - stále ide o ofsetovú tlač, ale najmä do perforácie falšovatelia „investovali“, už to nie je jednoduché riadkové zúbkovanie. Taktiež kvalita lepu sa približuje originálu a dokonca sa falšujú aj také detaily ako autotrotonové značky, dátum tlače a číslo listu na okraji. Ba dokonca falzifikáty, ktoré som videl, mali aj luminiscenčný náter na líčnej strane!

Cestou na spätný vlak som sa ešte raz zastavil v staničnej trafike. Kúpil som si pár poštových lístkov staršej proveniencie, bez hologramu, falošných ... □ mg

KAPITOLY O ZBIERANÍ POHLADNÍČ ALEBO ÚVOD DO FILOKARTIE (6)

III. Výroba pohľadníc (2. časť)

Súčasne s hĺbkotlačou sa začala na výrobu pohľadníc používať farebná kníhtlač, nazývaná aj farbotlač. Pri výrobe dosiahla široké uplatnenie, najmä pri tlači umeleckých a žánrových pohľadníc.

Obr.20 - Blahoprajná pohľadnica vytlačená farebnou kníhtlačou

Na prelome dvadsiatych a tridsiatych rokov zaujala výrazné miesto vo výrobe pohľadníc fotografia. Hoci sa prvé fotopohľadnice objavujú už na začiatku storočia, išlo však spravidla o súkromné výrobky zhotovované v malých sériách alebo dokonca len jednotlivito. Často nám však dokumentujú nenávratné udalosti či akcie.

Fotopapier, zväčša zahraničnej výroby, mali už predtlačnú adresu stranu, spravidla i s textom POSTKARTE alebo KORRESPONDENZ - KARTE.

Po prvej svetovej vojne nastal zvrät v ponímaní grafickej úpravy pohľadníc. Pri miestopisných sa vytrácajú viaczberové, nenávratne sa strácajú ornamenty, koláže

a iné doplnky. Na žánrových pohľadniciach sa do obľuby dostávali najmä témy žena a milostné páry - tu už prevládala fotopohľadnica, veľmi často kolorovaná.

Prevrat vo výrobe pohľadníc nastal zavedením **bro-mografie** - fotochemického rozmnožovania negatívu na kotúčový fotografický papier. Naraz sa kopíruje 24 pohľadníc a kvalita, dosahovaná touto technikou v tridsiatych rokoch, nebola prekonaná vyše troch desaťročí. Aj tieto pohľadnice sa dali tónovať, ale iba ako celok, niekedy aj so zadnou stranou.

Obr.21 - Mladá dáma nežne vhadzujúca do poštovej schránky list pre milého - na navodenie žiadúceho účinku sa fotografie vykrývali, tónovali, kolorovali a rôzne inak upravovali.

Obdobie druhej svetovej vojny negatívne zasiahlo ako všetky odvetia priemyslu, tak aj tlač pohľadníc, najmä po stránke kvality použitých materiálov. Od šesťdesiatych rokov sa stretávame prevažne s farebnými **ofsetovými** pohľadnicami. Hoci technika je čoraz na vyššej úrovni a kapacity neobmedzené, často sa stretávame so žánrovou a záberovou stereotypnosťou.

Za zmienku stoja pokusy zo šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov: Trojrozmerné, plastické pohľadnice. Tie sa však napriek dobre rozvíjajúcej sa popularite, asi pre finančnú náročnosť, prestali vydávať (touto technikou sa jeden čas v niektorých krajinách tlačili aj atraktívne poštové známky).

No a dnešná technika? Umožňuje urobiť takmer čokoľvek - od tlače pohľadníc v jednom exemplári v priebehu niekoľkých sekúnd až po miliónové náklady propagacných pohľadníc. Nové polygrafické a ďalšie technické možnosti vždy ponúkajú aj nové využitie pohľadníc.

□ Michal Zika

(ďalšie pokračovanie
v budúcom čísle)

*Obr.22 - Pohľadnica
s fotografickým záberom
následkom povodne
v Rybárpoli dňa
4. augusta 1925*

KONTROLA VYDÁVANIA A PREDAJA POHLADNÍC OD 1.1.1940 DO ?

Zákon č.329 Sl. z. z roku 1939 o príjmoch Riaditeľstva pre cestovný ruch v Bratislave a vyhláška Ministerstva hospodárstva z 22.1.1940 číslo III-2417/4/40 o vydávaní a predaji pohľadníc určili Riaditeľstvo pre cestovný ruch v Bratislave za kontrolný orgán pre vydávanie a predaj pohľadníc. Toto opatrenie malo okrem iného prispieť i zvýšeniu umeleckej hodnoty pohľadníc či už po stránke obrazovej, alebo použitej reprodukčnej techniky.

Povolenie vydávania

Prvá vyhláška z 2.1.1940 číslo III-2417/1/39 o vydávaní a predaji pohľadníc bola pre niektoré obsahové nedostatky nahradená novou z 22.1.1940 číslo III-2417/4/40. Podľa tejto vyhlášky všetci vydavateľia a predajcovia pohľadníc boli odo dňa nadobudnutia účinnosti horeuvedeného zákona t.z. od 1.1.1940, povinní predložiť Riaditeľstvu pre cestovný ruch v Bratislave na schválenie pohľadnice zobrazujúce:

1. Prírodné krásy.
2. Prírodné zaujímavosti.
3. Pohľady na mestá, dediny, osady alebo ich časti.
4. Budovy, umelecké pamiatky.
5. Ludový svojráz a predmety ľudového umenia

Pohľadnice s horeuvedenými zobrazeniami bolo potrebné predložiť na schválenie bez ohľadu na spôsob ich rozmnoženia. Žiadosť mala obsahovať údaje o žiadateľovi, zoznam pohľadníc, ktoré chcel vydať, popis rozmnožovacej techniky, predpokladaný údaj o náklade pohľadníc a ich približnú cenu pri drobnom predaji. K žiadosti mali byť pripojené po 2 kusy z každého druhu pohľadníc v minimálnej veľkosti 9 x 14 cm. Ak sa jednalo o reprodukciu obrazu, bolo potrebné pripojiť i originál obrazu. Žiadosť musela obsahovať i text, ktorý mal byť na pohľadnici vytlačený. Ak mala pohľadnica obsahovať cudzojazyčné texty museli byť i tieto uvedené v žiadosti.

Po posúdení žiadosti Riaditeľstvo pre cestovný ruch v Bratislave malo vydať povolenie, ktoré muselo obsahovať registračné číslo. Toto číslo muselo byť uvedené na každej vydannej pohľadnici. Toto číslo pozostáva (zľava do prava): Prvý údaj je údajom o výške kontrolného poplatku, druhý údaj je bežné číslo zaregistrovania a rok vydania povolenia a posledný, tretí údaj je výška predajnej ceny pohľadnice pre drobný predaj. Tieto údaje mali byť vytlačené v ľavej spodnej časti pohľadnice. Platnosť povolenia bola dva roky.

Tým, že novovydané pohľadnice musel vydavateľ uvedeným spôsobom označiť, mala odpadnúť akákoľvek pochybnosť o predajnej cene v drobnom, o výške kontrolného poplatku. Zákazník mal možnosť si tieto údaje kedykoľvek skontrolovať. Riaditeľstvo pre cestovný ruch nepovolilo vydať niekoľko pohľadníc, na ktorých boli zachytené symboly bývalej ČSR ako napríklad vlajka, zástava alebo štátny znak a nápisy „čsl“. Ak vydavateľ chcel takúto pohľadnicu vydať, musel na negatívne vykonať retušou zmeny podľa pokynov Riaditeľstva pre cestovný ruch.

Výroba pohľadníc bez povolenia Riaditeľstva pre cestovný ruch sa strelala od 1.1.1940 pokutou do výšky 5000,- Ks, alebo - keď ich vydavateľ nemohol zaplatiť - i väzením do 15 dní.

Kontrolné poplatkové známky Slovenskotur

Na schválené pohľadnice mali byť pred predajom nalepené zvláštne kontrolné poplatkové známky. Tieto známky boli vydané v hodnotách po 10 halierov (na obr.) vo farbe červenej, 15 halierov vo farbe tmavohnedej a 20 halierov vo farbe modrej. Mali byť vydané i hodnoty 30 a 40 halierov, ale k ich vydaniu podľa dostupných údajov už nedošlo.

Známkami mali rozmery 1 x 2 cm, boli tlačené na bielom papieri. V hornej časti známky je negatívny nápis **Slovakotur**. V strede dolnej polovice známky je krúžok, v ktorom je uvedená hodnota kontrolnej známky. Voľná plocha

známky je vyzdobená ornamentálnym motívom. Na zadnej strane majú známky lep, ktorý je z dôvodu zabránenia opätovnému použitiu potlačený červenou farbou, ktorá spravidla po odepnutí známky zostáva i s lepm na pohľadnici. Potlač má tvar tapety pozostávajúcej z červených bodov alebo mriežky tvorenej zúbkovitou vlnovkou. Oba druhy ochranné potlače je možné dokladovať na všetkých troch hodnotách vydaných známok. Zúbkovanie známok je pri hodnotách 15 a 20 halierov rozmeru 10%, pri hodnote 10 halierov a výnimkovo i pri hodnote 20 halierov je zúbkovanie rozmeru 12%.

Známky boli tlačene v hárkoch po 200 kusoch a predávané v hárkoch po 10 ks. Známky predávali pošty v obvode, ktorých sa nachádzali vydavateľa alebo predajcu pohľadníc. Kontrolné poplatkové známky dodával poštám na základe ich objednávok Poštový hospodársky úrad v Bratislave. Pošta mala za predaj kontrolných poplatkových známok províziu vo výške 5 %.

Poplatkové kontrolné známky mali byť nalepené na ľavej spodnej časti pohľadnice. Na niektorých pohľadniciach bol na tento účel pretlačený rámk. Pomerne často sa pokyn na umiestnenie poplatkových kontrolných známok nedodržiaval. Ak na úhradu kontrolného poplatku nestačila jedna známka, potrebná výška sa zostavila z dvoch známok rovnakých hodnôt. Autorovi zatiaľ nie je známy prípad, aby bola výška kontrolného poplatku uhradená známami viaceré ako jednej hodnoty.

Predaj pohľadníc

Od 1.2.1940 bol povolený iba predaj pohľadníc z hore uvedenými zobrazeniami a iba s nalepenými kontrolnými poplatkovými známami. Ak bolo zistené, že toto nariadenie nie je dodržané, mohol byť zodpovedný príslušne potrestaný. Bolo možné dopredať i pohľadnice vyrobené pred 1.1.1940 za predpokladu, že predajcovia pohľadníc oznámili Riaditeľstvu pre cestovný ruch v Bratislave počet pohľadníc, ktoré mali na sklade. V hlásení museli uviesť:

1. Počet pohľadníc rozmnožených tlačou.
2. Počet pohľadníc rozmnožených fotograficky - nelesklých.
3. Počet pohľadníc rozmnožených fotograficky s vysokým leskom a farebne tónovaných.

K tomuto hláseniu mal byť pripojený 1 kus z každého druhu pohľadnice. Na dopredaj pohľadníc v drobnom vyrobených pred 1.1.1940 boli určené jednotné ceny a výšky kontrolného poplatku:

1. Pohľadnice rozmnožené tlačou mali mať kontrolnú známku v hodnote 10 halierov a predajnú cenu 50 (60?) halierov vrátane kontrolnej známky.
2. Pohľadnice rozmnožené fotograficky, nelesklé, lesklé, pololesklé mali mať kontrolnú známku hodnoty 15 h a predajnú cenu vrátane kontrolnej známky 80 h.

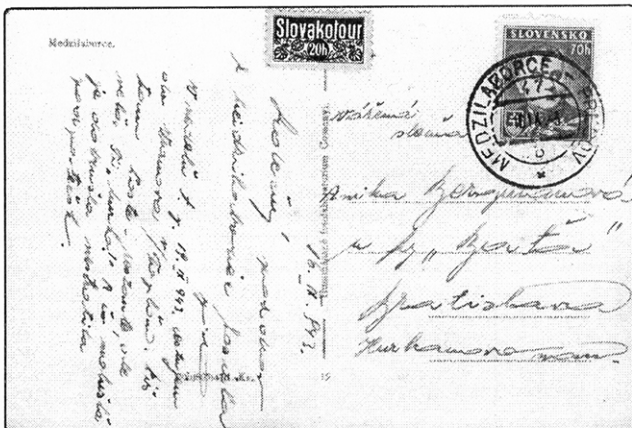
3. Pohľadnice rozmnožené fotograficky s vysokým leskom, farebne tónované mali kontrolné známky hodnoty 20 halierov a predajnú cenu vrátane kontrolnej známky 1 Ks.

V prípade pochybností o zaradení pohľadnice do niektorej z troch skupín definitívne rozhodlo Riaditeľstvo pre cestovný ruch v Bratislave.

Predajcovia pohľadníc boli povinní od 1.2.1940 všetky pohľadnice zadeľovať do určených cenových skupín a nalepiť na ne kontrolnú poplatkovú známku príslušných hodnôt. Umelecké pohľadnice predávané za vyššiu cenu sa spoplat-

ňovali tak aby hodnota kontrolného poplatku bola jednou pätinou predajnej ceny pohľadnice.

I pohľadnice, ktoré boli zhotovené ako leikové zábery (pravdepodobne sa tým myslí použitie bežnej fotografie ako pohľadnice), podliehali spoplatňovaniu. Toto bolo zdôvodnené tým, že prakticky každá takáto pohľadnica obsahovala i zábery ulíc, parkov a podobne. Údajne sa

predávali po 3 - 4 Ks za kus. Keďže sa jednalo o príležitostné pohľadnice vyhotovené v málo exemplároch spoplatňovali sa výnimkovo iba 20 halierovými kontrolnými poplatkovými známami.

Použitie prostriedkov získaných z predaja kontrolných poplatkových známok

Prostriedky získané z predaja kontrolných poplatkových známok po odpočítaní provízie pošty, nákladov na výrobu a podobne sa mali použiť na propagáciu Slovenska. Táto propagácia sa mala uskutočňovať tlačou, plagátmi, prospektami a výstavami. Zakúpením pohľadnice s kontrolnou príplatkovou známkou každý kupujúci chciac-nechtiac prispieval na túto akciu.

Vzhľadom na to, že pohľadnice s kontrolnými poplatkovými známami sa vyskytujú i po roku 1945 a obdobie údaje o povolení tlače a predaja vytlačené na pohľadniciach pochádzajú z tohto obdobia, autor uvíta dopĺňujúce informácie k tejto problematike, napríklad zmenu výšky kontrolných poplatkov, termín ukončenia používania kontrolných poplatkových známok, pramene uverejňujúce príslušné informácie a podobne.

Za poskytnutie fotokópií príslušných vyhlášok uverejnených v Úradných novinách ďakujem Ing. Mirkovi Bachratému z Bratislavy.

□ Dušan Evínec

Použitá literatúra:

- Úradné noviny č. 2 a 4 z roku 1940
- Host a turista č. 2 z roku 1940 a č. 14 z roku 1941
- Slovenská filatelia č. 2 z roku 1993 a č. 2 z roku 1993
- Donaupost č. 2 z roku 1940
- Úradné správy ministerstva dopravy a verejných prác č. 3 z roku 1940
- Úradný list RPAT Bratislava č. 7 z roku 1940
- Úradné správy slovenskej pošty č. 32 a 34 z roku 1940
- Zberateľ č. 1 z roku 1995

MALE OKIENKO TELEKARTISTU /22/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV TELEFONNYCH KARIET

Som rád, že popri príspevku nového autora, ktorý bol uverejnený v predchádzajúcom MOT č. 21, môžem dnes uviesť príspevok ďalšieho zberateľa. Je ním Ing. Ján KERTI z Nitrý, ktorý zaslal zaujímavý príspevok, v ktorom prezentuje svoj pohľad na teritoriálne zbieranie telefónnych kariet. Tento postup môže byť súčasne aj návodom pre ďalších zberateľov, ktorí hľadajú pri zbieraní TK tú svoju „parketu“.

TELEFONNE KARTY EURÓPY POĎA JEJ ÚZEMNÝCH CELKOV

Pri zbieraní telefónnych kariet som sa po zrelej úvahe rozhodol, že okrem generálneho zbierania telefónnych kariet Slovenskej republiky sa zameriam aj na zbieranie TK niektorého kontinentu. K takémuto rozhodnutiu som dospel až z toho dôvodu, že v podstate generálnu zbierku Slovenskej republiky už mám a časovo nie je náročné ju dopĺňať súbežne s vydávaním nových slovenských TK. Zvolil som si telefónne karty Európy a budem ich zbierať takým spôsobom, že z každého štátu si založím jednu telefónnu kartu ako reprezentanta danej krajiny. Výnimku tvoria TK, ktoré sú vydávané v sériách (napríklad Švajčiarsko), alebo ktoré sú námetovo veľmi pozoruhodné. Pri zbieraní TK tohto kontinentu sa snažím zbierať konkrétne námet – v mojom prípade *automobilizmus*, alebo aspoň akýkoľvek *technický námet*. Nebolo to, ani to nie je vždy možné (napríklad v prípade bývalej NDR), ale postupne TK obmieňam tak, aby väčšina mojej zbierky mala technický námet. Pretože som už zozbieral po jednej TK zo všetkých štátov Európy, vytvoril som si svoje nasledovné rozdelenie, ktoré nikomu nevnučujem, ale myslím si, že má svoje opodstatnenie.

1/ Územné celky ležiace geograficky v Európe, ktoré už vydali alebo stále vydávajú TK: Portugalsko, Španielsko, Andorra, Francúzsko, Monako, Island, Irsko, Veľká Británia, Holandsko, Belgicko, Luxembursko, Dánsko, Nórsko, Švédsko, Fínsko, Nemecko, Lichtenštajnsko, Švajčiarsko, Rakúsko, Taliansko, San Marino, Vatikán, Malta, Poľsko, Česko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Chorvátsko, Bosna a Hercegovina, Juhoafrická, Macedónsko, Albánsko, Grécko, Bulharsko, Rumunsko, Moldavsko, Ukrajina, Bielorusko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Gruzínsko, Arménsko, Azerbajdžan (usporiadanie približne od západu kontinentu na východ kontinentu).

2/ Územné celky ležiace geograficky v Európe alebo mimo Európy (patriace pritom k európskym územným celkom), ktoré v minulosti vydali TK, ale dnes už neexistujú a v rôznych časových obdobiach zanikli alebo čoskoro zaniknú: NDR, ZSSR, Juhoafrická federatívna socialistická republika, ČSFR, Hongkong (v roku 1997 prešiel pod správu Veľkej Británie pod správu Číny), Macao (koncom roku 1999 prechádza pod správu Portugalska pod správu Číny), tzv. Republika Krajina.

3/ Európske územné celky, ktorých časť geograficky leží v Európe a časť mimo nej a ktoré vydali, alebo vydávajú TK: Rusko – len európska časť, Moskva, Sankt-Peterburg (okrem týchto dvoch ruských miest so zvláštnym štatútom vydávajú vlastné TK i ďalšie mestá, pričom niektoré dokonca majú aj viac vydavateľov – tieto sú predmetom môjho ďalšieho štúdia a katalogizácie), Kazachstan – len európska časť, Turecko – len európska časť.

4/ Územné celky patriace pod správu niektorého z európskych štátov, pričom geograficky ležia v Európe a pritom samostatne vydali alebo stále vydávajú resp. boli pre nich vydané TK: Faerské ostrovy, Shetlandy, ostrov Man, Álandy, Gibraltár, Jersey, Guernsey, Južné Tirolsko, Krym, Banja Luka.

5/ Územné celky patriace pod správu niektorého z európskych štátov, pričom ležia mimo Európy a pritom samostatne vydali alebo stále vydávajú, resp. boli pre nich vydané TK: Oblasť Ázie (severný Cyprus, Diego Garcia), **oblasť Afriky** (Ascension, Svätá Helena, Réunion, Kanárske ostrovy), **oblasť Antarktídy** (francúzske juhopolárne územie - tzv. T.A.A.F.), **oblasť Ameriky** (Anguilla, Bermudy, Britské panenské ostrovy, Guadelupe, Kajmanské ostrovy, Montserrat, Turks a Caicos, Falklandy, Holandské Antily - v tom Aruba, Curacao, Bonaire, St Maarten, St. Eustatius a Saba), **oblasť Austrálie a Oceánie** (Francúzska Polynézia, Nová Kaledónia, Wallis a Futuna, Pitcairnovy ostrovy).

Spolu pri zbieraní po jednej TK je to 91 ks TK. Toto územné a politické rozdelenie, vzhľadom k vývoju nie je iste konečné a preto môže prísť k rôznym zmenám. Napríklad politický vývoj v Juhoafríci alebo v Rusku môžu priniesť zmeny už v dohľadnej dobe. Zberatelia určite zažijú pri kompletovaní takejto zbierky rastúce zberateľské problémy, nevynímaj sa veľmi vysokým cenám niektorých TK, niektoré TK sú takmer nezáiskateľné, iné sú zase tak primitívne, že budete pochybovať o ich originalite a v neposlednom rade sa hlbšie zoznámate s geografickým rozdelením sveta.

Budem rád, keď budete mať voči môjmu rozdeleniu výhrady, lebo to bude znamenať, že Vás moje rozdelenie zaujalo a ja pochopím, že nie som najlepším. Vaše pripomienky alebo dopĺňajúce návrhy očakávam na adrese redakcie. O svojich poznatkoch katalogizácie TK ruských európskych miest Vás budem informovať neskôr.

□ Ján Kerti

KONIEC PLATNOSTI ĎALŠÍCH SLOVENSKÝCH TK

Slovenské telekomunikácie, a.s. Bratislava, už začali signalizovať svojim zákazníkom, že dňom 31. 12. 1999 končí platnosť ďalšej väčšej skupiny slovenských TK, ktoré boli vydané v roku 1997 (spolu 18 kusov) a v roku 1998 (1 kus). Súčasne upozorňujú na tú skutočnosť, že ich platnosť už nebude ďalej predĺžovaná. Do tejto skupiny patria tieto TK: **A 65, A 66, A 67, A 68, A 69, A 70, A 71, A 72, A 73, A 74, A 75, A 76, A 77, A 78, A 79, B 8, B 9, B 10 a C 7.**

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa priebežných ponukových písomných informácií z TUT Bratisla-

va, len málokto z nich je už ku koncu účinnosti vypršaná! Možno aj preto jedným z krokov, ktoré chcú ST a.s. realizovať, je obmedziť doterajšiu účinnosť TK končiacu ku koncu štvrtrokov na účinnosť TK končiacu len na konci polrokov.

Emisný plán TK ST na rok 2000

V minulosti o takomto čase som sa snažil vždy uverejniť predpokladaný konkrétny určený emisný plán vydávania TK na ďalší kalendárny rok. Tento bol potom určitým návodom pre zberateľov, aké TK môžu očakávať v priebehu roku (odhladiac od toho, že v skutočnosti boli vždy v priebehu roku nejaké drobné doplnky a zmeny). Zdá sa však, že aj v tomto smere môžeme očakávať pre rok 2000 zásadné zmeny. Tie rámcovo spočívajú v tom, že ST už nebudú priamo a dopredu na celý rok určovať konkrétnu tematiku s konkrétnym objednávacím číslom a následne s predpokladaným počtom jednotiek a nákladom TK, ale na vybranú tematiku, výročie, podujatie a pod. sa stanoví celkový počet TK, ktoré budú na túto akciu určené. Samotný obsah tematiky (vrátane nákladu, počtu jednotiek a výrobcu) sa už bude potom naplňať

priebežne podľa potrieb ST. Dá sa očakávať, že sa radikálne zníži počet TK s vyšším počtom jednotiek ako je 50 a to z dôvodu, že tieto sú dlhodobo pre väčšinu užívateľov neatraktívne.

Bolo mi čťou, že ma kompetentní pracovníci oslovili s návrhom, aby som im nezáväzne predostrel tematické okruhy, ktoré by boli vhodné podľa môjho názoru prezentovať na TK v tak významnom roku, ako je rok 2000. Keď som tak urobil, boli sme vzájomne osobne príjemne prekvapení, v kolkých bodoch sa navzájom „trafilí“. V čase, keď píšem tieto riadky, ešte definitívny návrh nebol schválený. Dúfam, že v budúcom Malom okienku telekartistu Vás budem môcť konkrétnejšie informovať o schválenom okruhu tematik. Verím, že pozitívne a motivačne na nich pôsobili aj konkrétne ukážky z mojich zbierok zahraničných TK, kde mali možnosť vidieť, čo vychádza z tejto oblasti vo svete. Preto očakávam, že sa už v budúcom roku objaví prvé slovenské „puzzle“ – skladačka TK (odporúčal som panorámu Vysokých Tatier z 3 kusov – vhodnou sa ukázala napríklad ukážka staršej švajčiarskej skladačky s panorámou Álp), dlhodobejšie vydávané číslované série s určením počtov TK, ktoré v nej budú a pod.

ČO NOVÉHO PRIBUDLO MEDZI SLOVENSKÝMI TK ?

A 118 – PAVOL ORSÁGH HVIEZDOSLAV

100 000 09/99 ST	50 jedn.	100 000											
A118	12/99	100 000	SO 3	SO 3 (lib)		150	O	30	▽	15			

A 127 – DETSKÉ MOTÍVY I – JANKO OTRUBA

200 000 19/99 ST	30 jedn.	200 000											
A127	11/99	200 000	GEM 6b	GEM (10n)		90	O	15	▽	10			

A 128 – Detské motívy II – Danka DLOUHÁ

200 000 20/99 ST	30 jedn.	200 000											
A128	11/99	200 000	GEM 6a	GEM (10n)		90	O	15	▽	10			

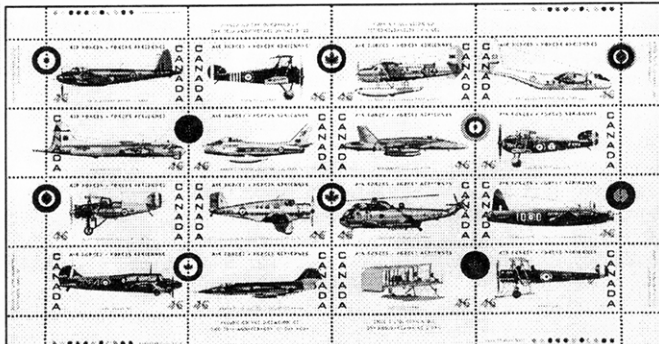
Poznámka k TK A 127 a A 128 – ide vôbec o prvé slovenské TK s počtom jednotiek 30

☐ Spracoval mj

LETECKÁ NÁDIELKA Z KANADY

Sútlache a hárčky na celom svete prišli v uplynulých desiatich rokoch veľmi do módy. Niektorí filatelisti to prijali mlčky, iní poriadne šomrú. Nevieime ako kanadskí aerofilatelisti prijali rozsiahlu známkovú emisiu k dvom výročiam v septembri 1999. Vtedy si totiž Kanada pripomínala 75. výročie založenia Kráľovských kanadských vzdušných síl - Royal Canadian Air Force (RCAF). Súčasne kanadská pošta pripomenula i polstoročie od konania prvého Kanadského medzinárodného leteckého dňa (1949).

Známková nádielka k obom výročiam bola bohatá. K prvej príležitosti vyšlo sútlachou 16 známok s vyobrazením od najstarších po najmodernejšie typy vojenských lietadiel v službách RCAF. K druhému výročiu vyšiel hárček so štyrmi známami evokujúcimi vývoj kanadského

letectva - staré i novšie lietadlá, ktoré boli stredobodom záujmu divákov na leteckých dňoch.

Známkový oboch emisií majú jednotnú nominálnu hodnotu 46 centov. Obe emisie sú dielom torontských grafičiek T.Telmeta, M.Baraca a G.Laya. Vytlačila ich desaffa-rebným ofsetom Tlačiareň Kanadskej národnej banky. Letu zdar a aerofilatelistom tiež! ☐ Zc

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK · NOVEMBER 1999

Poradové číslo, dátum, miesto narušenia a text nátiatku
autor výtvarného návrhu a farba odlišky nátiatku

- 01 ■ 6.11.1999 Malacky 1: 70 ROKOV ORGANIZOVANEJ
FILATELIE V MALACKÁCH • F. Horniak • Čierna
02 ■ 6.11.1999 Prievidza 1: 80 ROKOV / FUTBALU / FK
BANÍK PRIEVIDZA / ZALOŽENIE R.1919 • Neuvedený •
Čierna

založenie r. 1919

- 03 ■ Križovany nad Dudváhom: 120 ROKOV POŠTY •
M. Šnirc • Čierna
04 ■ 11.11.1999 Bratislava 022: AUTOMATICKÁ TRIE-
DIACA LINKA • F. Horniak • Čierna a modrá (pečiatka
bola používaná na pošte Bratislava 3)

- 05 ■ 17.11.1999 Bratislava 15: III. ZJAZD SLOVEN-
SKÉHO ODBOROVÉHO ZVÄZU / POŠT A TELEKOMUNI-
KÁCIÍ • F. Horniak • Čierna
06 ■ 25.11.1999 Bratislava 1: MÚZEUM ŽIDOVskej
KULTÚRY / INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNAMKY • M.
Činovsky • Čierna

- 07 ■ 26.11.1999 Banská Štiavnica 1: 125 ROKOV TU-
RISTICKÉHO ZNAČKOVANIA NA SLOVENSKU / TURIS-
TICKÝ ZNAČKÁR / KST • P. Školna • Zelená
08 ■ 28.11.1999 Rajecká Lesná: VIANOČNÁ POŠTA •
F. Horniak • Čierna (päť pečiatok)

Pechiatka
SLOVENSKÝ SKAUTING
/ IX. SNEM ohlásená
na 6. november 1999
na pošte Trnava 1
nebola použitá poštovne,
len súkromne
pre účastníkov snemu.

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK · DECEMBER 1999

- 01 ■ 1.12.1999 Trenčín 1: ZAČIATOK ORGANIZOVANE-
HO ŠPORTU / 1891 / TRENCSENI SPORTKÖR • Neuve-
dený • Čierna
02 ■ 5. až 9.12.1999 Rajecká Lesná: VIANOČNÁ POŠTA
(II.) • F. Horniak • Čierna

- 03 ■ 6.12.1999 Bratislava 1: VESELÉ VIANOCE • F.
Horniak • Čierna
04 ■ 8.12.1999 Spišská Nová Ves 1: MEDZINÁRODNÁ
KONFERENCIA (SPIŠSKÁ NOVÁ VES / 7.- 9.12.1999 /
TRVALO UDRŽATELNÉ MESTO • M. Dibák • Čierna

- 05 ■ 9.12.1999 Bratislava 1: INAUGURÁCIA ŠVAJ-
ČIARSKÉHO VELVYSLANECTVA / V BRATISLAVE • F.
Horniak • Čierna

06 ■ 12. až 16.12.1999 Rajecká Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA (III.)** • F. Horniak • Čierna

13 ■ 31.12.1999 Spišská Nová Ves 1: **2000 / POUR FÉLICITER** • F. Labaj • Čierna

■ Prehľad príležitostných poštových pečiatok za mesiac november a december 1999 zostavil
Jozef Soukup

07 ■ 15.12.1999 Spišská Nová Ves 1: **KNÍHTLAČ V SPIŠSKEJ NOVEJ VSI / 125 ROKOV** • M. Kellner • Čierna

08 ■ 16.12.1999 Marianka: **VIANOČE '99** • R. Herda, J. Čisarik • Čierna

09 ■ 18.12.1999 Zohor: **DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY** • M. Činovsky • Čierna
10 ■ 19. až 23.12.1999 Rajecká Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA (IV.)** • F. Horniak • Čierna

11 ■ 29.12.1999 Rajecké Teplice: **JHS / FARSKÝ EUCHARISTICKÝ KONGRES** / KÓNSKÁ 29.12.1999 - 1.1.2000 • J. Vallo • Čierna
12 ■ 31.12.1999 Martin 1: **VÍTAME ROK 2000** • J. Urda • Čierna

ANKETA: VYBERTE S NAMI NAJKRAJŠIU PRÍLEŽITOSTNÚ PEČIATKU ROKU 1999

Už tradične začiatkom nového roka vyhlasuje Zväz slovenských filatelistov v spolupráci s redakciou časopisu Zberateľ a redakciami niektorých informačných bulletinov anketu o najkrajšiu slovenskú príležitostnú pečiatku uplynulého roka.

Príležitostné pečiatky roku 1999 boli priebežne predstavené na stránkach časopisov a bulletinov. Uvítame, keď účastníci ankety pri svojom rozhodovaní budú vychádzať aj z vlastných zberateľských poznatkov a zo skúsenosti z poskytovania služieb Slovenskej pošty v oblasti príležitostných pečiatok.

Tento v poradí už VII. ročník ankety podnecuje záujemcov a zberateľov k zamysleniu sa nad kvalitou viac ako 150 ručných pečiatok roku 1999. Účastníci ankety majú odpovedať na dve otázky:

1 ktorú slovenskú ručnú príležitostnú poštovú pečiatku vydanú v roku 1999 považujete za najkrajšiu?

2 Aké máte skúsenosti s úrovňou informovanosti o vydávaných príležitostných pečiatkach na poštách?

K účasti v ankete stačí odpovedať len na prvú otázku. Odpovede prípadne konštruktívne návrhy na druhú otázku, samozrejme, budú len vítané.

Svoj hlas, názory i návrhy možno zaslať na korešpondenčnom listku - s podpisom a uvedením adresy - na **Zväz slovenských filatelistov, sekretariát, Radlinského 9, 812 11 Bratislava** najneskôršie do **31. marca 2000**.

Každý účastník ankety bude zaradený do žrebovania o vecné ceny. Výsledky ankety i žrebovania budú uverejnené. Vopred sa tešíme na Vaše hlasy a ďakujeme za účasť v ankete! □ Za sekretariát ZSF **Jozef Soukup**

Katalóg chýb na známkach

Existujú rozličné katalógy poštových známok. No po prvýkrát vyšiel v tomto roku jeden naozaj zvláštny katalóg. Je to „Katalóg chýb a omylov na poštových známkach“. Takže filatelisti, ktorí zbierajú známky tohto druhu, dostali teraz do rúk výborného pomocníka. Katalóg vyšiel vo Francúzsku vo vydavateľstve Yvert a Teller (Guide Mondial des Timbres-Erronés). Jeho autorom je J. P. Mangin, člen Francúzskej filatelistickej akadémie. Uvádza na vyše 700 stranách vyše 400 takýchto známok aj s ich vyobrazeniami a opisom. Stojí 150 frankov (28,97 euro)
□ Zc

KLUBOVÝ PIGEONGRAM TIRNAVIA

Keď v roku 1998 bola vydávaná výplatná známka Trnavy, v meste sa práve konali oslavy 760. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta.

Na počesť výročia Klub filatelistov TIRNAVIA ako súčasť slávnosti na Trojičnom námestí zorganizoval let symbolického počtu 760-tich poštových holubov, z ktorých časť prepravovala pigeogramy s pozdravmi občanov Trnavy. Pigeogramy boli vyrobené z obálok s prítlačou (tmavomodrá), ktorá zobrazovala Dóm sv. Mikuláša a kostol sv. Anny s oficiálnym logom osláv. Rozmery pigeogramov sú cca 160 x 57 mm.

Vyfrankované boli odtlačkom výplatného stroja s nominálnou hodnotou 3 Sk so štočkom s historickým pohľadom na Trnavu, ktorý bol vyhotovený podľa drevořitu zo 17. storočia. Dátum prepravy je totožný s dátumom na odtlačku výplatného stroja - 12.9.1998. Prepravu poštovým holubom dokumentoval kašeť v červenej farbe a odtlačok konštatčných hodín na chrbtovej strane pigeogramu. □ Ján Mička

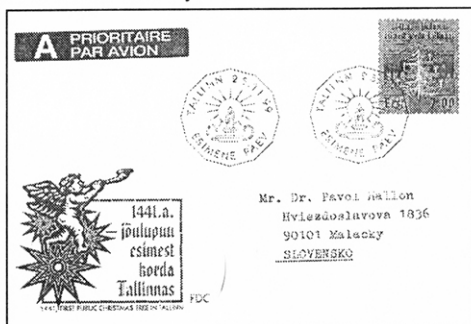
Bol prvý vianočný strom na námestí v Talline?

Estónska pošta tiež používa príležitostné pečiatky, avšak s tým rozdielom od nás, že ku každej vydáva i peknú príležitostnú obálku. Pretože tieto obálky sú úradne posťou vydané i katalogizované, stávajú sa tak plnohodnotným filatelistickým materiálom na ilustráciu námetových zbierok.

V roku 1996 som dostal takúto obálku, ktorej známky boli opečiatkované vianočnou pečiatkou. Je na nej vetvička a číslka 555. Na obrázku v ľavej časti obálky je zobrazená veľká jedlička, ktorej os tvorí kríž majúci po stranách letopočty 1441 a 1996. Pred stromom stoja dvaja muži. Muž na pravej strane má moderný zimný odev, muž na ľavej strane je zahalený akýmsi stredovekým plášťom a mne neznámym druhom pokrývky hlavy. Text pod obrázkom hľadá, že pred 555 rokmi bola postavená prvá jedlička (vianočný strom).

Táto obálka s príležitostnou poštovou pečiatkou však nie je jediným filatelistickým materiálom, ktorý hovorí o zrode tradície vianočných stromčekov v Estónsku.

V tomto roku som dostal estónsku FDC s vianočným námietom. Obrázový motív známky tvorí vianočný stromček s horiacimi sviečkami, príležitostnej pečiatky zaťažený kahanček a prítlač na ľavej strane obálky trubiáci anjeli vykračujúci medzi hviezdami. Text na známke i na prítlači udáva, že v roku 1441 bol prvý verejný vianočný strom postavený na námestí v Talline. Ten istý text, len s menšími písmenami, je uvedený pod prítlačou aj v angličtine.

Je to teda už druhá dokumentácia tejto skutočnosti. Je tomu skutočne tak, že prvý vianočný strom na svete bol postavený práve v Talline? Kto o tom niečo vie? □ Pavol Hallon

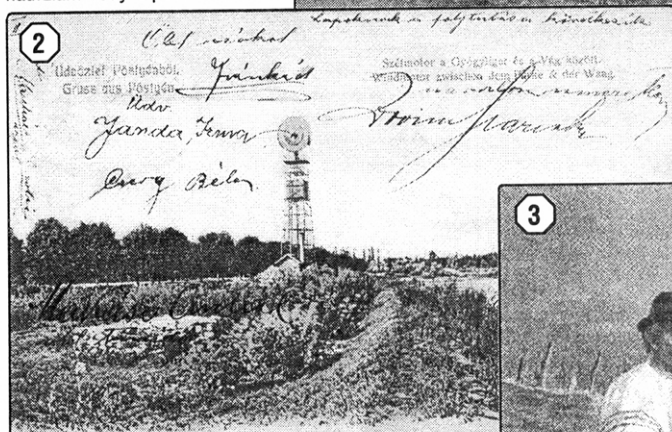
Mr. Dr. Pavol Hallon
Hviezdoslavova 1836
90101 Malacky
SLOVENSKO

Pohľadnice trochu inak VODA

Pohľadnice vo vode vzbudzujú v predstavách zberateľov hrôzu. Ale ako je to naopak? Voda na pohľadnici! Vyobrazená voda a atribúty jej funkcií v živote človeka, v dejinách ľudstva. Obzre sa trochu do histórie. „Čo najstarostlivejšie nech je dbané najmä čistoty vody pitnej aj úžitkovej a nech je venovaná obzvlášť pozornosť všetkým pomerom a zariadeniam, ktoré môžu mať vplyv na čistotu vody pitnej aj úžitkovej, studniam, potokom, riekam, nádržiam vody a pod. Starostlivo

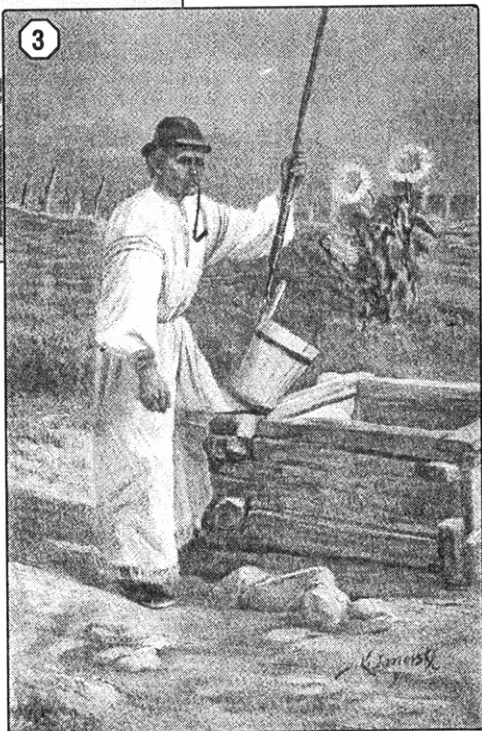
ručné pumpy, veterné čerpadlá, studienky, minerálne pramene. Do tejto skupiny možno zaradiť tiež studne, fontány, vodojemy, gejzíry a artézske studne. Na Sochánových a Plickových pohľadniciach môžeme vidieť práčky na Váhu, veľkonočnú oblievačku, dobytok pri rieke či

pri studni, rybačku. Vodu v doprave reprezentujú na historických pohľadniciach najmä plte,

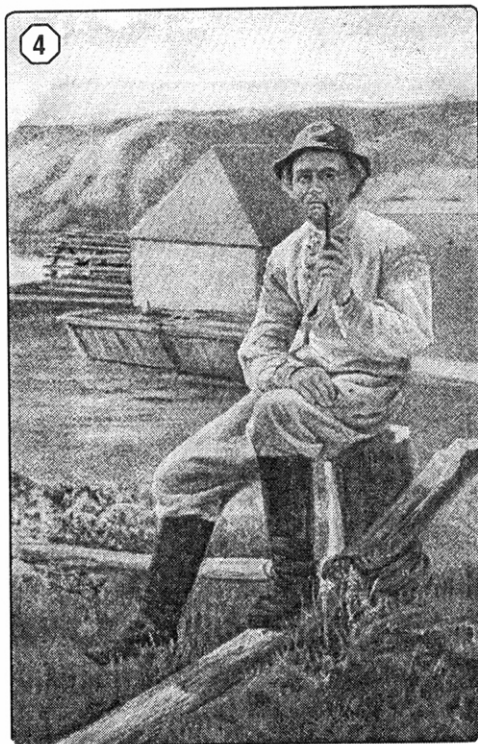
sluší ďalej hľadiť čistoty vodovodov, k riadnemu a dôkladnému ničeniu odpadkov...". Tolko hovorí rakúsko-uhorský ríšsky Zákon o organizovaní verejnej zdravotnej služby a Zákon o vodnom práve. Oba zákony sú z roku 1870 a potvrdzujú, že starostlivosť o vodu je zároveň starostlivosťou o zachovanie vyšších foriem života na našej planéte. Súčasní vodohospodári a ekológovia stavajú na skúsenostiach celých generácií. Vráťme sa však k pohľadniciam.

Pozornejší zberateľ pohľadníc určite vo svojej zbierke zaregistroval výskyt vody. Jednak vo všetkých skupenstvách (para = mraky), ale aj rôznych funkciách a formách. Urobíme si malý exkurz do sveta pohľadníc. Úmyselne vynecháme pohľadnice s moriami, plážami, riekami, jazerami, potokmi a bystrinami. Tam je to jednoznačné a takýto pohľadnic je pomerne dosť. Pri sledovaní vody na pohľadniciach sa môžeme vybrať rôznymi smermi: Človek a voda, voda ako energia, voda v doprave, priemysle, poľnohospodárstve. Ďalej voda, šport a zdravie, vodný živel a pod. Zaujímavo pôsobia najmä na historických pohľadniciach studne: vahadlové, kolesové,

parníky, kompy. Energiu vody využívajú vodné kolesá, turbíny, pily, mlyny, stupy a tiež elektrárne. Zdravie a šport možno dokumentovať pohľadnicami z kúpeľov, bazénov, športových lodí, plávania, kúpania.

Pre názornosť zbierania tejto problematiky uvedieme pár konkrétnych pohľadníc. Na pohľadnici z roku 1909 (obr.1) vidíme obecnú vahačlovú studňu, ale aj barinu spôsobenú dažďom. Na pohľadnici z toho istého roka vidíme veterné čerpadlo čerpajúce vodu z Váhu na zavlažovanie. Na farebných žánrových pohľadniciach z čias Rakúsko-Uhorskej monarchie vidíme mužov pri vahačlovej studni (obr.3) a pri plávajúcom vodnom mlyne na Váhu (obr.4).

Tematike vody sa pri zbieraní pohľadníc môžete venovať v podstate v dvoch základných smeroch. Po prvé zbierku, ktorú budujete, budete dopĺňať o pohľadnice, ktoré s ňou súvisia a majú niečo s vodou. Příklad: Historické pohľadnice Košíc často zobrazujú fontány a mlynský náhon. Ten teraz slúži ako mimoúrovňová cesta. V zbierke náboženských motívov to môže byť pohľadnica Svadby v Kaane Galilejskej. Ján Krstiteľ, svätená a krstná voda, nádoby na túto vodu a pod. Na pohľadniciach miest a dedín sa občas vyskytujú pohľadnice z povodní, smrŕí. Druhou formou zbierky môže byť tematická zbierka zameraná na niektorý atribút výskytu či používania vody: Teda (ako už bolo vyššie uvedené) voda v športe, v energetike, doprave atď.

Ak teda budete prezerat svoje pohľadnice, či si niekde budete vyberat z ponuky, rozšírite svoju optiku o všade prítomnú a pre život nesmierne dôležitú vodu. Zažijete pri tom určite príjemné chvíle a objavné prekvapenia. Určite príjemnejšie, ako keby ste zistili, že Vašu zbierku pohľadníc vytopila búrka alebo nebudaj nesústreďený sused.

□ Alexander Urminský

Národné parky Argentíny

Tento emisný rad začala argentínska pošta vydávať roku 1987, kedy vyšlo prvých 5 známok výrazného panoramatického formátu (67x 28 mm). Hlavná časť známkového obrazu predstavovala určitý charakteristický krajinný celok a v jeho popredí bol zakomponovaný vybraný živočíšny druh. Táto koncepcia sa zachovávala aj pri ďalších vydaniach, ktoré spravidla nasledovali v dvoj až trojročných intervaloch.

Dňa 25. 9. 1999 vyšla už 6. emisia a tak celkový počet známok dosiahol číslo 30. Teraz sa na známkach predstavujú parky Mburucuyá (severná provincia Corrientes), Quebrada (centrálna provincia Córdoba),

San Guillermo (andská provincia San Juan), Sierra de las Quijadas (provincia San Luis) a Talampaya (provincia La Rioja). Živočíšna ríša je zastúpená miestnym druhom hlodavca (Myocastor coypus), kondorom (Vultur gryphus), lamou (Vicugna vicugna), pumou (Felis concolor) a liškou sivou (Dusicyon griseus).

Nominálne hodnoty troch známok sú 50 c a dvoch známok 75 c. Vytičené boli 4-farebným ošetom v náklade po 204 tisíc kusov. FDC dopĺňa príležitostná pečiatka s emblémom národných parkov □ Ivan Lužák

SONÁTY ŠTEFANA BARTALSKÉHO

Šiesteho decembra minulého roku by sa dožil významného životného jubilea, deväťdesiat rokov. K tejto príležitosti sme začali s jubilantom pripravovať rozhovor. Než sme rozhovor dokončili, prišla smutná a nevzratná správa: Štefan Bartalský zomrel.

Prvú časť rozhovoru, zaznamenaný približne tri týždne pred jeho úmrtím, sme sa rozhodli použiť ako autentický podklad pre malý medailón o živote a diele Štefana Bartalského, načrtnúť púť človeka, ktorý zasvätil svoj život malovaniu a filatelii a ktorého životná púť bola lemovaná krásnym vzťahom k ľudom a k prírode.

Uprostred obrazov • Keď ste vošli do príbytku pána Bartalského v Bratislave na Šancovej ulici, ocitli ste sa v jednom duchu, ale úplnom prostredí, kde všetko má svoje miesto a zmysel. A potom pokoj, ticho, ktorého pozadie len vzdialene podfarboval šum vari najrušnejšej bratislavskej ulice. Obývací časť izby bola vybavená starším ale zachovalým nábytkom: Stôl, stoličky, pohovka, pod oknom pracovný stôl, sekretár s policami plnými kníh... a rad vázičiek, drobných plastik, fotografií a iných milých drobností. Nuž a steny zaplnené obrazmi, väčšinou vlastné olejomalby, ktoré pútali pozornosť návštevníka: Krajiny, kytice, zátišia... Obrazy, ktoré o jeho autorovi hovoria hádam najpresvedčivejšie.

S uspokojením som badal, že od poslednej návštevy spred troch rokov sa nič podstatného v byte nezmenilo. Len „moja“ jesenná krajina na stene zmenila miesto. Bol som však veľmi rád, že tento krásny obraz ešte nenašiel nového majiteľa a tak som ho mal možnosť znova uvidieť. „Mozartova sonáta“ - počul som zrazu, ale nevenoval som tomuto pozornosť.

Bol som rád, že som domáceho pána zastihol v dobrej pohode, zdravo vyzerajúceho a s ohromnou duševnou čulosťou, sťa by na neho roky ani nedoliehali. Keď som mu vyslovoval svoj obdiv, vôbec som to nemusel vravieť len zo zdvorilosti. Aké klamlivé však vedia byť dojmy... Len jeho pohľad a zastretý hlas dávali tušiť o jeho ťažkom údele, keď pred niekoľkými rokmi stratil jediného syna i manželku... Nuž, v ostatných rokoch sa s ním život nemaznal.

Medzi rečou som zapol nahrávač na stole a vzápätí položil aj prvú otázku, aby sme čím skôr prekonali onen nepríjemný efekt zapnutého mikrofónu. Moja prvá otázka

znela asi takto: Vaše meno, pán Bartalský, sa medzi filatelistickú verejnosť najčastejšie spája s Bratislavou - Vaším exponátom i publikačnou tvorbou o bratislavských poštových pečiatkach. Kde pramení tento Váš vrelý vzťah k tomuto mestu?

„A to si ani nenapíšete, kedy som sa narodil?“ - prekvapil ma otázkou, na ktorú som iba bezradne reagoval poznámkou, že k tomu sa ešte dostaneme. Bolo zjavné, že o našom rozhovore vopred premýšľal a vytvoril si aj predstavu o tom, načo by som sa ho mohol pýtať i o tom, čo na jednotlivé otázky odpovie. Potom plynulo začal rozprávať o svojom prvom vážnom rozhodnutí.

„Mal som 14 rokov keď som prišiel do Bratislavy a veľmi som chcel byť maliarom. Chcel som byť takým maliarom, takým ozajstným, čo maľuje obrazy v kostoloch a také veci. Stále len o tom som fantaziroval. Vtedy som ešte nevedel, že k tomu sú potrebné štúdiá, školy a nejaký ten mecenáš, ktorý by ma aj podporoval.“

V Bratislave som mal jedného známeho paliara, ktorý ma uviedol k Schäfferovi, majiteľovi písmomaliarskej firmy, u neho som sa začal učiť. Ten vedel len po nemecky, ja len po slovensky, potrebovali sme tlmočníka. Za krátko som sa naučil po nemecky a potom som nemecky vedel lepšie ako on.

Namiesto troch rokov som sa však u neho učil štyri roky. Dal mi ubytovanie a jest, tak som si to musel odrobiť. Tak sme sa dohodli. Ale som sa vyučil, všetko normálne, pekne, aj skúšky som robil u pána Pytlíka. Mená ďalších členov komisie som už pozabúdala...

Nositelom členskej preukazu č. 48 Klubu slovenských filatelistov v Bratislave sa stal od roku 1940

Ďalšie roky pôsobenia Štefana Bartalského v meste, ktoré sa mu stalo novým a trvalým domovom, vyrozprával po desaťročiach. „U firmy Schäffer som ostal aj po vyučení a robil som tam 20 rokov. Potom sme s kolegom Béloom Wágnerom prevzali firmu, ale po vojne, ako bol ten *fmo!* (tak nazval znárodnenie po februári 1948), som odišiel pracovať do Výstavníctva, tam som pracoval až do odchodu do penzie.“

Ako sa naplňuje sen byť maliarom • Začínal som vidieť, že pre odpoveď na prvú otázku budem musieť vynaložiť viac úsilia, než som sa pôvodne nazdával. Náš rozhovor som upriamil na otázku, ako sa mu v Bratislave začal naplňovať jeho veľký sen stať sa „aozajstným“ maliarom?

„Samosebou“ - pokračoval bratislavským žargónom - „zdokonaľoval som sa v maľbe, aj samotný Schaffer ma podúchal. Bol bezvadný - aj tento obraz on maľoval“ - u-kazuje na stenu. „Od neho som dostal mnoho 'ečesov“. Potom som chodil do Školy umeleckého priemyslu, ku Galandovi, Fulovi, architektovi Trestnerovi. Tam ma vy-brúšili v kresbe a v rôznych grafických technikách.“

Jeden z jeho učite-
lov bol aj maliar
Július Schubert.
Keď v roku 1939
maľoval obraz
Mirbachov palác,
Š. Bartalský často
pracoval v jeho
atelieri

Najradšej spomínal na Galandu. „To bol sympaták, ne-
raz si sadol na lavicu medzi nás a rozprával nám o živo-
te, maľovaní...“ Z útržkových spomienok sa dala len ne-
smelo tušiť životná dráha mladého výtvarníka.

V chráme prírody • Vedel som, že Štefan
Bartalský vyrastal v Perneku. Nahlas hovorím
a poznamenávam si: Takže sa vrátíme k dá-
tumu narodenia: 6. december 1909, miesto
narodenia: Pernek na Záhorí...

„Nie Pernek, ale Viedeň“ - opravil ma. „Ale
vo Viedni som sa len narodil. Na druhý deň
už som bol v Perneku. Takže na Dóm sväte-
ho Štefana vo Viedni si nepamätám...“ - do-
dal s úsmevom a začal rozprávať o svojom
detstve akoby s rozpakmi. Len stručne po-
znamenal, že vyrastal v sedliackej rodine, kde
pre každého člena základným kritériom bola
iba tvrdá robota. Už ako dieťa Štefka, ako ho
všetci v dedine volali, rád kreslil a keď našiel
nejaký uhlík, už ním čarbal po kameňoch,
plotoch či stenách. „Zase ten potvora Štefi
nám počmáral stenu...“ - spomínal, ako ho
susedia neraz kárali. Doma pre túto svoju
záľubu v kreslení nemal porozumenie. „Otčim
nemal pre mňa pochopenie, len palicu po-
znal“ - aj po mnohých rokoch ešte s trpkos-
ťou v hlase spomínal. Našťastie, do jeho pa-
mäti sa vryli aj krásne spomienky.

„Keď nebola škola, chodili sme voly pást,
kravy, ako na dedine. Tam sa vystrájali všeli-
jaké lapajstvá, mňa však veľmi nezaujímali, nemal som
ich rád. Keď som mohol, tak som si zašiel do lesa. Sú
tam krásne lesy, viete, do lesíka som chodil pozerat tie-
ne, ako tam behajú, mihajú, načúval som zvukom lesa...
A to ešte stále vo mne zvučí. Aj teraz, keď zájdem do le-
sa, poznám to tam ako keby to bol môj kostol...“

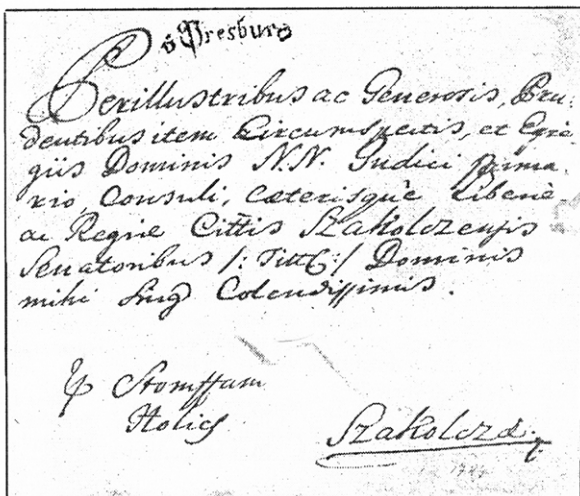
„Zahynieš ak odiđeš“ • Napriek tomu z Perneka odi-
šiel. Aké myšlienky víril v hlave mladého Štefana Bartal-
ského, ktoré ho nakoniec prinútili opustiť svoje rodné
hniezdo, krásny chrám prírody? Zrejme to nebolo
jednoduché rozhodnutie. „Veľmi som chcel odísť, utiecť
z dedinského prostredia. Pripravoval som sa útek a raz

som na to využil príležitosť, keď rodičia odišli na žatevné
práce. Stará mama vedela o mojom úmysle, tá ma od-
hovárala: Synku môj, ty tam zahynieš, ak odiđeš, Brati-
slava to je veľké mesto... Ja som však bol rozhodnutý
odísť. Pernek ostal vo mne, stále ho nosím v sebe a
mám ho rád - ako krajinu.“

Pre citovo založeného mladého človeka príchod do
Bratislavy znamenal podstatný zlom v jeho živote - začal
žiť v skromných, ale podstatne lepších podmienkach ako
doma a začal uskutočňovať svoje túžby z rannej mlados-
ti. Navyše, v meste bolo všeličo zaujímavé.

Skúsme sa pozhovávať o tom, aké bolo Vaše prvé
stretnutie s poštovými známkami. Teda ako vyzerali Va-
še prvé zberateľské krôčiky? - spýtal som sa.

S nosom nalepeným na výklade • „Ja som sa prvý-
krát so známkami stretol tak smiešne“ - začal spomínať.
„Ešte keď som bol učeň, mali sme tam všelijaké staré
kasne a raz sme v nich robili poriadok. Našli sme v nich
plno listov, najmä rakúskych a nemeckých, zaujímavé
frankatúry z inflačného obdobia. Vtedy som však nevedel
čo to je. Zobrali sme nožnice a všetko postrihali. Kto mi
mal povedať, že čo sú to za listy a čo s nimi treba uro-

Ukážka zo zbierky: List s pečiatkou v Presburg z roku 1784
adresovaný do Skalice (Szakolcz) cez Stupavu a Holíč

biť? Až od jedného spolužiaka. Šafránek sa volal, som sa
dozvedel, že známky sa zbierajú. Bol som aj u neho, bý-
val na Dunajskej. Neskôr som sa zoznámil s iným zbe-
ratelom, ten už toho vedel viac, ale bol aj mazanejší -
vždy ma ogabal, vybral si tie všelijaké prelače a také
lepšie veci. Ja som tomu absolútne nerozumel. Literatú-
ra nebola, a keď bola, nebola pre nás.“

Na prvé stretnutie s „ozajstnou filateliou“ spomínal
takto: „Chodili sme sa pozerat cez okná do kaviarničky
na promenáde oproti Kerna, tam sa schádzali filatelisti.
My sme dovnútra nemohli, na to sme nemali peniaze.
Len sme sa nosom prítlačili na sklo a dívali sme sa dnu.

Oči sme vedeli nechať na známkach na stole, ako si ich zberatelia prezerali, vymieňali... Koľkokrát prišli čašníci odháňať nás.“

Nemožnosť priblížiť sa k známkam mohli roznecevať fantáziu mladých zberateľov hádam viac, ako keby ich mali vo vlastných albumoch ... Zbieranie známok sa Štefanovi Bartalskému zapáčilo. Zo začiatku zbieral celý svet, ako v tom čase bolo zvykom. Neskôr sa zamerlal na zbieranie československých známok, samozrejme, len pečiatkovaných. Stalo sa to potom, ako starší kolega Samwald, vyučený písmomaliar, ale zamestnaný ako ha-sič, začal ho priučať tajomstvám filatelie. Ten mu aj po-radil, aby zašiel na stretnutia filatelistov a vstúpil do ich organizácie. Ako spomína na toto obdobie?

„Začal som chodiť do reštaurácie Mestského pivovaru, tam sa stretávali Ptačovský, Jarábek, Novotný a rôzni iní »vysokáši«, čo rozumeli známkam. Postupne som sa s niektorými zoznámil a neskôr ma prijali za člena. Tu nie-kde mám ešte svoju prvú legitimáciu... Tam sme »čara-li«, lebo málokto známky kupoval, väčšinou to išlo tak, že »daj mi túto známku, ja ti dám túto«. Bolo to tam za-ujímavé.“

Moje mesto, moja zbierka • V rozhovore sme sa vrátili k jeho vzťahu k Bratislave a opýtal sa ako prišiel na myšlienku, že toto mesto si zvolil za svoj zberateľský námet? „To som začal zbierať až omnoho neskôr. Ško-da... Ako k tomu došlo, to je tiež zaujímavé. Robili sme jednu výstavu o bratislavských historických budovách. Samé fotografie. Tie staré uličky a domy ma zaujali a tak ma napadlo, čo keby som začal zbierať len Bratislavu, všelijaké budovy a všetko, čo súvisí s týmto mestom. Poznal som sa s vysokoškolským profesorom Klotzom a pri jednej príležitosti som sa obrátil na neho o pomoc. Povedal som mu o svojom zámere, páčilo sa mu to, aj mi urobil nejaké náčrty, ale tie mi nesešli. Prepracoval som ich podľa svojho a znova konzultoval s profesorom Klotzom...“ - podrobne spomínal na svoje aktivity, keď začal tvoriť koncepciu svojej zbierky a budúceho expo-nátu. Po čase jeho zbierka čoraz viac začala nadobúdať poštovo-historický charakter.

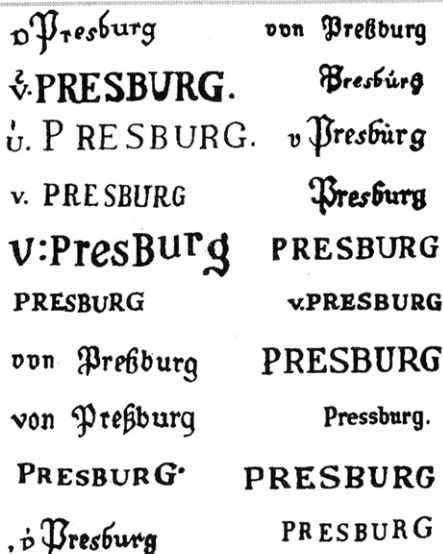
„Začal som zbierať materiál. Všetko, čo som videl o Bratislave, to som kúpil. Vela mi poradili filatelisti, aj dr. Zrubec a ďalší. Mnoho vecí som získal od Buriána v Trenčíne, dr. Veselého z Bratislavy.“

O tom, ako sa dostával k potrebným odborným vedo-mostiam, povedal: „Keď som sa dozvedel, že existuje nejaká stará kniha o Bratislave, tak som ju začal zhŕňať po antikvariátoch. Podarilo sa mi ju získať a potom aj ďalšie. Aj dr. Zrubec mi pomohol s dejinami Bratislavy. Z tých kníh som sa o Bratislave dozvedel veľmi veľa.“

Pečiatky Bratislavy • Poznamenal som, že do širšie-ho filatelistického povedomia sa dostal vydaním publiká-cie Pečiatky Bratislavy v roku 1980. Táto práca vyniká hodnotou spracovania údajov o poštových pečiatkach používaných v teritóriu mesta od najstarších dôb do ro-ku 1919, ale aj vynikajúcimi nákresmi všetkých pečiatok. Opýtal som sa: Ako ste sa dostali k tomuto perfektnému prekrasovaniu pečiatok?

„Ja som si začal robiť zbierku inak, podľa môjho. Chcel som mať originálny odtlačok pečiatky, ale aj jej

peknú kresbu. Dejiny a pečiatky - to ma najviac zaují-malo.“ Zamyslel sa a po chvíli poznamenal: „Mám rád a-utentický materiál, žiadne napodobeniny alebo také u-melo vytvorené veci. Radšej originál, i keď je nepekny. To si radšej tú pečiátku nakreslím...“

*Ukážka prekraslených pečiatok PRESBURG
z publikácie PEČIATKY BRATISLAVY*

Jeho prekraslené pečiatky sa stali populárne a žiadané najmä filatelistickými publicistami. Najlepšie o tom sved-čia jednotlivé tituly Filatelistických statí ZSF, kde v mno-hých zväzkoch sa môžeme stretnúť s pečiatkami na-kreslenými Štefanom Bartalským - raz sú to pečiatky le-tecké, inokedy pečiatky vlakových pôšt, či poštovní.

Dielo základného významu • Vyvrcholením tejto ne-smierne náročnej práce Štefana Bartalského boli kresby pečiatok pre 15. diel monografie. V úvode tejto publiká-cie dr. P. Osuský o. i. napísal: „Slovensko malo mnohých veľkých filatelistov: Slovákov, ale aj Čechov, Rakúšanov, Nemcov a Maďarov. Osud a čas rozvíjal ich zbierky a nie-kedy aj ich samých po celom svete. Spomienky, tradície i poznatky a skúsenosti zostali. Stali sa, spolu s vlast-ným, často celoživotným bádateľským úsilím, bohatou studnicou, z ktorej prýští obsah diela, ktoré je medzní-kom v dejinách slovenskej filatelistickej publicistiky. Diela, ktorému bude patriť v knižnici zaujatého zberateľa čestné miesto vedľa fundamentálneho opusu G.S. Ryana, E. Votočka alebo A. Kostyána.“

O práci na monografii bol skúpy na slovo. „Kreslil som tie pečiatky tak, ako sa ku mne postupne dostávali. Prá-ce na monografii išli veľmi pomaly, boli dlhé prestávky, všeličo meškalo, raz nemal čas jeden, potom zas druhý, bolo to zložité. Potom aj samotné vydanie monografie bolo často odďaľované, také komplikované, trvalo to vy-še desať rokov...“

Nepochybne spracovanie takéhoto diela je veľmi náročná práca, dlhotrvajúca a keďže je to kolektívne dielo, neraz i veľmi zložitá. Dôležitý je však výsledok.

Nemať je v nás silnejšie ● Prešli sme opäť k inej téme. Š. Bartalovi mnohým bratislavským zberateľom pomohol úpravou ich exponátov, kde excelovalo jeho písomnomojarske umenie i filatelistické znalosti. „Hej, to ma niekedy aj na burze oslovilo, že videli môj nový exponát. „Aký, veď žiadny nemám?“ - čudoval som sa. „Ten a ten, videli sme ho - to je Vaša práca!“ Práca hej, ale materiál nebol môj...“ - dodal s úsmevom.

Dve z preklenutých slovenských príležitostných pečiatok z rokov 1939-45, ktoré mali byť použité v katalógu ZSF SLOVENSKO 1939-45, 1993-95

Vyzývam ho, aby ešte niečo povedal o svojom exponáte. Napríklad o niektorých zaujímavých materiáloch, ako ich získal, alebo či niektoré nie sú spojené s nejakou príhodou. Neuspel som však. Hovoril len o materiáloch, po ktorých túžil a nepodarilo sa mu ich získať - raz nemal pri sebe dost peňazí, inokedy svoj záujem o kúpu dával tak nápadne najavo, že predávajúci si to rozmyslel a celistvosť mu už nechcel predat za žiadnu cenu. Zdá sa, že neaplnené túžby zanechali v ňom silnejšie stopy, ako splnené... Povedali sme si však, že k tomu sa ešte vrátíme pri prezeraní jeho exponátov.

Vo svojom rozprávaní spomenul aj rôzne povahy zberateľov. Niektoré nemal rád. Napríklad, ktorí sa mu vnucovali alebo sa chovali panovačne. „Toto mi **musíte** predat...“, spomínal na jedného, ktorému zberateľská vášeň zašla ďaleko za hranice slušnosti.

Výstava pre jediného návštevníka ● V posledných rokoch sa viac venoval filatelii ako maľovaniu, aspoň tak sa mi zdalo. Preto ma zaujímalo, či v jeho živote významnejšiu rolu hralo maľovanie alebo filatelia? Maľovanie, odpovedal trochu prekvapený, že sa ho takto pýtam.

Údery nástenných hodín pripomenuli reálny čas a skutočnosť, že náš rozhovor sa začal povážlivo odkláňať od pôvodných predstáv. „Nechcete si pozrieť pár mojich obrazov?“ - opýtal sa ma zrazu. Ponuku som prijal, i keď to znamenalo, že pre tento deň už rozhovor skončil.

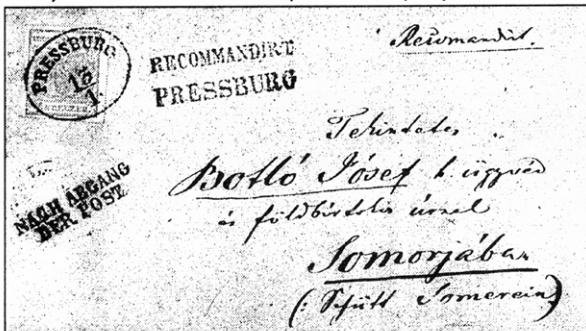
Odtiahli sme nabok stôl, aby bolo viac miesta uprostred izby. Obal s plátnami oprel o sekretár, pre mňa pripravil stoličku, aby som mohol pohodlne sedieť a pozerať. Výstava pre jednu osobu. Všetko robil s pokojom a istotou, zrejme nerobil takúto prehliadku po prvýkrát. Prebral plátno za plátnom a slovami doprevádzal ich

údajmi o mieste a čase, keď ich maľoval. Tak definovali predtým uťesené krajiny z okolia Perneku, obce Hliník, odkiaľ pochádzala jeho manželka, a mnoho obrazov z Bratislavy a jeho blízkeho okolia - Horského parku, Dúbravky, Lamača, Stupavy... A kvety, ktoré si dopestoval v záhrade, kúpil na trhu alebo mu venovala suseda.

Dlho na stoličke som nevydržal, padol som na koléná a spoločne sme prekladali obraz za obrazom. „Toto viete kde je, na toto sa pamätáte?“ - často mi kládol tieto a podobné otázky, na ktoré som spravidla nevedel kladne odpovedať. Potom uviedol lokalitu a jej súčasný stav, čo tam je dnes, ako to vyzeralo predtým. Rozprávali sme sa aj o technike jeho maľby i osudoch niektorých jeho obrazov. Potom som spýtal, aký má názor na súčasnú slovenskú známkovú tvorbu?

Nevyjadril sa o súčasných slovenských známkach veľmi priaznivo. Lepšie sa mu páčili známky z obdobia rokov 1939-1945. „Pozrite si emisiu kniežatá a novú známku so Svätoplukom. To sa nedá ani porovnať...“ Debatovali sme o tejto problematike dosť dlho. Zdá sa, že celý bol prechytý duchom svojej tradičnej výtvarnej predstavy o obraze, ktorá potom bola jeho základným kritériom aj na známkovú tvorbu.

Mozartova sonáta ● Hovorili sme ešte o kadejakých veciach ale ďalšie odbíjanie nástenných hodín pripomenul čas obeda, ktorý v jedálniach je limitovaný od - do. Uviedli sme všetko do pôvodného stavu a dohodli sa, že v rozhovore budeme pokračovať o pár týždňov. Posledné

Ukážka zo zbierky: Doporučený list z roku 1838 s pečiatkou RECOMMANDÉ PRESSBURG a s prídavnou pečiatkou NACH ABGANG DER POST (Po odchode z pošty) adresovaný do Šamorína

chvíle čakania som opäť venoval pohľadu na „môj“ obraz jesennej krajiny, ktorý bol zavesený hneď pri dverách. A opäť som začul: „Mozartova sonáta“ a na moju zvedavú otázku som dostal odpoveď, že tak pomenoval tento obraz jeden jeho priateľ. Prihodné pomenovanie.

Cestou domov som si zaumienil, že celý rozhovor prepracujem. Je to tak, nepripravil som sa dôkladne, budem si musieť overiť viacero vecí. Aspoň s názvom rozhovoru som bol spokojný - bude sa volať SONÁTY ŠTEFANA BARTALSKÉHO. Majstrovsky rozozvučal farby nielen na obraze jesennej krajiny, ale aj na mnohých ďalších. A nielen na obrazoch.

□ Viliam Kučera

KU KNIHE ZDEŇKA KNÁPKA „KNIHA PRO KAŽDÉHO KELTA ANEB PRAVDA O KELTSKÉM PŮVODU NAŠEHO NÁRODA“

V poslednom čase české krajiny zachvátila mohutná vlna tzv. keltománie. Ide o zvýšený obdiv keltskej civilizácie a záujem o pamiatky po dávných obyvateľoch českých krajín a vôbec strednej Európy - Keltoch, z konca posledného tisícročia pred narodením Krista, presnejšie zo 4. až 1. storočia starého letopočtu. Obdivovatelia sa združujú v rôznych kluboch, pripomínajú si keltské rituály, hudbu, vlastne všetko, čo súviselo s reálnym i posmrtným životom Keltovej civilizácie. Obdivovanie kultúry tohto nesporného vyspelého, prvého historicky známeho etnika, prerástlo u niektorých Čechov, aj u Zdeňka Knáпка do presvedčenia, že v ich žilách koluje keltská krv. Považujú sa za Keltoch, bez ohľadu na následný výše tisícročný historický vývoj, v ktorom sa po zániku keltskej civilizácie na území dnešných Čiech, ale i Slovenska a ďalších stredoeurópskych krajín, vystriedali nové etniká - germánske kmene, Dáci, Rimania a najmä Slovania, ktorí sa tu ako naši predkovia natrvalo usídlili. Svedčia o tom archeologické výskumy a nálezy, jazykové analýzy, historické písomné správy. Samozrejme nie je vylúčené, že v tomto historickom procese sa Kelt zahľadel do príslušnícky germánskeho kmeňa, Germánka do Rimana, Riman do Slovanky, čo nemuselo zostať bez následkov. Tak to bolo aj neskôr, keď sa stredoeurópskymi usernameami preháňali Avari, starí Maďari, Tatári, Turci - v konečnom dôsledku máme dosť poznatkov, ako to v oblasti „vzájomných vzťahov“ vyzeralo počas 2. svetovej vojny. Ak niekto ignoruje tento historický vývoj a žije v presvedčení, že zostal Keltom, aby bol iný ako tí ostatní, aby v takomto postoji hľadal uspokojenie svojej duše, istú romantiku, či reakciu na problémy súčasnosti alebo má na to iné dôvody, nemožno mu v tom zabrániť (ku keltománii sa diskutovalo aj na stránkach odborného českého časopisu Archeologické rozhledy, roč. 50, 1998). Na Slovensku, našťastie, sa nateraz väčšina Slovákov považuje za Slovanov, a to aj napriek významným dokladom o keltskom osídlení tohto územia. Ak by však predsa len niekto zo Slovákov chcel byť Keltom, v knihe Z. Knáпка, o ktorej chcem napísať pár slov, nenájdete na najpravnejšie poučenie.

Autor knihy, ktorú vydalo RUBICO v Olomouci (1999), bezpochyby našťudoval ku keltskej problematike veľa odbornej literatúry a aj veľa o tom vie. No získané poznatky nedokázal využiť na očakávanú úroveň, dostatočne hodnotne, koncepčne a faktograficky správne. Na jednej strane sa opiera o vedecké fakty, preberá ich z odbornej archeologickej, numizmatickej, resp. všeobecnohistorickej literatúry, no vzápätí ich doplní o povesti a bájky, a čo horšie aj o produkty vlastnej fantázie. Ťažko povedať, k akému literárnemu žánru kniha vlastne patrí. Nemá odborný charakter, nespĺňa ani kritériá beletrie, na zaradenie k literatúre faktu je v nej príliš veľa faktografických nedostatkov a chýb. Pozrime sa napr. len na kapitoly o keltskom mincovníctve, mnohí zberatelia keltských mincí budú hľadať poučenie práve v nich. Autor hneď na začiatku nesprávne tvrdí, že prvé keltské mince sú kópie razieb

Alexandra Velkého (str. 46), zabudol totiž, že Kelti okrem nich napodobňovali aj mince Filipa II. Macedónskeho. Nevedno ako dospel k presvedčeniu, že ich Kelti začali raziť zrovna okolo roku 310 (str. 47). Nevyužil výsledky výskumu keltskej numizmatiky a archeológie, kde je už dostatok dôkazov na stanovenie pravdepodobných počiatkov stredoeurópskej keltskej razby (mince v hrobách, v hromadných nálezoch a pod.). Autor zdôrazňuje prvenstvo „českých“ Keltoch v razbe zo zlata, čo do množstva a kvality spracovania domáceho zlatého kovu. Nepozná ale najnovšie výsledky spektrochemických analýz, podľa ktorých českí Kelti zlato spočiatku získavali rozťavovaním macedónskych statérov, nie vlastnou prospekciou.

Autor nesprávne pochopil, čo v keltskej numizmatike predstavuje termín „typ“ - určite to nie je subaerát, ani duhovka (str. 49 a n.), ale druh mincí s istými rovnakými obrazovými vlastnosťami. Statéry typu Niké, najstaršie keltské mince z českého územia, nemajú na averze portrét Alexandra Velkého, ako uvádza autor (str. 52), ale je na nich zobrazená hlava Pallas Athény (v texte k obr. M 2ab a M 3ab autor tieto statéry nesprávne označuje ako typ Athena Alkis). Zmätenou je aj informácia, že „najstaršie mince v strednej Európe s keltským motívom sa prisudzujú bavorským Vindelikom“ a že ide o strieborné kvináre, v Čechách označované ako pražský typ (str. 52). Vindelikovia na území dnešného Bavorska totiž dávno pred striebornými kvínami razili aj zo zlata.

Plná nezrovnalosť je aj kapitola „Keltské mince na Slovensku“. Najstaršie keltské mince tu určite nereprezentujú drobné strieborné razby typu lýra - triskele, ako tvrdí autor (str. 56), ale tetradrachmy typu Pticie a Levi-ce, resp. aj tetradrachmy s lýrovitým znakom a ich čiastkové jednotky. Štruktúra razby bratislavských keltských mincí, zvaných biateky, je kačadpadne zložitejšia, než ju naznačuje autor, nečlenia sa na „najstaršie a najmladšie“, najmä nie podľa druhu nápisov (str. 56). Autor zle prečítal niektoré nápisy na bratislavských minciach ako IAN-TVMARVR, MACIVSS, BVSX, EVOIRIX (str. 56-57). Uvádza prekonané datovanie činnosti bratislavskej mincovne, skončila neskôr ako v rokoch 60-58 (str. 57), napr. R. Göbl do tohto obdobia datuje jej začiatok, koniec sa predpokladá okolo roku 40 pr. Kr. Dnes sa už totiž do i-ného časového rámca kladie aj vojna Bójev s Dákmi (autor nepozná novú odbornú literatúru!). Výklad nápisu BIATEC ako eventuálneho názvu bratislavského oppida (str. 57) je rozhodne nesprávny. Autorovi sa nemalo stať, že neustriehol posun v číslovaní a otextovaní obrázkov, resp. u niektorých uvádza nekorektné určenia. Tak na obr. 17 ab je vzácna didrachma BIATEC, nie tetradrachma (str. 58). Na obr. 14 ab je bratislavská tetradrachma bez nápisu, nie „strieborná keltská minca z juhozápadného Slovenska“. Na obr. 17 ab nie je mušovský statér z Bratislavy s nápisom BIATEC, ale drobná strieborná minca typu Zemplín. Na obr. 18 ab nie je typ Zemplín, ale tetradrachma z Veľkého Bysterca. Keltsko-dácke mince na obr. 19, 22-25, i keď sa našli na Slovensku, predstavujú razby z územia dnešného Rumunska, na obr. 21 mince z územia Maďarska (obr. 20). Informácia autora o zlatých minciach, ktoré na Slovensku razili Kelti v službách Dákov je iba jeho nepodloženou fantáziou. Početné dezinformácie sú aj v kapitolách o mincovníctve Norika (Norikum zaberalo územie dnešného Korutánska, autorova lokalizácia do Horného a Dolného Rakúska - na strane 61 - je nesprávna) a Talie, nie je tu miesto na ich výpo-

čet. Ani vo vysvetlivkách by sa nemali objaviť také chyby, ako je napr. uvedenie mena hlavného keltského božstva v 2. páde - Dispatera, správne Dispater.

V súvislosti s hľadaním keltského pôvodu „našeho“, teda českého národa sa v knihe ako absolútne nefunkčný javí prehľad najdôležitejších keltských nálezísk na Slovensku. Dôvod je neznámy, bolo by sa patrilo zaradiť sem skôr najdôležitejšie „bojské“ náleziská prinajmenej z Dolného, príp. Horného Rakúska. Prehľad slovenských nálezísk nelenže je tu nefunkčný, no aj neúplný. Naopak uvádzajú sa tu také, na ktorých nebolo zistené keltské, len staršie osídlenie (napr. Žibrica). Keby autor poznal novšie výsledky archeologického výskumu, nedával by otázku k jednoznačne doloženému oppidu v Bratislave. Nie je správne, že autor v prehľade používa raz názvy obcí (niektoré nekorrektne, napr. Trenčánske, nie Trenčianske Bohuslavice), inokedy len miestne názvy (Molpír, Pohanská, Púchovský Hrádok, Žibrica). Ak má prehľad predstavovať turistického sprievodcu po významných slovenských „keltských“ lokalitách, každého návštevníka tu radi privítame, pokiaľ ich neobdivuje v ruke s detektorom. Niektoré predmety, ktoré autor z týchto nálezísk v knihe zverejňuje, žiaľ, túto skutočnosť výrazne naznačujú. Literatúra, z ktorej autor čerpal, je v knihe nezvykle na viacerých miestach, v závere dokonca aj dvojmo (str. 337-338). Nemali by v nej však chýbať viaceré práce zásadného charakteru, napr. aj najvýznamnejšie dielo K. Castelina (Die Goldprägung der Kelten in den böhmischen Ländern, Graz 1965 alebo spracovanie zbierky keltských mincí múzea v Zürichu - Keltische Münzen I-II), najmä ak ho autor považuje za „jedného z najväčších odborníkov na keltské mince, ktorí kedy žili“ a hrdí sa jeho českým pôvodom (str. 52). Ak by som teda na záver na základe týchto negatívnych zistení mala reagovať na „Inzerát pro Kelty i neKelty“ (str. 144), v ktorom autor predpokladá nadšené prijatie svojej knižky a zhovievave Nekeltmi, musela by som uviesť, že sa hrozím autorovho prísľubu: „už ťeď ostím svojí husí brk, abych byl připraven ku psaní 2. dílu Knihy pro každého Kelty“. Hrozím sa tohto aj za praotca Čecha, vlastne aj za autorovho praotca Boia (str.14). To-ťi jedna vec je obdivovať kultúru a pamiatky Kelto-va, druhá o nich zodpovedne písať.

□ Eva Kolníková

Katalóg košických príležitostných tlačí a pečiatok 1993-1999

Katalóg, ktorého zostavovateľom je Viliam Gaál, zaznamenáva neúradné prílohy na poštových lístkoch, obálkach a pohľadniciach, pamätné listy, príležitostné poštové pečiatky, propagačné štíčky výpliatnych strojov, kašety i niektoré nerealizované návrhy, ktoré vzišli z „košickej dielne“ za roky 1993 až 1999. Vydavateľ katalógu je Mestská časť Košice-Staré mesto a Klub filatelistov 54-01 Košice. Formát A 5, rozsah 80 strán, náklad: 150 kusov.

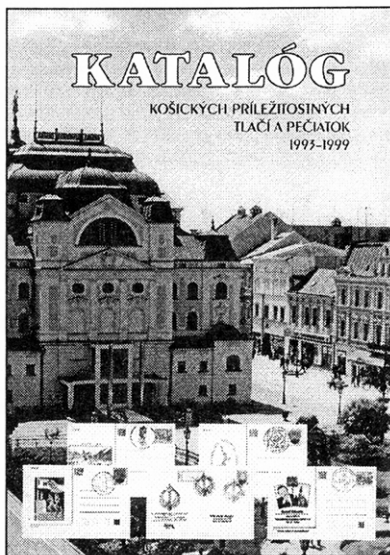
Zberateľ súkromných prílohy a iných neoficiálne vyhotovených materiálov nie je mnoho. Pre tých, ktorí tieto materiály zbierajú, katalóg bude výbornou pomôckou. Vydanie katalógu má však význam aj z hľadiska dokumentačného - mapuje iniciatívy v oblasti, kde stále veľmi citeľne prevláda nedostatok informácií.

Spracovanie a grafické riešenie katalógu je jednoduché, vecné a prehľadné, katalóg má vkusnú farebnú obálku. Položky sú usporiadané podľa vecného a časového delenia. Prvú, najrozsiahlejšiu časť katalógu tvoria prílohy (je ich vyše 200). Každý jednotlivý materiál je vyobrazený a to tak, že hneď vedľa

jeho reprodukcie sú uvedené vecné údaje o materiáli - kata-
logové číslo, názov, dátum, použitá celina (COV, COB, obyčaj-
ný lístok či obálka, pohľadnica...), farba, počet vyhotovených
kusov a cena. Zostavovateľ katalógu Viliam Gaál, je autorom
takmer všetkých návrhov v katalógu uvedených prílohy a ďal-
ších materiálov (výnimkou je zopár návrhov, ktorých autori sú
uvedení). V knihe v košickej „jedničke“ má na starosť propagač-
nú činnosť klubu o ktorej pravidelne píše aj pre čitateľov Zbe-
rateľa.

□ V. K. Németh

Katalóg je možné objednať na adrese: Viliam Gaál,
Kuzmányho 37, 040 01 Košice

ČO PÍŠU INÍ

FILATELIE (ČR) ■ 12 / 1999

Dvanáste číslo vlaňajšieho ročníka upúta článkami V.Schödelbauera *Skoré použitie hradičských známok na celistvostiach* a F.Beneša *Nové falzifikáty klasických európskych známok*. V malej škole filatelie uvádza V.Feldmann druhú časť o *Druhoch poštových známok*. K.Paděra prichádza s novou teóriou o vydaní prvých protektorátových známok.

V časopise nájdete aj vyhlásenie ankiet o najkrajšiu poš-
tovú známku ČR za rok 1999 a o najlepší článok v časopise
Filatelie. Nechýba správa M.Langhammera o *17.ročníku
Medzinárodnej burzy známok Sindelfingen*, zhodnotenie
20. medzinárodnej aukcie PROFIL z pera V.Dražana (vý-
sledková listina tvorí spolu s farebným dodatkom katalógu
ČR 1999 prílohu čísla) a obsah celého ročníka □ ik

FILATELISTA (Poľsko) ■ 12 / 1999

Posledné vlaňajšie číslo poľského časopisu prináša koncepciu
budovania exponátu *Vianoc* M. Wawczynkowského, spôsob
techniky tlače novotlača hárčeka *60.výročie Poľského olympijského výboru* dokazuje B.Rejnowski. *O falzifikátoch zásielok z táborov* J.P. Nor Erik Lordehl. V seriáli zahraničné aukcie predstavuje J.K.Piekat *Württembergú aukciu* zo Stuttgartu. V článku *Ako skončiť s mystifikáciou* sa Z.Janik dotýka chulivostej témy, známej i z našich výstav - do akej miery je exponát mládežníka jeho vlastnou prácou? Dva námetové články sa týkajú tanca na poľských známokach a zobrazenia lesov v erboch. Ročník uzatvá-
ra obsah všetkých dvanástich čísel □ ik

Pokazená vianočná pošta

Nie je treba zdôrazňovať s akou veľkou radosťou prijala široká filatelistická rodina rozhodnutie Slovenskej pošty zriadiť aj u nás „Vianočnú poštu“. Bola to vynikajúca myšlienka, ktorá mala formou krásnej príležitostnej pečiatky prispieť ku skrášleniu vianočných sviatkov u nás i v zahraničí.

Žiaľbohu, len mála, lebo sme zohreli na celej čiare. Okrem iného už samotná vianočná známka nemá nič spoločného s Vianocami, skôr mi pripomína „sviatky zimy“, ako to u nás hustili v nedávnej minulosti. Opäť sme zlyhali, ako u nás už nescíselnekrát, na ľudoch, ktorí túto akciu mali na starosti. K tomuto konštatovaniu som dospel po prezretí zásielok doručených „Vianočnou poštou“. Namiesto umelecké zázitku som prežíval trpké pocity rozčarovania, keď som videl odtlačky pečiatok rozmanité, nedokonalé odtlačené, pootočené (vyzerajúce potom ako „plávajúci anjel na chrbte“), ale aj také, ktoré nemožno inak nazvať, než „machule“. Nehovorím pritom o finančných stratach, ktoré mi tým vznikli.

Nazdávam sa, že ľudia, ktorí mali túto akciu na starosti, mali riadne poučiť pracovníkov ako treba pečiatkovať, ako treba mať pripravenú podušku, na akej podložíte pečiatkovať a aj o tom, že odtlačky na zásielkach treba nejakú chvíľu nechať obschnúť, aby sa pri ďalšej manipulácii nerozmazali.

Som z toho sklamaný - konečne sme zaviedli jednu dobrú akciu a aj tá stroskotala... Žiaľ, tieto moje kritické pripomienky už vlnajúcej akciu nezachránia, ale nech sú pre zodpovedných pracovníkov poučením pre „Vianočnú poštu“ v roku 2000. □ Ján Nyéki

Iné riešenie sa nenašlo?

Z vianočných pozdravov, ktoré sme dostali do redakcie, ale aj na naše súkromné adresy, mnohé boli prepravené cez vianočnú poštu v Rajeckej Lesnej. Po prezretí niekoľko desiatok zásielok prišli sme k záveru, že kardinálnou chybou akcie s vianočnou poštou bolo nedomyšlenie potvrdzovania o zaplatení poplatku za túto mimoriadnu službu formou doplepovanie dvojkorunových známok na zásielky.

Osobitne nepriaznivý dopad to malo na pohľadniciach, kde je nedostatok voľného miesta. Aby totiž pečiatka nezasiahla do adresy, musela sa odtlačiť cez obe známky a výsledok potom bol ten, že z pečiatky sa nedá vidieť takmer nič a aj zo známok len veľmi málo. Navyše, mnoho pôst potvrdzovalo zaplatenie poplatku nalepením výplatnej známky, čo ešte viac kazilo vianočný charakter známky i pečiatky (pozri prvý obrázok). Spôsob potvrdzovania úhrady za svoje služby je v plnej kompetencii pošty a dúfame, že na svoju obhajobu

nebudú argumentovať nejakými svojimi predpismi, ktoré nedovoľujú (neumožňujú, ne...) iné riešenie.

Keď sme si potom medzi sebou urobili malú anketu, z obdržaných pozdravov prívratu sme prisúdili pohľadnici frankovanej jednou vianočnou známku a opečiatkovanú jedným odtlačkom príležitostnej pečiatky z Mariáňky. V tomto prípade sa opäť potvrdilo, že v jednoduchosti je krása. Navyše, odosielateľ nemusel ani priplácať.

Veríme, že získané skúsenosti SP zhodnotí a najbližšia vianočná pošta už prinesie viac spokojnosti □ (R)

Slubujte, ja to mám rád...

„Slubujte, ja to mám rád!“ Ak vám to, vážení čitatelia, niečo pripomína, nuž, máte pravdu. Je to parafráza výroku jedného niekdajšieho československého supersláviky. Ten si však želal potlesk. V tomto - mojom - prípade bude úplne stačiť, ak mi niekto niečo (z oblasti filatelie) prisľúbi. Čo ma v ostatnom období najviac dokázalo rozradosiť? Nech sa povie.

Začnem anketou o najkrajšiu známku roku 1998. Prisľúbené, že každý účastník dostane pamätný poštový lístok. Viem, mohol som si kúpiť. Aj som si ho kúpil, ale čo so zverejneným slubom? Pre filatelistu je to zopár korún, teda na ožaj mi nikto nemôže vyčítať, že mi vadí táto stránka problému.

Druhým prípadom je vlnajúca slovensko-poľská výstava. Jej organizačný výbor ponúkol možnosť objednať si katalóg výstavy (pre istotu bola uvedená aj adresa ZSF). Hoci som si ho objednal vzápätí po uverejnení v septembrovom Zbierateľovi, teším sa dodnes.

V rámci rovnakého príspevku bol prisľúbený CDV s prílohou plite na Dunaj. Mal vyjsť „asi 10 dní pred výstavou, aby si (zbieratelia) mohli pripraviť zásielky na opečiatkovanie...“ Možno to platilo pre Bratislavu, ale sotva pre Spiš, pretože keď konečne bol k dispozícii, o pečiatke (25.9.1999) som mohol hovoriť v minulom čase. Mimochodom, zatiaľ nemám serióznu informáciu, ako to vlastne bolo s tiež slubovanou pečiatkou na deň 29.9.1999.

Nádherne zážitky som mal aj v súvislosti s emisiou známok s námetom židovskej kultúry. Prostredníctvom emisného plánu mi (mám) bola sľúbená na 5.10.1999. Darom som v ten deň „obliehal“ poštu. Nielenže známky nikde, ale ani informácia o tom, kedy a či vôbec emisia uzrie svetlo sveta. Po čase sa objavila správa, že oným vytúženým dňom bude 23.11.1999. Mohol som sa teda ďalej tešiť - až do 25.11.1999, pretože až v tento deň ich (aspoň v Spišskej Novej Vsi) bolo možné kúpiť.

Nuž, čo povieť, nie je tento svet krajší, keď sa máte na čo tešiť? □ MKR

REDAKČNÝ STŁPČEK

PREČO NA POŠTÁCH NEDOSTAŤ VŠETKY ZNÁMKY? ■ „Vo Zberateľovi bola uverejnená informácia, že všetky vydané známky budú v predaji na každej okresnej pošte. Známký k 50. výročiu založenia Rady Európy, vydané v 10-kusových PL, som márne hľadal na pošte v Rimavskej Sobote aj v klube. Ale presne viem v ktorej firme je ich možno dostať - za 1000 korún!“ - napísal nám pán Báb Bódi Aladár.

O distribúcii a predaji známk na jednotlivé pošty nemáme prehľad, nevieme, či sa uvedená informácia týka aj všetkých variantov emisie. Vieme však, že abonenti noviniek slovenských poštových známk uvedených PL dostávali za nominálnu hodnotu. Samozrejme, táto problematika je veľmi zložitá, citlivá a dala by sa o nej veľmi veľa diskutovať. Záleží na tom, z akého pohľadu sa na vec pozeráme.

NEHCEME ROBIŤ „OD BUKA - DO BUKA“ ■ O našich gramatických prehrškoch v časopise nám napísal pán Ing. Marián Kellner. Konkrétne má výhrady proti tomu, že sme pôvodný názov jeho príspevku ODBUKA - DOBUKA upravili na OD BUKA - DO BUKA (Zberateľ 11/1999, s.24). Ďakujeme za pripomienky. Sme si vedomí toho, že naša redakčná práca po tejto stránke nevyniká a súhlasíme aj s tým, že jazyku by sme mali venovať náležitú pozornosť. Rozhodne našu redakčnú prácu nechceme robiť „od buka - do buka“, ale aj naše možnosti sú obmedzené - fyzické, finančné, intelektuálne... Tak sme aj prijali odporúčania nášho čitateľa, ktorý nám napísal:

„Na základe uvedeného odporúčam (prosím, aby ste to naozaj neposudzovali ako niečo zlomyselné, pretože to nie je mojím cieľom) opätovne naštudovať kapitolu o príslovkách vznikajúcich spájaním podstatných mien, spodstatných prídavných mien a prísloviak s predložkami (ak smiem odporučiť, tak napríklad z Príručky slovenského pravopisu pre školy, SPN 1981, str.128-129).“

Na vysvetlenie uvádzame, že úpravu názvu príspevku sme neurobili svojvoľne, ale opierali sme sa o *Krátky slovník slo-*

venského jazyka (vydala Slovenská akadémia vied, vydavateľstvo VEDA, 1987), v ktorom na strane 54 sa uvádza aj expresívny význam slova **buk** - robiť niečo od buka do buka.

DOBRE, ŽE PODOBNÉ NÁZORY SÚ OJEDINELÉ ■ Koncom novembra sme dostali listok od pána Stanislava Bartovica s týmto oznámením: „Ruším dodávanie Zberateľa, cena 44 Sk s predplátne 444 Sk je nehorázne. Nie je mysliteľné, aby za vytlačenie boli tak vysoké náklady. SLOVENKA má 72 strán, farebné prevedenie a stojí 20 Sk. Zrejme sa niekto obohacuje, to je už vaša vec.“

Tieto slová nás, samozrejme, nepotešili a chceli sme na ne reagovať v úvodníku vlaňajšieho decembrového čísla Zberateľa. Chceli sme v ňom aspoň stručne vysvetliť vzťah medzi nákladmi na vydávanie a počtom predaných čísel časopisu, ako sa menia náklady na jedno číslo Zberateľa, keď klesne, resp. stúpne počet predplatiteľov. Od tohto zámeru sme nakoniec upustili a úvodník prepísali. Neboli sme si totiž istí, či by to prospelo veci. Doterajší počet predplatiteľov je slubný a hovorí o tom, že podobné názory sú predsa len ojedinelé. Ale či sa nám podarí dosiahnuť minimálny počet abonentov potrebných pre vydávanie časopisu, budeme vedieť až o mesiac...

Nuž, ale prirovnávať Zberateľa s najrozšírenejším a najčítanejším slovenským týždenníkom, to tu ešte nebol!

VĎAKA ZA POZDRAVY, ŽELANIA A NAĎALEJ PÍŠTE! ■ K vianočným sviatkom a novému roku sme dostali rad milých pozdravov a pekných želaní. Za všetky úprimne ďakujeme a aj my želáme v roku 2000 všetko najlepšie, zdravie, šťastie. Spokojnosť a mnoho pekných zberateľských zážitkov!

Budeme radi, ak nám z času na čas napíšete aj v priebehu roku. Napríklad čo sa Vám na časopise páči, čo nie, čo ste si s potešením prečítali, keď aspoň niekoľkými slovami vyšlete signály o Vašich radoch i strastiach.

Vopred ďakujeme.

□ Vaša redakcia

Reprodukcia hárčeka Národná banka Ukrajiny - píšeme o ňom v rubrike NOVINKY Z UKRAJINY na str.4

Filatelistické autorské gesto

V jubilejnom roku 150. výročia vydania prvej nemeckej známky vyšlo v roku 1999 v Nemecku viac publikácií venovaných poštovým známkam platným od roku 1849 na území Nemecka, jeho kolónií a obsadených území. Za najvynikajúcejšiu sa považuje kniha „150 rokov Nemecka na poštových známkach“ s podtitulom „Moja krajina, naše dejiny“. Jej autor je H.J. Wischnewski, popredný filatelista a funkcionár, politik, nemecký štátny minister vo viacerých vládach. V nej vlastne spracováva dejiny Nemecka od roku 1848 ilustrované poštovými známkami a inými zaujímavými filatelistickými dokumentmi.

Kniha má 25 kapitol a rozsah vyše 400 strán. Vyšla v luxusnom vydaní s farebnými ilustráciami, v prepychavej koženej väzbe s trojstranným zlatorezom a v špeciálnom obale. Náklad má vo výške 1500 exemplárov. Všetky výtlačky sú číslované a vlastnoručne podpísané autorom. Cena sa na prvý pohľad zdá byť vysoká - 398 DM.

Osobitnou pozornosťou autora pre záujemcov o knihu je, že do každého exemplára vložil nemecké poštové známky zo svojej veľkej zbierky v hodnote vyše 300 DM. Každá priložená zostava známok je iná. Takže záujemca kúpou knihy dostáva takmer tri štvrtiny jej ceny v známkach späť. Ojedinelé filatelistické gesto autora knihy □ Zc

Na záchranu netopierov

Ochrannárske organizácie na úseku živočíšstva v Nemecku zistili, že v súčasnosti najhroznejším zvieratom krajiny je netopier. Na jeho ochranu boli vyzvané všetky organizácie krajiny i občania, aby sa pričlnili o jeho ďalšie existovanie. Do podpory týchto aktivít sa zapojila i nemecká pošta a pohotovo vydala na ochranu tohto sympatického a ošozného zvieraťa v novembri 1999 známku v nominálnej hodnote 100 Pf. Sú na nej vyobrazené netopiere pri lete i pri odpočinku vo visiacей polohe. Znamka je farebne ladená do okrova, i keď netopier je skôr farby sivkastej □ Zc

Juhoafrický festival umenia

K 25. medzinárodnému festivalu umenia v juhoafrickom meste Grahamstown vydala tamojšia pošta 5 známok so symbolmi maliarstva, divadla, filmu, tanca a hudby. Tamojšej grafičke Swanepoelovej so zaujímavým spôsobom podarilo výtvarne vyjadriť všetkých päť druhov umenia. Hlavným motívom obrazu každej známky je ženská postava symbolizujúca príslušné umenie. Znamky sú dokladom umeleckého spojenia africkej kultúry a afrických výtvarných prejavov s modernými smermi súčasného európskeho maliarstva. □ Zc

Goethe a Mefisto

K 250. výročí narodenia veľkého nemeckého básnika J.W. Goetheho (1749-1832) vyšli v druhom polroku 1999 príležitostné poštové známky nielen v jeho vlasti, ale aj v ďalších štátoch (napríklad aj v Kórei). Prinášajú obyčajne portréty básnika. Príjemnou výnimkou tu sú dve známky Lichtenštajnska. Rakúska grafička M. Gieblerová nakresila pre túto príležitosť Goetheho ako mu pri písaní jedna z hlavných postáv jeho veľdiela Faust - pokušiteľský duch Mefisto - diktuje problematické myšlienky (1,40 CHF) a oboch v rozhovore (1,70 CHF). Bol to šťastný nápad ilustrátorky a medzi goetheovskými známkami doteraz ojedinelý.

INZERCIA

Podmienky inzertovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámčekom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentní časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma.

Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí.

Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **PREDÁM** ★★ zn. ČSR II.-1945-53 - K. Ka. DV. DZ. A. FDC. Slov. 1939-45 - DZ. 4-blok, H-130. Zľava do 50%. ČSSR ★★ 2112 xa - bp. Možnosť aj výmeny - ponúkните USA. P. Minárik, Žilinská 643/16, 911 01 Trenčín. Z 001

■ **KÚPIM POHLADNICE VYDANÉ DO ROKU 1895.** Volajte ☎ 07 / 4341 0705. Z 002

■ **PREDÁM OBÁLKU S HÁRČEKOM A PODPISOM SLOVENSKEHO KOZMONAUTA BELLU 30 Sk.** Adresa: Robert Kytka, 908 74 Malé Leváre 95. Z 003

Ervín SMAŽÁK
Lotyšská 16
821 06 Bratislava
tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílahe, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú 10% -nú zľavu pri materiáloch firmy ERVO.

Z BREVIÁRA ZBERATEĽA

Veľmi starostlivo treba zvážiť, čo si do svojej zbierky zaradíme a čo nie. Lebo zbierka je čarovným zrkadlom duše zberateľa a niekedy si ani neuvedomujeme, koľko vie prezradiť o svojom majiteľovi. Nuž, a potom uznajte, dívať sa na ufúlaný a zašpinený, do starého poškodeného rámu adjustovaný a na stenu s padajúcou omietkou umiestnený vlastný portrét? Dajte pokoj!

Firma **ZBERATEĽ**

stále vykupuje
**HODNOTNÉ ZBIERKY
I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ
A POHLADNÍČ**

Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti

Predajňa:
831 02 Bratislava,
Račianska 17
☎ 07 / 44 250 149

e-mail: zberatel@zberatel.sk

Otvorené pondelok až
piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

Z 004

ALBUM ZIKA

NEHL'ADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.twins.sk/album
MZIK@HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386

Z 005

FIRMA ALBUM

stále vykupuje
lepšie zbierky známok, sta-
rých pohľadníc,
obálok a iných filat. materiá-
lov, mincí a bankoviek.
Vykupujeme lepšie položky
★★ Číny do 15 Sk MM.
Tiež ★★ známky
Hong-kong a Macau.

ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411

Z 006

Využite spojenie s redakciou
i predajňou ZBERATEĽ
aj cestou elektronickú poštu
zberatel@netlab.sk

PONUKA - ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 5296 7411
Žaujemcom zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných
filatelistických materiálov

SŠ 1939-1945 ★★, ⊙
SR 1993-1997 ★★, ⊙
SR čiernotlače
SR rôzne
ČSR I ★★, ⊙
ČSR II ★★, ⊙
ČSR II čiernotlače
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ⊙
ČR čiernotlače
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ⊙
BRD ★★, ⊙
Berlín ★★, ⊙
Staronemecké štáty ⊙
Nem. obsadené územia ★★, ⊙
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★
Maďarsko ★★, ⊙
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA ★★, ⊙
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ⊙
Severná Korea ★★, ⊙
Vietnam ★★, ⊙
Anglicko ★★, ⊙
Belgicko ★★, ⊙
Bosna ★★, ⊙
Dánsko ★★, ⊙
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ⊙
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Taliansko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★

Holandsko ★★
Chorvátsko ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ⊙
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajčiarsko ★★, ⊙
Turecko ★★
Vatikán ★★

■ **N á m e t y**
Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočíchy
Kone
Psy, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie

■ **ANGLICKÉ KOLÓNIE**

Juraj
Alžbeta

■ **MINCE + BANKOVKY**

SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II

■ **TELEFÓNNE KARTY**

ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámoří
Fauna

ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberatel@zberatel.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. *Ceny* ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

KOZMOS

★ ★, pokiaľ nie je označené inak,
katalógové čísla MICHEL

ALBÁNSKO

727-29	Spoločný let Vostok 3 a 4	60,-
839-42	Fázy Mesiaca, zúbk.	60,-
839-42	detto + BI-24, zúbk.	260,-
844-47	Fázy Mesiaca, strihané	200,-
844-47	detto, + BI-25, strihané	400,-
941-44	Ruskí kozmonauti	55,-

1067-70	Satelit Luna 10	56,-
1486-88	Vypustenie čínskeho satelitu	48,-
1486-88	detto, + BI-41	96,-

BULHARSKO

1197	Sputnik 5	65,-
1231	Vostok 1	50,-

1249	Psy vo vesmíre	50,-
1279-80	Vostok 2	75,-
1347-48	Kongres astronautov vo Varne	75,-
1355-57	Spoločný let Vostok 3 a 4	60,-
1366-67	Sonda Mars 1	30,-
1388-90	Výskum Mesiaca	10,-
1394-97	Spoločný let Vostok 5 a 6	30,-
1394-97	detto, + BI-10	76,-
1476-77	Kozmonauti (Výstava Riccione)	20,-
1512-16	Misia Voschod, A	30,-
1512-16	Misia Voschod, B	45,-
1540-41	Voschod 2	40,-
1589-91	Výskum Slnka	15,-

BI-17	Automatická sonda Luna 9	40,-
BI-19	Kozmické úspechy	40,-
1647-53	Ruskí kozmonauti	40,-

1758-63	Dobývanie vesmíru	36,-
1777-78	Úspechy v kozme	36,-
1969-72	Spoločný let Sojuz 6, 7 a 8	20,-
BI-28	Automatická stanica Luna 16	80,-
2935-37	Ruské kozmické stanice	30,-
BI-59	Spoločný let Sojuz - Apollo	40,-
2633-35	Rôzne kozmické sondy	26,-
2766-68	BI-86 Interkozmos, spoločný let ZSSR-Bulharsko	50,-
BI-86	detto	25,-
BI-102	Interkozmos	20,-
3454-57	(BI-162) Halleyho kométa	20,-
BI-174/II	30 rokov dobývanie vesmíru	20,-

RUMUNSKO

1677-80	Prvý satelit ZSSR	80,-
1684-85	Pes Lajka v kozme	100,-
1794	Výskum Mesiaca	120,-
1991-92	Zatmenie Slnka	40,-
1994-96	Vostok 2, Gagarin, Titov	40,-
2096-98	Spoločný let Vostok 3 a 4	30,-
2171-72	Spoločný let Vostok 5 a 6	26,-
2171-72	detto, + BI-54	65,-
2238-47	Americkí a ruskí kozmonauti	80,-
BI-56	detto	40,-
2369-74	Dobývanie Mesiaca	60,-

2427-29	Cesty do vesmíru	68,-
2395	Satelit mesiaca Ranger 9	240,-
2465-69	Cesty do vesmíru	80,-

2509-12	Rôzne satelity	80,-
2779-80	Apollo 9 a 10	20,-
BI-72	Apollo 11	80,-
BI-74	Apollo 12	60,-
BI-77	Apollo 13	50,-
BI-82	Luna 16 a 17, Lunochod 1	100,-
BI-83	Apollo 14	100,-
BI-85	Sojuz 11	100,-
BI-88	Apollo 15	80,-
BI-102	Výskum Mesiaca	140,-
3189-90	Intereuropa, PL 10-blok	200,-
3795-00	Konfigurácia planét 1982	30,-
3933-38	BI-192, 25 r. ciest do vesmíru	85,-
4575-80	20 výročie výstupu na Mesiac	40,-

ŠPORT

★ ★, pokiaľ nie je označené inak,
katalógové čísla MICHEL

ALBÁNSKO

673-76	MS vo futbale - Chile '62	48,-
747-51	LOH Tokio 1964	55,-
805-08	Šport. hry Ganefo v Indonézii	45,-
823-26	LOH Tokio 1964	35,-
859-68	BI-26, LOH Tokio 1964	280,-
BI-26	strihaný, LOH Tokio 1964	200,-

1036-45	MS vo futbale Anglicko '66	60,-
1071-78	MS vo futbale Anglicko '66	70,-
1233-38	BI-31, ZOH Grenoble 1968	125,-
BI-31	ZOH Grenoble 1968	90,-
1306-13A	BI-33A, LOH Mexico 1968	75,-
1306-13B	BI-33B, LOH Mexico 1968	185,-
1368-72	ME v basketbale, Neapol	40,-
1373-79	Medzinárodná spartakiáda	45,-
1418-24A	BI-38B, MS vo futbale Mexico '70	116,-
1564	BI-45, LOH Mnichov 1972	35,-
BI-49	MS vo futbale Mnichov '74	35,-
1656-61	MS vo vzpieraní, Cuba	36,-

- 1688-95A, MS vo futbale Mnichov '74 45,-
 1688-95A, detto, + BI-51B 260,-
 2018-22 Národná spartakiáda 36,-
 2099-02 Rôzne druhy športu 25,-
 2166-69 Rôzne druhy športu 40,-
 2221-24 ME vo futbale Francúzsko '84 80,-
 2250-53 Rôzny šport (Olympihlex '85) 40,-
 2299-00, BI-88, MS vo futbale Mexico '86 55,-
 2342-44, BI-89, MS v ľahkej atletike Roma '87 55,-
 2362-64, BI-90, ME vo futbale Nemecko '88 180,-
 2499-01, BI-95, ME vo futbale Švédsko '92 100,-

BULHARSKO

- 360-64 Rôzne športy (sokolský slet) 200,-
 1076-78 Študentské hry 16,-

- 1172-77 LOH Roma 1960 35,-
 1224-29, BI-8, Študentská univerziáda 190,-
 BI-8 Študentská univerziáda 160,-
 1237-42 Štud. univerziáda, strihané 99,-
 1312 MS vo futbale Chile '62, zúbk. 16,-
 1313 detto, strihaná 52,-
 MS vo voľnom štýle 20,-
 1399-03, BI-11, Balkánske hry, rôzne športy 116,-
 1426-31 ZOH Innsbruck 1964 30,-
 1488-93, BI-14, LOH Tokio 1964 95,-
 BI-14 LOH Tokio 1964 95,-
 1571-76, BI-16, Dostihové športy 120,-
 BI-16 Dostihové športy 60,-
 1633-37, BI-18, MS vo futbale Anglicko '66 60,-
 1744-49, BI-20, ZOH Grenoble 1968 78,-
 1810-15, BI-22, LOH Mexico 1968 80,-
 1982-87 MS vo futbale Mexico '70 40,-
 1982-87 detto, + BI-76 86,-
 2029-32 MS vo volejbale 30,-
 2080-81 ME v atletike 20,-
 2114-19, BI-33, ZOH Sapporo 1972 80,-
 BI-33 ZOH Sapporo 1972 48,-
 2142-43 MS v gymnastike 22,-
 2185-89 Medaile z LOH Mnichov 1972 36,-
 2263-64 Olympijský kongres Varna 40,-
 2263-64 detto, + BI-42 95,-
 2326-31 MS vo futbale Mnichov 60,-
 BI-46 MS vo futbale Mnichov 60,-
 2463-68 ZOH Innsbruck 1976 30,-
 2654-55 MS vo futbale Argentína 18,-

- 2800-05 LOH Moskva 45,-
 2824-27 ZOH Lake Placid 260,-
 2824-27 detto, + BI-94 36,-
 2832-37 LOH Moskva - atletika 25,-
 2832-37 detto, + BI-96 40,-
 2840-45, BI-98, LOH Moskva - vodné športy 80,-

- 2853-58 LOH Moskva - bojové športy 80,-
 2853-58 detto, + BI-99 180,-
 2894-99, BI-103, LOH Moskva - história olymp. ohňa 180,-
 3825-28, BI-209, MS vo futbale Taliansko '90 40,-

RUMUNSKO

- 538-42 Balkánske majstr. v atletike 176,-
 1000-04 Ľudové športy, zúbkované 25,-

- 1000-04 Ľudové športy, strihané 25,-
 1598-02 LOH Melbourne 1956 120,-
 1853-58 LOH Roma 1960, strihané 220,-
 BI-46 a 47, LOH Roma 1960 440,-

- 1951-57 Zimné športy 56,-
 1965-71 Zimné športy, strihané 60,-
 2048-55 Vodné športy 80,-
 2056-63 Vodné športy, strihané 100,-
 2452-56 Rôzny šport 60,-
 2493-98 MS vo futbale Anglicko '66 60,-
 2493-98 detto, + BI-62 180,-
 2620-26 ZOH Grenoble 1968 48,-
 2697-04, BI-67, LOH Mexico 1968 90,-

- 68,- BI-67 LOH Mexico 1968 48,-
 24,- 2842-45, BI-75, MS vo futbale Mexico '70 75,-
 50,-
 80,-
 180,-

- 2820-23 MS v hokeji, Bukurešť 25,-
 2984-89, BI-91, ZOH Sapporo 1972 75,-
 BI-100 Medaile z LOH Mnichov 1972 120,-
 BI-114 MS vo futbale Mnichov '74 50,-
 4003-10 ZOH Sarajevo 1984 48,-
 4260-65 MS vo futbale Mexico '86 36,-
 BI-244 a 245, Tenisové turnaje 80,-
 BI-250 a 251, Medaile z LOH Soul 1988 80,-
 4594-01 MS vo futbale Taliansko '90 48,-

NÁMETY

- Afganistan 1999, Psy, (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Lokomotivy, (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Slimáky, (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Kaktusy, (6 + H) 29,-

- Benin 1999, Ryby, (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Orchidey, (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Hady, (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Výskum vesmíru, PL (8) 35,-
 Bulharsko 1999, Huby, PL (4) 15,-
 Bulharsko 1999, Ochrana prírody, (2) 7,-

- Cambodge 1998, Korytnačky, (6 + H) 27,-
 Cambodge 1999, Pravek, (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Spevavce, (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Morská fauna, (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Ryby, (6 + H) 29,-
 Congo 1998, Huby, (4 + H) 23,-
 Congo 1998, Panda, (4 + H) 23,-

Congo 1998, Pravek, (4 + H)	23,-
Guinea 1998, Vtáky, PL (9)	35,-
Somali Rep. 1999, Papagáje, (6 + H)	29,-
Somali Rep. 1999, Rôzna fauna (6 + H)	29,-
Somali Rep. 1999, Hasičské autá (6 + H)	29,-
Somali Rep. 1999, Skauti, (6 + H)	29,-
Saharawi 1997, Kone, (6 + H)	25,-
Saharawi 1999, Ryby, (6 + H)	29,-
Saharawi 1999, Lokomotívy, (6 + H)	29,-
Tanzania 1998, Mačky, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Mačkovité šelmy, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Papagáje, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Mušle, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Morské ryby, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Motýle, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Kôrovce, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Jašterice, (4 + H)	23,-

Tanzania 1998, Hady, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Fauna Austrálie, (4 + H)	23,-
Tanzania 1998, Morské medúzy, (4 + H)	23,-
Togo 1999, Psy, (6 + H)	29,-
Togo 1999, Mačky, (6 + H)	29,-
Togo 1999, Hist. automobily, (6 + H)	29,-
Togo 1999, Spievavce, (6 + H)	29,-

Pinzety, lupy

Pinzety Prinz · Solingen, špicaté, lopatkovité, okrúhle · ks	85,-
Lupa (priemer 60 mm) zváč. 2 x + šošovka 5 x	95,-
Lupa s presvietením Ø 30 mm zváč. 6x (2 ceruzkové batérie)	495,-

Zúbkomery, UV lampy

Zúbkomer kovový v puzdre ks	15,-
UV lampa, ručná (4 ceruzkové batérie)	495,-
UV lampa, stolová 220V	790,-

Filatelistické nálepky

Nálepky PRINZ (1000 ks) · balíček 52,-

Zásobníky na známky

Zásobník na známky LINDNER, 16-listový, čierne listy	560,-
Zásobník na známky fy LINDNER, 30-listový, čierne listy	760,-
Zásobník na známky SCHAUBEK, 16-listový, biele listy	490,-
Zásobník na známky SCHAUBEK, 32-listový, biele listy	820,-
ČSR 1988-92, zaskl.l., skrutkovacie dosky BRILIANT, vínovočervené	2320,-
SR 1993-98, zaskl.l. bez PL., skrutk. dosky BRILIANT, vínovočervené	2430,-
Zásobník na mince 10-listový, možnosť dopl. listov o 3 aj 4, dierkové	325,-

Hawidky

Hawidky čierne :

Balíček · šírka 31 mm	60,-
Balíček · šírka 35 mm	60,-
Balíček · šírka 39 mm	60,-
Balíček · šírka 47 mm	60,-
Balíček · šírka 49 mm	60,-
Balíček · šírka 59 mm	60,-
Balíček · šírka 70 mm	60,-
Hawidky na PL · kus	12,-

Hawidky biele (priesvitné)

Balíček · šírka 35 mm	60,-
Balíček · šírka 48 mm	60,-
Balíček · šírka 52 mm	60,-
Balíček · šírka 59 mm	60,-
Hawidky na PL · kus	12,-

Albumové listy RUŽIČKA

Slovenský štát 1939-45	159,-
detto zasklené	480,-
SR 1994-96	á 48,-
detto SR 1993	60,-
detto SR 1997	50,-
detto SR 1998	65,-
SR 1994-96 zasklené	á 180,-
detto SR 1993	220,-
detto SR 1997	200,-

detto SR 1998	260,-
ČR 1993-96	á 48,-
detto ČR 1997	50,-
detto ČR 1998	115,-
ČR 1993-96 zasklené	á 180,-
detto ČR 1997	200,-
detto ČR 1998	365,-

Albumové listy „Ružička“, čisté s nápisom **SLOVENSKO** á 3,50
s nápisom **ČESKÁ REPUBLIKA** á 3,50

MINCE Sady mincí · SR

Slovensko 1993	180,-
Slovensko 1994	180,-
Slovensko 1995	180,-
Slovensko 1996	180,-
Slovensko 1997	180,-
Slovensko 1998	210,-
Slovensko 1999	190,-
Slovensko 2000	220,-

LITERATÚRA

Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1997-1998	50,-
Monografia Československých známok, 3. diel · výplatné známky (1923-39) a celiny (1923-28)	380,-
Monografia Československých známok, 4. diel · známky letecké, novinové, doplatné, spešné a doručné	320,-
Monografia čs. známok, 16. diel I + II · čs. poprevratové pečiatky 1918-20	160,-
Katalóg TROJAN: Prívratné prílohy na celinách ČSR a ČR 1945-96	390,-
Katalóg MICHEL EUROPA WEST I + II, 1986-87	295,-
Kat. MICHEL EUROPA OST, 1998-99	850,-
Katalóg MICHEL ÁZIA 1983-84	590,-
Katalóg MICHEL ÁZIA I + II, 1994	1350,-
Katalóg MICHEL NEMECKO 1985	126,-
Kat. MICHEL NEMECKO Special, 1992	195,-
Katalóg YVERT EURÓPA I + II, 1979	230,-
Novotný: MINCE FRANTIŠKA JOZEFA 1848-1916	145,-
Novotný-Moulis: MINCE ČSR 1918-1993 + ČR a SR 1993-1999	170,-
Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ PLATIDLA ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	255,-

ZBERATEĽ · MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÝNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Registračné číslo časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1. februára 1995 ● Redakčná rada: Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Mirko Bachratý, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, PhDr. Ele-na Minarovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr. Michal Žika ● Redakcia: Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., redaktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava ● Ervín Smažák, zodpovedný za prílohu SLOV-OLYMP.

Adresa redakcie: ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 07 / 44 250 149, e-mail: zberatel@zberatel.sk ● Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 44,- Sk. Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2000 · pre abonentov zo SR 444,- Sk, pre abonentov z ČR 695,- Sk (570,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980,- Sk (44,- DEM), pre abonentov zo zahraničia 1300,- Sk (43,- USD, 71,- DEM) ● Zasielanie príspevkov: Redakcia víta zasielanie príspevkov napísaných strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD). Nevyžaduje rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s obsahom ktorých sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.1/2000 · 23.12.1999, zadané do tlače · 10.1.2000, plinovaný dátum vydania · 14.1.2000

NOVOROČNÁ PÍSMNÁ AUKCIA ZBERATEĽ

TUCET POLOŽIEK Z AUKČNÉHO KATALÓGU, KTORÝ TVORÍ PRÍLOHU DNEŠNÉHO ČÍSLA ZBERATEĽA

↵ 19

↓ 68

↑ 22

↑ 16

↑ 17

↵ 32

42 →

↵ 165

120 →

↓ 282

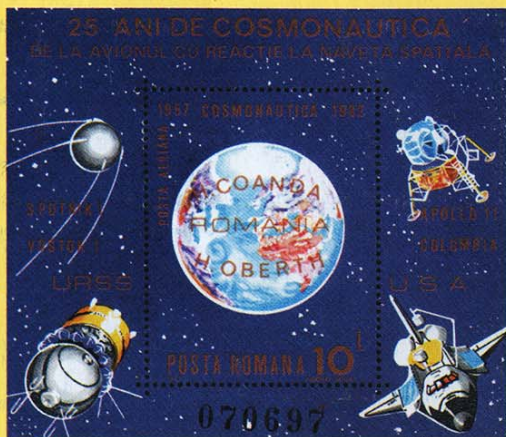
↑ 349

351 →

ZBERATEĽ

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Z dnešnej ponuky Zberateľa: Sériá 6 známok a hárček, ktorú Rumunsko vydalo v roku 1982 pri príležitosti štvrtstoročia výskumu kozmu • Albánska emisia (hárček a 8 známok) vydaná k olympijským hrám v Mexiku v roku 1968.